

HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

HITTANKÖNYV
AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK VII—VIII. OSZTÁLYÁNAK
KATOLIKUS TANULÓI SZÁMÁRA

KIADJA
A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1963

HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

HITTANKÖNYV
AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK VII—VIII. OSZTÁLYÁNAK
KATOLIKUS TANULÓI SZÁMÁRA

KIADJA
A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1963

A VII. osztály anyaga a bevezető részen kívül az első rész és a második részből az első négy szentség.

A VIII. osztály anyaga a második részből a három utolsó szentség és a harmadik rész.

Librum hunc concinnavit

dr. Andreas Hamvas

eppus Csanadien

*Minden jog fenntartva, beleértve a szöveg, a képek és az utánnyomás
jogát is*

Kiadásért felelős: Esty Miklós delegált administrator

63.2633 Egyetemi Nyomda, Budapest

BEVEZETŐ RÉSZ

1. ÉLETÜNK CÉLJA

1. Mi végett vagyunk a világon?

Avégett vagyunk a világon, hogy az Istent megismerjük, őt szeressük, neki szolgáljunk és ezáltal üdvözlünk, vagyis a mennyországba jussunk.

2. Mikor szolgálunk Istennek?

Akkor szolgálunk Istennek, ha akaratát tesszük s főképp, mikor kötelességünket teljesítjük.

3. Lehetünk-e itt a földön is boldogok?

Itt a földön is lehetünk boldogok, de minden földi boldogság csak tökéletlen, bizonytalan és mulandó.

„Hiúságok hiúsága, minden csak hiúság!” Prédikátor 1, 2.

4. Hogyan szól a nyolc boldogság?

A nyolc boldogság így szól: 1. Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. 2. Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld. 3. Boldogok akik sírnak, mert ők vigasztalást találnak. 4. Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot, mert ők kielégítést nyernek. 5. Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak. 6. Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent. 7. Boldogok a békességesek, mert őket Isten fiainak hívják. 8. Boldogok akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa. (Hegyi beszéd, Máté 5, 3 skk.)

KÉRDÉS:

**Lehet-e boldog, aki minden vagyonát elvesztette?
És a gyógyíthatatlan beteg?**

2. A MI VALLÁSUNK

5. Mi mutatja nekünk az utat a mennyország felé?

A mennyország felé szent vallásunk mutatja nekünk az utat.

6. Melyik a mi vallásunk?

A mi vallásunk a katolikus keresztény vallás.

„Katolikus” görög szó és annyit jelent, mint általános, azaz mindenütt elterjedt. „Keresztény” a „krisztján” szóból ered, mert krisztjánusok, azaz Krisztus-hívők vagyunk. Római katolikusoknak nevezzük magunkat, mert vallásunk feje, a pápa, Rómában lakik. Mi latin szertartású római katolikusok vagyunk. Közöttünk élnek még görög és örmény szertartású római katolikusok is, röviden: görög és örmény katolikusok.

7. Ki adta a mi vallásunkat az embereknek?

A mi vallásunkat Jézus Krisztus adta az embereknek.

A katolikus keresztény vallás az egyedül igaz vallás. Ezt más vallással felcserélni nem szabad. Aki ezt teszi, magát Jézus Krisztust tagadja meg.

8. Mit tanulunk ebből a mi hittankönyvünkben?

Ebből a mi hittankönyvünkben tanuljuk

- 1. a hitigazságokat, melyeket Jézus tanított,**
- 2. a szentségeket, melyeket Jézus üdvösségünkre rendelt,**
- 3. a parancsolatokat, melyeket Jézus elénk adott.**

JÉZUS szava:

„Én vagyok az út, az igazság és az élet.” János 14, 6.
„Aki engem követ, nem jár sötétben...” János 8, 12.

KÉRDÉS:

Milyen vallásokat ismersz még?
Kik alapították ezeket?

ELSŐ RÉSZ

A HITIGAZSÁGOK, MELYEKET JÉZUS TANÍTOTT

„Én vagyok az igazság.”

3. AZ APOSTOLI HITVALLÁS

9. *Hol találjuk röviden mindazt, amit hinnünk kell?*

Mindazt, amit hinnünk kell, röviden az apostoli hitvallásban találjuk.

10. *Hogyan szól az apostoli hitvallás?*

Az apostoli hitvallás így szól:

Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtményében;

és a Jézus Krisztusban, Ő egy fiában, a mi Urunkban,
ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától,
kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették.

Szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból föltámad,
fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbjára felől,

onnét leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben,
egy katolikus keresztény anyaszentegyházat, szenteknek
egyességét,
bűnöknek bocsánatát,
testnek föltámadását
és az örök életet, Amen.

11. *Hány részre osztjuk az apostoli hitvallást?*

Az apostoli hitvallást tizenkét részre, más szóval tizenkét ágazatra osztjuk.

Később az apostoli hitvallást kibővítették. Ilyen kibővített hitvallás a Krédó a szentmisében.

SZENT PÁL mondja: „Az apostolok alapjára rakott épület vagytok, melynek szegletköve Jézus Krisztus.” Efezusiakhoz 2, 20.

FELADAT: Ha van magyar misekönyved (misszáléd), keresd ki belőle és imádkozd el a Krédót.

**„Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában,
mennynek és földnek teremtményében.”**

4. ISTEN LÉTE

12. Ki az Isten?

Isten az egész világnak ura és a mi mennyi atyánk.

13. Honnan tudjuk, hogy van Isten?

Hogy van Isten, azt eszünk mondja és a kinyilatkoztatás hirdeti.

14. Mi a kinyilatkoztatás?

A kinyilatkoztatás Isten szava az emberekhez.

15. Ki által nyilatkoztatta ki magát Isten?

Isten az ószövetségben Mózes és a próféták, az újszövetségben pedig Jézus Krisztus és az apostolok által nyilatkoztatta ki magát.

16. Mit mond eszünk Isten létéről?

Eszünk Isten létéről azt mondja, hogy Istennek kell lennie, mert 1. amint egy óra nem keletkezhetik magától, hasonlóképpen az óránál sokkal tökéletesebb világ sem keletkezhett magától; 2. amint az órát meg kell indítani, hogy járjon, hasonlóképpen a világ mozgását is meg kellett valakinek indítani; 3. amint egy üzem nem lehet gazda és irányító nélkül, hasonlóképpen a nagy világ sem lehet gazda és irányító nélkül; 4. amint egy festett rózsának van művésze, még inkább van művésze az igazi rózsának stb.

Szokták mondani, hogy a természet erői mozgatják a világot és hozzák létre a sok szépet és hasznosat, ami benne van. De kérdezzük: honnan a természet erői? És ki az, aki a természet értelmetlen erőt törvényeivel úgy irányítja, hogy olyan értel-

mes dolgokat hozzanak létre, mint a madár szárnya, a halnak uszonya, a gyümölcs zamatos íze, a virág színe és illata, vagy a szem, a fül, az egész élő test stb.

Általában mindig értelmes alkotóra kell következtetnünk, valahányszor célszerű dolgot látunk, pl.: kapát, kaszát, órát, fényképezőgépet, repülőgépet stb. Ámde a világ tele van csodálatosan célszerű dolgokkal, és ezeknek ne volna értelmes alkotójuk?

KÉRDÉS: Miért volt szükséges a kinyilatkoztatás, ha eszünkkel is rájöhetünk, hogy van Isten?

5. ISTEN TULAJDONSÁGAI

17. Istennek melyik az a tulajdonsága, amely őt minden más lénytől legjobban megkülönbözteti?

Istennek az a tulajdonsága, amely őt minden más lénytől legjobban megkülönbözteti, az, hogy ő önmagától való, míg minden más lény csak teremtmény.

Mivel Isten önmagától való, azért végtelenül tökéletes. Ugyanis nem függ másnak hatalmától vagy kegyétől, azért nincs, aki az ő tökéletességének korlátokat szabhatna.

Istenen kívül minden más lény tökéletlen. Ez utóbbi igazságot a tapasztalat is bizonyítja.

18. Miért nevezzük Istent örökkévalónak?

Istent azért nevezzük örökkévalónak, mert ő mindig volt és mindig lesz.

19. Változik-e az Isten?

Az Isten nem változik, mert tökéletesebb nem lehet, mint amilyen, ha pedig tökéletlenebbé változnék, akkor már nem volna Isten.

20. Hol van az Isten?

Az Isten mindenhol van.

21. Miért nem látjuk az Istent?

Azért nem látjuk az Istent, mert neki nincsen teste; Isten lélek.

Az üdvözlőteket Isten képessé teszi arra, hogy őt lássák.

22. Mit tud az Isten?

Az Isten mindent tud; tudja azt, ami volt, ami van és ami lesz, sőt tudja azt is, amit gondolunk vagy titokban cselekszünk.

23. *Mit tehet meg az Isten?*

Az Isten mindent megtehet, amit csak akar; Isten mindenható.

24. *Miért mondjuk, hogy Isten végtelenül bölcs?*

Azért mondjuk, hogy Isten végtelenül bölcs, mert mindent úgy rendez el a világon, hogy elérje azt, amit akar.

25. *Miért mondjuk, hogy Isten végtelenül szent?*

Azért mondjuk, hogy Isten végtelenül szent, mert szereti a jót és utálja a rosszat, és mert hozzá a bűnnek még árnyéka sem férközhetik.

26. *Milyen Isten mihozzánk, emberekhez?*

Isten mihozzánk emberekhez végtelenül jó, igazságos és irgalmas.

Isten mihozzánk végtelenül jó és szeret minket. Jóságát és szeretetét leginkább akkor mutatta meg, mikor egyszülött Fiát adta érettünk.

Isten végtelenül igazságos velünk szemben: jutalmaz vagy büntet érdemünk szerint.

Isten végtelenül irgalmas, mert szívesen megbocsát, ha megbánjuk bűneinket. Irgalmát mutatja azzal is, hogy nem sújt le mindjárt a bűnösre, hanem legtöbbször türelmesen vár, hogy megtérjen.

AZ ÍRÁS szava: „Legyetek tökéletesek, miként a ti menygyei Atyátok tökéletes.” Máté 5, 48.

KÉRDÉS: Istennek mely tökéletességeit utánozhatjuk?

6. A SZENTHÁROMSÁG TITKA

27. *Hány isten van?*

Csak egy Isten van.

28. *Hány személy van az egy Istenben?*

Az egy Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek.

29. *Valóságos Isten mind a három isteni személy?*

Mind a három isteni személy valóságos Isten. Isten az Atya, Isten a Fiú, Isten a Szentlélek is.

A három isteni személy abban különbözik egymástól, hogy az Atya senkitől sem születik, sem nem származik; a Fiú az Atyától öröktől fogva születik; a Szentlélek az Atyától és Fiútól öröktől fogva származik.

30. Hány Isten a három isteni személy?

A három Isteni személy csak egy Isten.

Ez nem ellentmondás. Akkor volna ellentmondás, ha azt mondanók, hogy egy Isten három isten, vagy hogy a három isteni személy egy személy.

A három isteni személynek ugyanaz az egy isteni természete van; azért mindegyik isteni személy egyformán örökkévaló, mindentudó, mindenható.

31. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?

A három isteni személyt egy szóval Szentháromságnak nevezzük.

A Szentháromság hitüknek nagy titka. Véges emberi elménk nem tudja felfogni a végtelen Istent.

Más hittitkok is vannak, így pl. a megtestesülés titka, a megváltás titka, az Oltáriszentség titka.

32. Milyen munkálkodást tulajdonítunk a három isteni személynek egyenként?

A három isteni személynek egyenként a következő munkálkodást tulajdonítjuk: az Atya teremtette, a Fiú megváltotta, a Szentlélek megszenteli a világot.

A Szentháromság hitünknek alaptana. Aki ezt el nem fogadja, az Krisztus istenségét is tagadni kénytelen.

A Szentháromság ünnepe pünkösd után első vasárnapon van.

33. Ki nyilatkoztatta ki számunkra a Szentháromság titkát?

A Szentháromság titkát az Úr Jézus nyilatkoztatta ki számunkra.

Jézus sokszor beszélt az Atyáról, a Fiúról és a Szentlélekről.

Azt is mondta, hogy ő egy az Atyával; és hogy a Szentlélek az Atya Lelke is és az ő Lelke is. János 10, 30. 15, 26 és 16, 7. 14.

Megparancsolta tanítványainak, hogy az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében kereszteljenek. Máté 28, 19.

Mikor Jézus megkeresztelkedett, az Atya szavát lehetett hallani, és a Szentlélek megjelent galamb képében a Fiú fölött.

AZ ÍRÁS szava:

„Aki Isten fölségét kutatja, azt elnyomja az ő dicsősége.”
Példabeszédek 25, 27.

„Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld.” Iz. 6, 3.

KÉRDÉS:

Milyen jellel valljuk meg a Szentháromságot?

Hogyan szokták jelképesen ábrázolni a Szentháromságot?

7. A VILÁG TEREMTÉSE AZ ISTENI GONDVISELÉS

34. Ki teremtette a világot?

A világot Isten teremtette.

Isten a világot a maga dicsőségére és a mi javunkra teremtette.

Teremteni annyit tesz, mint semmiből létrehozni valamit.

35. Mennyi idő alatt teremtette Isten a világot?

Hogy mennyi idő alatt teremtette Isten a világot, azt nem tudjuk. Isten örökkévaló, neki kiszámíthatatlan hosszú idő áll rendelkezésére.

A tudomány dolga, hogy kutassa a világ korát.

A Szentírás szerint hat nap alatt teremtette Isten a világot. E hat nap alatt hat hosszú korszakot szoktunk érteni.

A teremtés történetét Mózes írta meg. Ő azért osztotta hat napra, vagyis hat korszakra a teremtést, mert figyelmeztetni akart, hogy mi is hat napig dolgozzunk, a hetediket pedig szenteljük meg.

36. Mit tesz Isten most is a világgal?

Isten még most is gondoskodik a világról, vagyis fönntartja és kormányozza a világot.

Ha Isten nem tartaná fenn a világot, az újra semmivé válnék.

Hogy Isten kormányozza a világot, azt úgy értjük, hogy nem értelmetlen anyagi erők, hanem az ő mindenható akarata és bölcsessége irányítja a világ és a történelem folyását.

37. Különösen kikről gondoskodik Isten?

Isten különösen az emberekről gondoskodik, ő ad nekünk minden testi és lelki jót.

38. Nem ellenkeznek-e az isteni gondviseléssel a csapások és szenvedések?

A csapások és szenvedések nem ellenkeznek az isteni gondviseléssel, mert ha türelemmel viseljük őket, lelkünk üdvösségére szolgálnak.

„Akit az Úr szeret, megfenyíti azt.” Zsidókhoz 12, 6.

39. Hogyan szolgálnak a csapások és szenvedések lelkünk üdvösségére?

A csapások és szenvedések úgy szolgálnak lelkünk üdvösségére, hogy 1. eszünkbe juttatják bűneinket és így bűnbánatra indítanak; 2. megpróbálják hitünket és Isten iránt való szeretetünket; 3. alkalmat adnak a bűnök engesztelésére.

Gyenge lelkek nem állják ki a próbát a csapások idején és zúgolódnak, sőt elvesztik hitüket. Nem tudnak és nem akarnak hasonlókká lenni a szenvedésben Krisztushoz és a szentekhez és így nem részesülnek egykor az ő dicsőségükben.

Szenvedéseinket felajánlhatjuk engesztelésül nemcsak a magunk, hanem mások bűneiért is.

A ZSOLTÁROS szava:

„Mindenkinek szeme benned bízik, Uram,

És te idejében megadod ételüket.

Megnyitod kezedet

És betöltesz minden élőt áldásoddal.” 144. zsoltár 15.

FELADAT: Mondj el az ószövetségi bibliából olyan történeteket, amelyekből kitűnik Isten gondviselése!

8. AZ ANGYALOK

40. Melyek Isten legkiválóbb teremtményei?

Isten legkiválóbb teremtményei az angyalok és az emberek.

41. Kik az angyalok?

Az angyalok lelkek, akiknek értelmük és szabad akaratuk van, de testük nincsen.

A Szentírás gyakran beszél az angyalokról. Meg is nevezi Mihály, Gábor és Ráfael főangyalokat. Isten nagyon sok angyalt teremtett. A Szentírás az angyaloknak kilenc karát említi.

Hogy angyalok vannak, azt eszünkkel is könnyű átlátni. Ugyanis: az állatoknak van testük, de nincsen halhatatlan lelkük; az embernek van teste és lelke; kell tehát lenni fölöttünk olyan lényeknek, akiknek van lelkük, de nincs testük.

42. Milyenek voltak kezdetben az angyalok?

Az angyalok kezdetben mind jók voltak.

43. Jók maradtak-e az angyalok mind?

Az angyalok nem maradtak mind jók, hanem sokan vétkeztek és ezért a pokolba jutottak; ezeket gonosz lelkeknek vagy ördögöknek nevezzük.

A gonosz lelkek vezérét a Szentírás sátánnak nevezi. Mikor még angyal volt, a Lucifer nevet kapta, ami annyit jelent, mint „világosságot hozó”.

A sátánnak legveszedelmesebb fogása, hogy elhiteti az emberrel, mintha ő nem is léteznék.

44. Milyenek irántunk a jó angyalok?

A jó angyalok szeretnek minket, imádkoznak érettünk és jót sugallnak nekünk.

45. Milyenek irántunk a gonosz lelkek?

A gonosz lelkek gyűlölnék minket és irigykednek reánk, azért rosszra csábítanak, hogy mi is a pokolba jussunk.

46. Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek?

Azokat az angyalokat, akik minket őriznek, őrangyaloknak nevezzük.

Az őrangyalok ünnepe október 2-án van. Tiszteletük üdvös nemcsak a gyermekkorban, hanem egész életünkben. Ők halálunkig mellettünk állanak és legnagyobb örömük lesz, ha bevezethetnek a mennyei boldogságra.

Az ÍRÁS szava:

„Angyalainak parancsolt felőled,
hogy minden utadon őrizzenek.” 90. zsoltár 11.

„Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen, erős hittel álljatok ellen neki!” Péter I. 5, 8. 9.

KÉRDÉS: Ismered-e Tóbiás történetét?

9. AZ ELSŐ EMBEREK

47. *Kik voltak az első emberek?*

Az első emberek Ádám és Éva voltak.

Ádám és Éva a mi ősszüleink. Tőlük származik minden ember.

48. *Hogyan teremtette Isten Ádámot?*

Isten földből alkotta Ádám testét és lelket lehelt bele.

Isten mindenható, azért, ha úgy akarta, fejlődés útján is létre tudta hozni az emberi testet, és ebbe lehelte a halhatatlan lelket.

49. *Kihez hasonlít az ember lelke?*

Az ember lelke Istenhez hasonlít.

Isten mondotta: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra.” Mózes I. 1, 26.

50. *Miben hasonlít lelkünk Istenhez?*

Lelkünk abban hasonlít Istenhez,

1. hogy értelme és szabad akarata van,

2. hogy halhatatlan.

Értelmünk van, mert gondolkodunk és meg tudunk ismerni olyan dolgokat, amelyeket érzékeinkkel felfogni nem lehet, pl. az igazságot, a jövődőt, vagy az Istent.

Szabad akaratunk van, mert szabadon választunk a jó és a rossz között; sőt választani tudunk olyan dolgokat is, melyek a testnek ellene vannak, pl. bűnt, önmegtagadást, szenvedést, halált. Ha csak testünk volna, minderre képtelenek volnánk.

51. *Honnan tudjuk, hogy lelkünk halhatatlan?*

Hogy lelkünk halhatatlan azt tudjuk

1. a kinyilatkoztatásból,

2. onnan, mert lelkünk nem anyag és így a halál után föl nem bomolhat. Csak Isten semmisíthetné meg, de ő ezt nem teszi.

Isten azért nem semmisíti meg a lelket, hogy elvehesse örök jutalmát vagy büntetését.

52. *Mivel mutatta meg Isten szeretetét összüleink iránt?*

Isten azzal mutatta meg szeretetét összüleink iránt, hogy megadta nekik a megszentelő kegyelmet és ezzel gyermekeivé fogadta és a mennyei boldogságra rendelte őket.

A megszentelő kegyelem tisztává és szentté teszi a lelket.

53. *A megszentelő kegyelmen kívül mily rendkívüli adományokat kaptak még összüleink?*

A megszentelő kegyelmen kívül összüleink megkapták még az értelemnek világosságát és az akaratnak jóra való hajlandóságát;

azonfelül boldogan éltek a Paradicsomban és nem kellett szenvedniök, sem meghalniok.

Mindezen adományokat utódaik is örökölhették volna.

A ZSOLTÁROS szava:

„Uram, mi Urunk...

Mi az ember, hogy figyelemre méltatod,

És mi az emberfia, hogy meglátogatod?

Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál,

Dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg.

És kezéd művei fölé állítottad.” 8. zsoltár 5. skk.

KÉRDÉS: Hallottál-e már az emberi méltóságról és az emberi jogokról? Honnan származnak ezek?

10. ÖSSZÜLEINK BŰNBEESÉSE

54. *Mi rontotta meg összüleink boldogságát?*

Összüleink boldogságát az rontotta meg, hogy bűnt követtek el.

55. *Mi által követtek el összüleink bűnt?*

Összüleink az által követtek el bűnt, hogy ettek a tiltott fának gyümölcséből.

Bűnük az engedetlenség bűne volt.

Hitelenséggel is vétkeztek, mert inkább hittek az ördögnek, mint Istennek.

Kevély kívánság is támadt bennük: olyanok akartak lenni, mint az Isten.

56. *Mivel büntette meg Isten összüleinket az elkövetett bűn miatt?*

Isten azzal büntette meg összüleinket az elkövetett bűn miatt, hogy 1. elvesztették a megszentelő kegyelmet és így nem

juthattak a mennyei boldogságra; 2. értelmük elhomályosodott és akarataik rosszhajló lett; 3. sokat kellett szenvedniük és végre meg kellett halniuk.

57. Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak?

Ősszüleink bűne úgy ártott mindnyájunknak, hogy a bűn és a büntetés minden emberre átszáll, és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra.

„Egy ember által jött a világra a bűn és a bűn által a halál, s így a halál átment minden emberre.” Rómaiakhoz 5, 12.

58. Hogyan nevezzük azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszáll?

Azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszáll, eredeti bűnnek nevezzük.

Az eredeti bűn lényegét a megszentelő kegyelemnek az a hiánya teszi, melyet ősszüleink bűne okozott. Mivel pedig a megszentelő kegyelem Istennek ingyen ajándéka, Isten nem tett igazságtalanságot, mikor azt Ádám utódainak nem adta meg.

59. Kire nem szállott át az eredeti bűn?

Az eredeti bűn csak a boldogságos Szűz Máriára nem szállott át. Szent fia érdemeiért ő szeplőtelenül fogantatott.

A szeplőtelen fogantatás ünnepe december 8-án van.

Mi az eredeti bűntől a szent keresztségben szabadultunk meg.

60. Mi történt volna az emberekkel, ha az Isten meg nem könyörült volna rajtuk?

Az emberek sohasem juthattak volna a mennyországba, ha Isten meg nem könyörült volna rajtuk.

61. Hogyan könyörült meg Isten az embereken?

Isten megváltót ígért és küldött, hogy az embereket a bűntől megváltsa és üdvözítse.

Isten a paradicsomban így szólt a kígyóhoz: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé; ő széttiporja a fejedet, te pedig a sarka után leselkedel.” Mózes I. 3, 15.

Ez volt a protoevangélium, azaz az első örömhír a Megváltóról.

Később ígéretet kaptak Ábrahám, Júda és Dávid király; hogy tőlük fog származni a Megváltó.

62. Meddig kellett az embereknek a Megváltóra várniok?

Az embereknek több ezer évig kellett a Megváltóra várniok.

Ennek a várakozásnak emlékezetét újítjuk meg minden évben karácsony előtt adventben.

A PRÓFÉTA fohásza:

„Harmatozzatok egek onnan felülről,

És csepegjék a felhők az igazat.

Nyílják meg a föld

És teremje a szabadítót.” Izaiás 45, 8.

FELADAT: Mondd el az öreg Simeon történetét, aki nagyon várta a Megváltót.

**„És a Jézus Krisztusban, ő egy Fiában,
a mi Urunkban.”**

11. A MEGVÁLTÓ

63. Ki váltotta meg a világot?

A világot Jézus Krisztus váltotta meg.

64. Kicsoda Jézus Krisztus?

Jézus Krisztus a második isteni személy, Istennek egy-
szülött Fia, ki érettünk emberré lett.

A Szentháromság második isteni személyét Szent János evangélista az Igének is nevezi.

65. Mit jelent e név, „Jézus”?

E név „Jézus”, annyit jelent, mint megváltó vagy szabadító.

66. Mit jelent e szó, „Krisztus”?

E szó „Krisztus”, annyit jelent, mint fölkent.

Fölkent zsidóul annyi, mint Messiás. Az ószövetségben föl-
kenték a királyokat, a papokat és prófétákat. Jézus pedig a kirá-
lyok királya, legfőbb papunk és a legnagyobb próféta.

**67. Honnan tudjuk, hogy Jézus Krisztus a megígért Meg-
váltó?**

Hogy Jézus Krisztus a megígért Megváltó, azt onnan tud-
juk, mert őbenne teljesedett be mindaz, amit a próféták a Meg-
váltóról jövendöltek.

A legnagyobb jövődölések Izaiás prófétától származnak. Ő megjövendölte, hogy a Megváltó szüztől születik, Isten lesz és mint ártatlan bárány fog értünk szenvedni és meghalni.

Mikeás próféta megjövendölte, hogy a Megváltó Betlehemben születik.

Dávid király eleve megmondta, hogy átyuggatják kezét és lábát, megszámlálják minden csontját és köntösére sorsot vetnek.

68. Honnan tudjuk, hogy Jézus Krisztus Isten Fia?

Hogy Jézus Krisztus Isten Fia, azt onnan tudjuk, mert ő maga mondotta és csodáival, továbbá jövődöléseivel ezt be is bizonyította.

Mikor a főpap azt kérdezte: „Te vagy-e Krisztus, az áldott Istennek Fia? — Jézus azt felelte: „Én vagyok.” Ugyanezt más alkalmakkor többször is mondotta. Nevezetes mondásai: „Én és az Atya egy vagyunk.” János 10, 30. „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” János 8, 58.

Jézus tanúságát önmagáról megerősítette a menynei Atya is, mikor az égből e szavak hallatszottak: „Ez az én szeretett Fiam, kiben nekem kedvem telt.”

69. Miért nevezzük Jézus Krisztust a mi Urunknak?

Jézus Krisztust azért nevezzük a mi Urunknak, mert ő Istenünk és Megváltónk.

„Úgy szerette Isten e világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindazt, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” János 3, 16.

FELADAT:

Említsd Jézus néhány csodáját és jövődölését.

Olvasd el és mond el a születésétől vak ember csodálatos meggyógyítását. János 9, 1. skk.

„Ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától.”

12. A MEGTESTESÜLÉS TITKA

70. Hogyan lett az Isten Fia emberré?

Az Isten Fia úgy lett emberré, hogy a Szentlélek ereje által emberi testet és lelket vett fel, azért Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

Jézus Krisztus Isten-ember.

Hogy miként történt a Fiú-Isten megtestesülése, azt megérteni nem tudjuk, az hitünknek titka.

71. Hány természet van Jézus Krisztusban?

Jézus Krisztusban két természet van, az isteni és az emberi természet.

72. Hány személy van Jézus Krisztusban?

Jézus Krisztusban csak egy személy van, az isteni személy.

Az isteni személyben egyesült a két természet, de úgy, hogy egyik sem szűnt meg, hanem mind a kettő külön-külön épségben megmaradt.

Isteni természete szerint Jézus Krisztus mindenható, mindentudó és halhatatlan; emberi természete szerint született, növekedett, evett és ivott, szenvedett és meghalt.

73. Ki Jézus Krisztus anyja?

Jézus Krisztusnak anyja a boldogságos Szűz Mária.

A boldogságos Szűz Isten anyja, mert fia személy szerint Isten.

Neki Gábor főangyal hozta hírül Jézus születését. Ennek emlékét március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján üljük.

74. Ki volt Jézus Krisztus nevelőatyja?

Jézus Krisztus nevelőatyja Szent József volt, a boldogságos Szűz Mária jegyese.

Szent József egyúttal az anyaszentegyház védőszentje és a keresztény munkások példaképe.

Jézus, Mária, Szent József a szent család tagjai.

75. Miért lett a Fiú-Isten emberré?

A Fiú-Isten azért lett emberré, 1. hogy minket szóval és példájával tanítson, 2. hogy érettünk szenvedhessen és meghalasson.

„Az Ige testté lőn, és miköztünk lakozék.” János 1, 14.

FELADAT:

Mondd el, hogyan hozta hírül Gábor főangyal Jézus születését?

Beszéld el Jézus születésének történetét. Lukács 2, 1. skk.

13. JÉZUS ÉLETE

76. *Hol született Jézus?*

Jézus Betlehemben egy istállóban született.

Jézus születése napját december 25-én, karácsonykor ünnepeljük.

Születése után a nyolcadik napon kapta az Üdvözítő a Jézus nevet. E napon van újév ünnepe.

Január 6-án ünnepeljük a napkeleti bölcsek látogatását. Ezt az ünnepet „vízkereszt” ünnepének is hívjuk, mert e napon vizet szentelünk.

Születése után a negyvenedik napon bemutatták a kis Jézust a templomban. Ennek emlékéért Gyertyaszentelő Boldogasszony napján, február 2-án üljük.

77. *Mikor született Jézus?*

Jézus annyi évvel ezelőtt született, mint ahány esztendő most írunk.

78. *Hol nevelkedett Jézus?*

Jézus Názáretben nevelkedett.

79. *Mire adott példát Jézus Názáretben?*

Jézus Názáretben példát adott az engedelmességre, az imádságos életre és a munka szeretetére.

Tizenkét éves korában zarándokolt először szüleivel a jeruzsálemi templomba.

Jézusnak testvérei nem voltak. A zsidóknál az unokatestvéreket is testvéreknek hívták, azért beszél a Szentírás Jézus testvéiről.

80. *Hány éves korában kezdett Jézus tanítani?*

Jézus harmincéves korában kezdett tanítani.

81. *Hogyan nevezte Jézus az ő tanítását?*

Jézus az ő tanítását evangéliumnak, azaz örömhírnek nevezte.

„Evangélium” görög szó. Így nevezzük azokat a könyveket is, amelyekben Jézus életét és tanítását megírták.

82. *Milyen örömhírt hozott Jézus az embereknek?*

Jézus azt az örömhírt hozta az embereknek, hogy Isten jószágos és irgalmas atya, aki elküldte szent Fiát a mi megváltásunkra.

83. *Hogyan tanított Jézus?*

Jézus egyszerűen tanított, hogy mindenki megértse. Tanítását hasonlatokkal és példabeszédekkel szerette megvilágítani.

Jézus mindenütt tanított: a városokban, a falvakban, az utak mentén, a mezőkön, a tó partján.

Különösen szeretett tanítani a szegények közt, akikkel az írástudók nem törődtek.

Akik hallgatták őt, csodálkoztak és mondták: „Soha még ember így nem beszélt, mint ez az ember.”

Az ÍRÁS szava: „Más név nem adatott az ég alatt, amelyben üdvözülnünk kellene, mint a Názáreti Jézus Krisztus neve.” Apostolok cselekedetei 4, 12.

FELADAT:

Említsd Jézus néhány példabeszédét.

Mondd el a magvetőről szóló példabeszédet. Lukács 8, 4. skk.

„Kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghaltak és eltemették.”

14. JÉZUS KÍNSZENVEDÉSE ÉS HALÁLA

84. *Hogyan váltott meg minket Jézus?*

Jézus úgy váltott meg minket, hogy 1. kinszenvedésével és halálával megszabadított a bűntől és az örök kárhozattól, 2. visszaszerezte számunkra Isten kegyelmét és a mennyországot.

A rabszolgák kiváltása régente pénzen történt. Jézus drága vérével váltott ki minket a gonosz lélek rabságából.

85. *Mit szenvedett érettünk Jézus?*

Jézus sokat szenvedett érettünk: 1. az Olajfák hegyén vért izzadt, 2. megostorozták, 3. tövissel megkoronázták, 4. a nehéz keresztet hordozta, 5. a Kálvária hegyén keresztre feszítve meghalt.

Jézus megostorozását és fölfeszítését Poncius Pilátus rendelte el. Poncius Pilátus Tibérius római császár helytartója volt Zsidóországban.

Jézus nagypénteken délután három órakor halt meg a kereszten. Halálát keresztáldozatnak nevezzük. A kereszten ő egyszerre volt főpap és áldozat.

86. Kénytelen volt-e Jézus szenvedni és meghalni?

Jézus nem volt kénytelen szenvedni és meghalni; ő önként, szeretetből halt meg érettünk.

Mikor halála bekövetkezett, egy katona lándzsával átdöfte szívét, és így utolsó csepp vérének is odaadta érettünk. Ezért is tiszteljük annyira Jézus szentséges Szívét.

87. Kinek a bűneiért szenvedett és halt meg Jézus?

Jézus minden ember bűneiért szenvedett és halt meg: az eredeti bűnéért és minden más bűnéért.

88. Miért nem üdvözülni mégis minden ember?

Azért nem üdvözülni mégis minden ember, mert sokan nem hisznek Jézusban, vagy ha hisznek, nem tartják meg parancsolatait.

JÉZUS szava: „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért.” János 10, 11.

FELADAT:

Mondd el Jézus hét szavát a kereszten! (Bibl. tört. 98. fej.)
És a kereszttől stációkat! (Szerbartástan 26. fej. 3.)

„Szálla alá poklokra, harmadnapon hallotaiból föltámad.”

15. JÉZUS TEMETÉSE ÉS FÖLTÁMADÁSA

89. Jézusnak halála után hová szállott a lelke?

Jézusnak halála után lelke a pokol tornácára szállott, ahol a meghalt jámbor emberek lelkei a megváltásra vártak.

A pokol tornácán voltak Ádám, Éva, Ábel, Noé, Ábrahám, Mózes, Dávid, a próféták, Keresztelő Szent János és sokan mások.

Jézus testét Arimateai József és Nikodémus a keresztről levették, bebalzsamozták, gyolcsba göngyölték és egy sziklasírba temették.

90. Miért szállott alá Jézus lelke a pokol tornácára?

Jézus lelke azért szállott alá a pokol tornácára, mert a jámbor lelkeknek meg akarta vinni az örömhírt, hogy már megváltotta őket,

91. Mit tett Jézus halála után a harmadik napon?

Jézus halála után a harmadik napon ismét egyesítette lelkét testével és dicsőségesen föltámadt.

✓ Jézus húsvétvasárnap hajnalban támadt föl.

A föltámadási körmenetet már nagyszombaton este tartjuk.

92. Biztosan tudjuk, hogy Jézus föltámadt?

Biztosan tudjuk, hogy Jézus föltámadt, mert az apostolok látták őt feltámadása után, ettek és beszéltek vele, érintették őt és Jézus föltámadásáról vérükkel is tanúskodtak.

Akik vérükkel tanúskodtak Jézus mellett, azokat vértanúknak hívjuk.

SZENT PÁL apostol mondja: „Ha Krisztus föl nem támadt, hiábavaló a mi hitünk.” Korinthusiakhoz I. 15, 14.

FELADAT: Mondd el a feltámadás történetét és azt, hogy hogyan jelent meg Jézus tanítványainak.

„Fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya Istennek jobbjára felől.”

16. JÉZUS MENNYBEMENETELE

93. Mikor ment föl Jézus a mennybe?

Jézus feltámadása után a negyvenedik napon ment föl a mennybe.

A mennybemenetel az Olajfák hegyén, a tanítványok szemeláttára történt.

Jézus mennybemenetelének ünnepe áldozócsütörtökön van.

94. Mit jelentenek e szavak: „ül a mindenható Atya Istennek jobbjára felől”?

E szavak: „ül a mindenható Atya Istennek jobbjára felől”, azt jelentik, hogy Jézus Krisztus mint ember is részt vesz az isteni hatalomban és dicsőségben.

SZENT PÁL apostol mondja: „Keressétek az odafönt valókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az odafönt való dolgokat keressétek, ne a földieket!” (Kolosszaiakhoz 3, 1. 2.)

FELADAT:

Mondd el Jézus mennybemenetelének történetét.

Milyen szentséget rendelt Jézus közvetlenül mennybemenetele előtt?

**„Onnét leszen eljövendő, ítélni
eleveneket és holtakat.”**

17. AZ UTOLSÓ ÍTÉLET

95. Mikor jön el ismét Jézus?

Jézus a világ végén jön el ismét.

96. Mi végett jön el Jézus a világ végén?

Jézus avégett jön el ismét a világ végén, hogy minden embert megítéljen.

97. Hogyan nevezzük a világ végén bekövetkező ítéletet?

A világ végén bekövetkező ítéletet utolsó ítéletnek vagy világítéletnek nevezzük.

Az utolsó ítéletkor föltámadunk és testünkben is megítél minket az Úr.

98. Miért lesz utolsó ítélet?

Utolsó ítélet azért lesz, 1. hogy Jézusnak, mint legfőbb királynak hódoljanak azok is, akik földi életükben őt elismerni nem akarták; 2. hogy sok elrejtett jócselekedetet és eltitkolt gonosztett napfényre kerüljön; 3. hogy az egész világ előtt helyre álljon azoknak becsülete, akiket itt a földön rágalmaztak, sőt hamis vádakkal el is ítélték.

Pilátus kérdezte Jézust: „Tehát király vagy te?” Felelé Jézus: „Te mondod, hogy én király vagyok.” János 18, 37. A Jelenések könyve Jézust a „királyok királyának” nevezi. 19, 16.

Krisztus király ünnepe október utolsó vasárnapján van.

99. Hogyan fog Jézus az utolsó ítéleten a jókhoz szólani?

Jézus az utolsó ítéleten így fog a jókhoz szólani: „Jöjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot.”

100. Mit fog Jézus a gonoszoknak mondani?

Jézus a gonoszoknak azt fogja mondani: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek és az ő angyalainak készítettett.”

101. Hová jutnak az utolsó ítélet után a jók és hová a gonoszok?

Az utolsó ítélet után a jók a mennyországba, a gonoszok pedig a pokolba jutnak.

Az utolsó ítélet után tisztítóhely már nem lesz.

JÉZUS mondotta: „Az Emberfia el fog jönni Atyja dicsőségében az ő angyalaival, és akkor megfizet mindenkinek cselekedetei szerint.” Máté 16, 27.

FELADAT:

Kit vitt föl Jézus még az utolsó ítélet előtt teste szerint a mennybe?

Mikor lesz a világ vége?

„Hiszek Szentlélekben”

18. A SZENTLÉLEK ISTEN

102. Ki a Szentlélek?

A Szentlélek a harmadik isteni személy, valóságos Isten az Atyával és Fiúval együtt.

103. Mikor szállott le a Szentlélek az apostolokra?

A Szentlélek pünkösöd ünnepén szállott le az apostolokra.

Pünkösöd Jézus feltámadása után az ötvenedik nap, Jézus mennybemenetele után a tizedik nap.

Pünkösdkor tüzes nyelvek alakjában, Jézus megkeresztelésekor pedig galamb képében szállt le a Szentlélek.

104. Mi végett jött el a Szentlélek?

A Szentlélek avégett jött el: 1. hogy az apostolokat bátorítsa és megvilágítsa, 2. hogy az anyaszentegyházban munkálkodjék a világ végéig.

A Szentlélek eljövetele előtt az apostolok féltek és bezárkóztak, a Szentlélek eljövetele után bátran prédikáltak.

A Szentlélek eljövetele előtt sok mindent nem értettek meg, például nem értették, hogy miért hagyta magát Jézus megfeszíteni, holott ő Isten Fia volt? Később megértették ezt és sok más titkot is, mert a Szentlélek megvilágosította őket.

105. Miképpen munkálkodik a Szentlélek az anyaszentegyházban?

A Szentlélek akképpen munkálkodik az anyaszentegyházban, hogy a pápát és a püspököket láthatatlanul tanítja és irányítja, 2. hívek lelkét kegyelmeivel és ajándékaival segíti és gazdagítja.

106. Melyek a Szentlélek ajándékai?

A Szentlélek ajándékai:

**a bölcsesség, értelem, tanács és tudomány,
a lelki erősség, jámborság és istenfélelem.**

Az első négy ajándék elménket, a következő három pedig akaratumkat tökéletesíti.

A Szentlélek segítségét és ajándékait kérni szoktuk szentbeszéd előtt, az iskolai év elején, tanulás előtt, fontos tanácskozások kezdetén, szentgyónás előtt, a bérmlás alkalmával stb.

JÉZUS mondotta: „Veszitek majd a reátok jövő Szentlélek erejét és tanúim lesztek...” Apostolok cselekedetei 1, 8.

FELADAT: Mondd el a Szentlélek eljövételének történetét.

**„Hiszek egy katolikus keresztény
anyaszentegyházat, szenteknek egységét.”**

19. AZ ANYASZENTEGYHÁZ. AZ ANYASZENTEGYHÁZ ALAPÍTÁSA ÉS SZERVEZETE

107. Mi az anyaszentegyház?

Az anyaszentegyház az egész földön élő katolikus keresztények társasága, amelynek látható feje a pápa.

Az anyaszentegyház láthatatlan feje maga Jézus Krisztus.

108. Ki alapította az anyaszentegyházat?

Az anyaszentegyházat Jézus Krisztus alapította.

109. Mi végett alapította Jézus Krisztus az anyaszentegyházat?

Jézus Krisztus az anyaszentegyházat avégett alapította, hogy 1. az embereket tévedés nélkül tanítsa, 2. hogy törvényeivel kormányozza, 3. hogy kegyelemeszközeivel megszentelje őket,

110. *Kit tett Jézus Krisztus az anyaszentegyház látható fejevé?*

Jézus Krisztus Szent Péter apostolt tette az anyaszentegyház látható fejevé.

Jézus e szavakat mondta Péternek:

„Te Péter vagy (azaz kőszikla), és erre a kősziklára fogom építeni anyaszentegyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. És neked adom a mennyek országa kulcsait. És amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is, és amit föloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyekben is.” Máté 16, 18.

Föltámadása után pedig így szólt Péterhez:

„Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.” János 21, 15 skk.

111. *Ki most az anyaszentegyház látható feje?*

Az anyaszentegyház látható feje most Szent Péter utóda, a római pápa.

Szent Péter Róma püspöke volt.

A pápa is Rómának püspöke.

Aki Rómának püspöke, az egyúttal Szent Péter utóda és Krisztus helytartója.

A pápát a bíborosok választják. A bíborosokat a pápa a világ legkiválóbb püspökei és papjai közül nevezi ki. Ők a pápa tanácsadó testülete.

112. *Mily lelki hatalma van a pápának?*

A pápának hármas lelki hatalma van: ő az egész anyaszentegyháznak 1. legfőbb tanítója, 2. legfőbb kormányzója, 3. legfőbb papja.

Ezt a hármas hatalmat jelképezi a pápai hármas korona.

A kormányzói hatalommal együtt jár a törvényhozó hatalom is.

Szent hivatala miatt a pápát Szentatyának szólítjuk.

113. *Kik a püspökök?*

A püspökök az apostolok utódai, akik a pápa vezetése alatt az egyházmegyéket kormányozzák.

A püspököket a pápa nevezi ki. Saját egyházmegyéjükben nekik is hármas lelki hatalmuk van: 1. a tanítói, 2. a kormányzói, 3. a főpapi hatalom.

Több egyházmegye érseki tartományt alkot. Az érseki tartományok élén állanak az érsekek.

114. Kik segítik a püspököket szent hivataluk gyakorlásában?

A püspököket szent hivataluk gyakorlásában az áldozópapok segítik.

Azokat az áldozópapokat, akik a plébániákat vezetik, plébánosoknak nevezzük. A plébánosok segítségére vannak a káplánok és hitoktatók.

Több plébánia esperesi kerületet képez. Az esperesi kerületek élén vannak az esperesek.

Az áldozópapok az apostoloknak nem teljhatalmú utódai és alá vannak rendelve a püspököknek.

SZENT PÁL mondja: „A tisztüket jól végző papok kétszeres tiszteletre méltók, főképpen azok, akik igehirdetéssel és tanítással foglalkoznak.” Timotheuszhoz I. 5, 17.

FELADAT:

Nevezd meg a most uralkodó pápát!
Mondd meg, milyen egyházmegyébe tartozol!
Hogy hívják egyházmegyéd püspökét?
Melyik plébániának híve vagy?
Hogy hívják plébánosodat?

20. A HÍVEK

115. Kik az anyaszentegyház hívei?

Az anyaszentegyház hívei mindazok a keresztények, akik a pápát és a törvényes püspököket lelki előjáróiknak elismerik.

Akik az anyaszentegyházhoz tartoznak, azok Krisztus titokzatos testének tagjai. Korinthusiakhoz I. 12, 27.

116. Kik nem tartoznak az anyaszentegyházhoz?

Az anyaszentegyházhoz nem tartoznak 1. a hitetlenek, 2. az eretnekek, 3. a szakadárok.

Hitetlenek azok, akik nincsenek megkeresztelve és nem hisznek Jézus Krisztusban.

Eretnekek azok, akik Jézus Krisztusnak és az anyaszentegyháznak tanításában válogatnak és abból egyet-mást elfogadnak, egyet-mást pedig makacsul tagadnak.

Szakadár az, aki elfogadja az egyház egész tanítását, de nem ismeri el a pápát az egyház fejének.

Vannak, akiket az egyház kiközösít, vagyis a hívek közösségéből kizár. Ezek külsőleg tovább is az egyházhoz tartoznak, és ha megértenek, föloldozást nyerhetnek.

117. Szükséges-e, hogy a katolikus anyaszentegyház hívei közé tartozzunk?

Szükséges, hogy a katolikus anyaszentegyház hívei közé tartozzunk, mert aki saját hibájából az egyházon kívül van, az nem üdvözülhet.

JÉZUS mondotta: „Aki az anyaszentegyházra nem hallgat, legyen neked, mint a pogány.” Máté 18, 17.

Aki nem saját hibájából van az egyházon kívül, az üdvözülhet, ha lelkiismerete szavát követve szolgálja az Istent és bűneit tökéletes bánattal megbánja. Az ilyen ember lelkileg az egyházhoz tartozik.

Katolikus anyaszentegyházunk nemcsak az örök üdvösség szempontjából, hanem a földi boldogulás tekintetében is a legnagyobb szolgálatot tette az emberiségnek. Ő hirdette először az emberi méltóságot, ő szüntette meg a rabszolgaságot, alapította és terjesztette az európai kultúrát, létesítette az első kórházakat, népiskolákat és egyetemeket, felvirágoztatta a tudományokat és művészeteket stb. Ma is áldásosan működik a műveltség és társadalmi jólét érdekében.

118. Mi a hívek kötelessége papjaikkal, püspökeikkel és a pápával szemben?

A hívek kötelessége papjaikkal, püspökeikkel és a pápával szemben az, hogy érettségük imádkozzanak és őket apostoli munkájukban segítsék.

Az egyházat anyagilag is segíteni kell. Ezt teszik a hívek önkéntes adományaikkal és egyházi adójuk megfizetésével.

Viszont joguk van a híveknek a papok szolgálatára az igehirdetésben és a hitoktatásban, a lelki vezetésben, vigasztalásban és a szentségek kiszolgáltatásában.

A plébánia mellett a hívek az egyházközségben tömörülnek.

SZENT PÁL a hívekhez: „Kérlek titeket, éljeteek méltó módon ahhoz a hivatáshoz, amelyet nyertetek.” Efezusiakhoz 4, 1.

KÉRDÉS: Hogyan tudnál te is apostolkodni?

21. AZ ANYASZENTEGYHÁZ TANÍTÓ HIVATALA

119. *Kik tartoznak az anyaszentegyház tanító hivatalához?*

Az anyaszentegyház tanító hivatalához tartoznak a pápa és a vele egyesült püspökök.

120. *Tévedhet-e a pápa a tanításban?*

A pápa a tanításban nem tévedhet, ha hit és erkölcs dolgában az egész anyaszentegyházat kötelező erővel tanítja. Ilyenkor a pápa csalatkozhatatlan.

Így is szoktuk mondani: a pápa „infallibilis”, ha „ex-cathedra” tanít.

Ha a legfőbb tanító tévedhetne, akkor tévedésbe vinné az egész anyaszentegyházat. Ezt pedig a Szentlélek nem engedi. Jézus mondta, hogy az „igazság lelke”, a Szentlélek, mindig az anyaszentegyházzal lesz. János 14, 17.

121. *Tévedhetnek-e a püspökök tanításukban?*

Az egyes püspökök külön-külön tévedhetnek tanításukban, együttvéve azonban hit és erkölcs dolgában ők sem tévedhetnek.

Mikor az egész világ püspökei a pápának vagy helyettesének elnöklete alatt tanácskozássra összegyűlnek, az ilyen gyűlést egyetemes zsinatnak nevezzük. Hit és erkölcs dolgában az egyetemes zsinat sem tévedhet.

122. *Honnan meríti tanítását az anyaszentegyház tanító hivatala?*

Az anyaszentegyház tanító hivatala tanítását a Szentírásból és a Szent Hagyományból meríti.

JÉZUS mondta apostolainak: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg; aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki engem küldött.” Lukács 10, 16.

FELADAT:

Vétkezhetik-e a pápa is?

Tévedhet-e a pápa a világi tudományokban?

Mindig csalatkozhatatlan a pápa hit és erkölcs dolgában?

22. AZ ANYASZENTEGYHÁZ SZENT KÖNYVE

A SZENTÍRÁS.

A SZENT HAGYOMÁNY

123. Mi a Szentírás?

A Szentírás a Szentlélektől sugalmazott könyvek összessége.

A Szentírást Bibliának is nevezzük. Ez a szó görög származású és könyvet jelent.

A Szentírás Isten ígését tartalmazza.

124. Hogyan sugalmazta a Szentlélek a Szentírást?

A Szentlélek úgy sugalmazta a Szentírást, hogy a szent írókat arra indította, hogy megírják, amit ő akart, és miközben írtak, vigyázott, hogy tévedést ne írjanak.

125. Hány részre osztjuk a Szentírást?

A Szentírást két részre osztjuk: az ószövetségi és az újszövetségi részre.

Az ószövetség könyveit Jézus Krisztus előtt, az újszövetség könyveit Jézus Krisztus után írták.

Az ószövetség első öt könyvét Mózes írta. A legelső könyv a teremtés történetével kezdődik. Azután következik a pátriárkák és a zsidó nép története. Ószövetségi könyvek még többi közt a zsoltárok és a próféták könyvei.

Az újszövetségi Szentírásban vannak az evangéliumok, Szent Máté, Szent Márk, Szent Lukács és Szent János szerint, és az „Apostolok cselekedetei”. Azután következnek az apostolok levelei és végül a „Jelenések könyve” Szent János apostoltól.

Az ószövetségi könyveket túlnyomó részben zsidóul, az újszövetségi könyveket görögül írták.

Összesen 72 könyv, illetve levél van a Szentírásban.

126. Miért mondjuk a Szentírást az anyaszentegyház szent könyvének?

A Szentírást azért mondjuk az anyaszentegyház szent könyvének, mert Jézus Krisztus az anyaszentegyházra bízta őrzését és magyarázását.

127. Szabad-e mindenkinek olvasnia a Szentírást?

A Szentírást mindenkinek olvasnia nemcsak szabad, hanem üdvös is.

Csak olyan Szentírást szabad olvasni, amelyet a katolikus anyaszentegyház adott ki, illetve engedélyezett.

Az anyaszentegyház a Szentírást magyarázatokkal szokta ellátni.

128. Bennfoglaltatik-e a Szentírásban az egész kinyilatkoztatás?

A Szentírásban nem foglaltatik benne az egész kinyilatkoztatás. Sok olyan kinyilatkoztatott igazság van, amely csak a Szent Hagyományban található.

129. Mi a Szent Hagyomány?

A Szent Hagyomány az a kinyilatkoztatás, melyet az apostolok hirdettek, de le nem írtak.

Hogy a kis gyermekeket meg lehet keresztelni, hogy a szombat helyett a vasárnapot kell ünnepelni, hogy hét szentség van, hogy Szűz Mária mennybe vitetett stb. — mindez nincs a Szentírásban, hanem csak a Szent Hagyományban. Azt is csak a Szent Hagyományból tudjuk, hogy mely könyvek tartoznak a Szentírásba.

SZENT PÁL írja:

„Minden Istentől sugalmazott írás hasznos a tanításra, az intésre, a feddésre, az igazságban való oktatásra.” Timotheushoz II. 3, 16.

„Tartsátok meg a hagyományokat, melyeket akár élőszó, akár levélnek útján tanultatok.” Thesszalóniaiakhoz II. 2, 14.

FELADAT: Keresd ki a Szentírásból Szent Lukács evangéliumát és a most idézett helyeket.

23. AZ ANYASZENTEGYHÁZ ISMERTETŐ JELEI

130. Hány egyházat alapított Jézus Krisztus?

Jézus Krisztus csak egy egyházat alapított.

Szent Péternek Jézus nem azt mondta: rajtad fogom építeni egyházaimat, hanem egyházamat.

131. Miről ismerhetjük meg Jézus Krisztus igazi egyházát?

Jézus Krisztus igazi egyházát arról ismerhetjük meg, hogy:

1. egységes, 2. szent, 3. katolikus, vagyis általános, 4. apostoli.

Jézus kinszenvedése előtt imádkozott tanítványaiért, „**hogy egyek legyenek**”! János 17, 11.

És azért is imádkozott, hogy a mennyei Atya szentelje meg őket az igazságban. János 17, 17.

Mikor pedig elküldte az apostolokat tanítani, minden néphez küldte őket. Máté 28, 19.

Végül azt is mondta nekik: „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.” Máté 28, 20. De ez csak úgy történhetik, ha az apostolok tovább élnek utódaik által a világ végéig.

132. Melyik egyházzól mondhatjuk, hogy egységes, szent, katolikus, vagyis általános, és apostoli?

Csak a római katolikus anyaszentegyházzól mondhatjuk, hogy egységes, szent, katolikus vagyis általános, és apostoli.

133. Melyik tehát a Krisztus igazi egyháza?

A Krisztus igazi egyháza tehát egyedül a római katolikus anyaszentegyház.

A katolikus anyaszentegyház 1. egységes, mert hívei az egész világon ugyanazt a hitet vallják, ugyanazokkal a szentségekkel élnek és egy főnek, a pápának engedelmeskednek.

A katolikus anyaszentegyház 2. szent, mert szent az alapítója, szent a tanítása, szentségeivel megszenteli híveit és sok szentet nevelt!

A katolikus anyaszentegyház 3. katolikus, vagyis általános, mert minden idő és minden nép számára való és mindenütt el is van terjedve.

Végül a katolikus anyaszentegyház 4. apostoli, mert az apostolok utódai kormányozzák.

134. Megvannak-e a katolikus egyházon kívül más vallásban is a Krisztus igazi egyházának ismertető jelei?

A Krisztus igazi egyházának ismertető jelei a katolikus egyházon kívül más vallásban nincsenek meg.

Szeretnünk kell a másvallásúakat is és imádkoznunk kell az összes Krisztus-hívők egységéért.

JÉZUS mondotta: „Egyéb juhaim is vannak, amelyek nem ez akorból valók; azokat is ide kell terelnem, és hallgatni fogják az én szómat, és egy akor leszen és egy pásztor.” János 10. 16.

KÉRDÉS: Mit szólna e mondáshoz: „minden vallás egyformán jó, csak becsületes legyen az ember”?

24. A SZENTEK EGYESSÉGE

135. Mit értünk a szentek egyességén?

A szentek egyességén azt a lelki közösséget értjük, mely az anyaszentegyház élő és megholt tagjait egymással összeköti.

136. Kik tartoznak a szentek egyességéhez?

A szentek egyességéhez tartoznak 1. a földön élő katolikus keresztények, vagyis a küzdő egyház, 2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, vagyis a szenvedő egyház, 3. a szentek a mennyországban, vagyis a győzedelmes egyház.

A szentek alatt itt az összes üdvözült lelkeket értjük.

Szoros értelemben szentek azok, akiket szigorú vizsgálat alapján az anyaszentegyház szentekké avatott.

137. Hogyan segítenek rajtunk a szentek a mennyországban?

A szentek a mennyországban közbenjárásukkal segítenek rajtunk.

Mindenszentek ünnepe november 1-én van.

138. Hogyan segíthetünk mi a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?

Mi a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken imádsággal, értük felajánlott jó cselekedetekkel, bűcsúkkal és különösen a szentmiseáldozattal segíthetünk.

Halottak napja november 2-án van.

A halottakért így szoktunk fohászkodni: „Adj, Uram, örök nyugalmat nekik, és az örök világosság fényeskedjék nekik. A megholt hívek lelkei Isten irgalmából békességben nyugodjanak. Amen.”

Minden szentmisében van az Úrfelmutatás után megemlékezés a holtakról.

139. Mivel segíthetnek egymáson a földön élő katolikus keresztények?

A földön élő katolikus keresztények szentmisékkal, imádsággal és jó cselekedetekkel segíthetnek egymáson.

Minden szentmisében van az Úrfelmutatás előtt megemlékezés az élőkről.

Jézus Krisztusnak, a Boldogságos Szűz Máriának és a szenteknek érdemei, továbbá a szentmiseáldozatoknak, a szentsé-

geknek és a hívek jó cselekedeteinek gyümölcsei együttvéve alkotják az egyház lelki kincstárát. E kincstárból részesül minden hívő a földön és a tisztítóhelyen.

Az ÍRÁS szava:

„Szent és üdvösséges gondolat a megholtakért imádkozni, hogy bűneiktől földoldoztassanak.” Makkabeusok II. 12, 46.

„Imádkozzatok egymásért, mert sokat tehet az igaznak állhatatos könyörgése.” Jakab 5, 16.

FELADAT: Te most a szentek egységéhez tartozol. Mikor esnél ki belőle?

„Hiszem a bűnök bocsánatát”

25. A BÜNBOCSÁNAT

140. Ki bocsáthatja meg a bűnöket?

Csak Isten bocsáthatja meg a bűnöket, és akiknek Isten erre hatalmat adott.

141. Kiknek adott Isten hatalmat a bűnök megbocsátására?

Isten a püspököknek és a papoknak adott hatalmat a bűnök megbocsátására.

142. Mely szentségekben nyerhetjük el a bűnök bocsánatát?

A bűnök bocsánatát a keresztség és a bűnbánat szentségében nyerhetjük el.

143. Van-e olyan nagy bűn, melyet a püspökök és papok meg nem bocsáthatnának?

Nincs olyan nagy bűn, melyet a püspökök és a papok meg nem bocsáthatnának, ha a bűnös azokat szívből megbánja és őszintén meggyónja.

Vannak úgynevezett fenntartott bűnök. Ezeket csak a püspök vagy a pápa bocsáthatja meg, vagy akinek a püspök és a pápa erre felhatalmazást ad. Halál előtt azonban ezeket is földoldozhatja minden pap.

JÉZUS mondotta: „Az Emberfia azért jött, hogy keresse és üdvözítse, ami elveszett vala.” Lukács 19, 10.

FELADAT: Mondj el olyan bibliai történetet, melyben Jézus bűnöket bocsátott meg.

„Hiszem a testnek föltámadását”

26. HALÁL — FÖLTÁMADÁS

144. Mi történik az emberrel, amikor meghal?

Amikor az ember meghal, a lélek elválik a testtől, a test pedig visszatér a földbe.

Az anyaszentegyház a testet a halál után beszenteli és szentelt földbe helyezi. Ezt tiszteletből teszi, mert a megkeresztelt ember teste a Szentlélek temploma volt. A halottégetést az anyaszentegyház tiltja, mert ellenkezik a kegyelet érzésével, és mert sokan a test elégetésével azt a hitet szeretnék az emberekben kelteni, hogy nem lesz feltámadás.

145. Meddig marad az ember teste a földben?

Az ember teste a világ végéig marad a földben.

146. Mit tesz Isten az ember testével a világ végén?

A világ végén Isten föltámasztja az ember testét, vagyis újra és örökre egyesíti a testet a lélekkel.

A föltámadás után a test is részesül az örök jutalomban vagy büntetésben.

Hogy föltámadunk, azt az Üdvözítő ismételten mondotta, így pl. mikor az Oltáriszentséget megígérte.

JÉZUS szava:

„Ébren legyetek tehát, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát.” Máté 25, 13.

„Eljön az óra, melyben mindnyájan, akik a sírokban vannak, meghallják az Isten Fia szavát és előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet föltámadására.” János 5, 28. 29.

KÉRDÉS:

Ha még ma meg kellene halnod, mit cselekednél?

És mit tennél akkor, ha halálod előtt nem tudnál gyónni?

„Hiszem az örök életet. Amen.”

27. SORSUNK A HALÁL UTÁN

147. Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk?

Ha meghaltunk, Isten azonnal megítéli lelkünket.

„El van végezve, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig jó az ítélet.” Zsidókhöz 9, 27.

148. Hogyan nevezzük a halál után bekövetkező ítéletet?

A halál után bekövetkező ítéletet külön ítéletnek nevezük.

149. Hová jut a lélek a külön ítélet után?

A lélek a külön ítélet után vagy a mennyországba, vagy a tisztítóhelyre, vagy a pokolba jut.

150. Kik jutnak a mennyországba?

A mennyországba a jók jutnak, akik egészen bűn nélkül vannak és büntetést nem érdemelnek.

151. Kik jutnak a tisztítóhelyre?

A tisztítóhelyre azok jutnak, akik bocsánatos bűnben halnak meg, vagy még ideigtartó büntetést érdemelnek.

A tisztítóhelyen addig marad a lélek, míg bűneitől meg nem tisztul és míg büntetését ki nem állotta.

Imádságainkért Isten a tisztítóhelyen levő lelkek szenvedését megrövidíti.

152. Kik jutnak a pokolba?

A pokolba a gonoszok jutnak, akik halálos bűnben halnak meg.

153. Mivel jutalmazza Isten a jókat a mennyországban?

Isten a jókat a mennyországban örök boldogsággal jutalmazza. Ők színről színre látják az Istent és vele örök szeretetben egyesülnek.

„Szem nem látta, fül nem hallotta, ember szívébe föl nem hatolt, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik.” Korinthusiakhoz I. 2, 9.

Isten látása egymaga kimondhatatlan boldogság.

Az üdvözültek jutalma a mennyországban nem egyenlő, hanem érdemeik szerint különböző.

154. Mivel bünteti Isten a gonoszokat a pokolban?

Isten a gonoszokat a pokolban örök szenvedéssel bünteti és azzal, hogy őt sohasem láthatják.

Az Úr Jézus azt mondja az elkárhozottakról, hogy „férgük meg nem hal és tüzük ki nem alszik”. Márk 9, 43. Azaz gyöttri őket lelkiismeretük és a pokol tüze.

Az is nagy szenvedés az elkárhozottaknak, hogy Istent nem láthatják, mert a halál után a lélek úgy eped Isten után, mint a szomszúságtól gyötört ember a vízforrás után, vagy sötét börtön lakója a napfény után.

Az ÍRÁS szava: „Minden dolgodnál gondolj a végedre és akkor sohasem vétkezel.” Sirák fia 7, 40.

FELADAT: Mondd el a dúsgazdag és a szegény Lázár történetét. Lukács 16, 19. skk.

A KEGYELEMESZKÖZÖK, MELYEKET JÉZUS ÜDVÖSSÉGÜNKRE RENDELT

„Én vagyok az élet.”

28. ISTEN KEGYELMÉRŐL

155. *Üdvözülhetünk-e a magunk erejéből?*

A magunk erejéből nem üdvözülhetünk; ehhez Isten kegyelme is szükséges.

Jézus mondotta: „Senki hozzám nem jöhet, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza őt.” János 6, 44.

Isten kegyelmét más szóval malasztanak is hívjuk.

156. *Mi a kegyelem?*

A kegyelem Isten természetfeletti ajándéka, amelyet Jézus Krisztus érdemeiért kapunk lelkünk üdvösségére.

157. *Hányféle az Isten kegyelme?*

Az Isten kegyelme kétféle: segítő kegyelem és megszentelő kegyelem.

I. A segítő kegyelem

158. *Mit tesz Isten lelkünkben a segítő kegyelemmel?*

Isten a segítő kegyelemmel megvilágosítja elménket és megerősíti akaratunkat, hogy a jót megismerjük és megtegyük, a rosszat pedig elkerüljük.

159. *Ad-e Isten mindenkinek elegendő segítő kegyelmet az üdvösséghez?*

Isten mindenkinek ad elegendő segítő kegyelmet az üdvösséghez.

160. Miért nem jut mégis minden ember a mennyországba?

Azért nem jut mégis minden ember a mennyországba, mert sokan nem használják fel Isten kegyelmét, sőt ellenállnak neki.

JÉZUS szava: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk egybegyűjti csibéit szárnya alá, és te nem akartad.” Máté 23, 37.

II. A megszentelő kegyelem

161. Mit tesz Isten lelkünkben a megszentelő kegyelemmel?

Isten a megszentelő kegyelemmel megtisztítja és megszenteli lelkünket.

162. Milyen kiváltsággal jár a megszentelő kegyelem?

A megszentelő kegyelem azzal a kiváltsággal jár, hogy általa Isten gyermekei és a mennyország örökösei leszünk.

Isten a megszentelő kegyelemmel új, természetfeletti életet ad lelkünknek, és ezáltal leszünk az ő gyermekei.

163. Mikor kaptuk meg először a megszentelő kegyelmet?

A megszentelő kegyelmet a keresztségben kaptuk meg először.

164. Meddig marad a megszentelő kegyelem lelkünkben?

A megszentelő kegyelem mindig lelkünkben marad, hacsak halálos bűnt nem követünk el.

A halálos bűn kioltja a lélekben a természetfeletti életet. Ezért is nevezzük halálos bűnnek.

Megszentelő kegyelem nélkül nem juthatunk a mennyországba. Jézus ezt a menyegzős ruháról szóló elbeszéléssel példázta. Máté 22, 1—14.

Az ÍRÁS szava: „Lássátok minő szeretetet tanúsított az Atya: hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk.” János I. 3, 1.

III. A kegyelem-eszközök

165. Mivel nyerhetjük meg leginkább Isten kegyelmét?

Isten kegyelmét leginkább a szentségekkel nyerhetjük meg, de sok kegyelmet nyerhetünk a szentelményekkel és imádsággal is.

Vannak rendkívüli kegyelmek is. Ilyen kegyelmet kapott Szent Pál a damaszkuszi úton. Mi itt csak a rendes kegyelmekről tanulunk.

Az ÚR JÉZUS mondotta: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki én bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, mert nálam nélkül semmit sem tehettek.” János 15, 5.

KÉRDÉS és FELADAT:

Kap-e Istentől segítő kegyelmet a pogány is?

Kaphat-e megszentelő kegyelmet?

Mondd el a menyegzős ruháról szóló példabeszédet. (Máté 22, 1. skk.)

29. A SZENTSÉGEKRŐL ÁLTALÁBAN

166. Mik a szentségek?

A szentségek látható jelek, amelyeket Krisztus Urunk rendelt, hogy általuk láthatatlan kegyelmet nyerjünk.

Minden szentségnél van látható jel, pl. a keresztségnél a vízzel való leöntés és a keresztelő szavai,

és minden szentségnél van láthatatlan kegyelem, mert minden szentség megadja vagy növeli bennünk a megszentelő kegyelmet, azonfelül különféle segítő kegyelmet is ad.

167. Hány szentség van?

Hét szentség van: 1. a keresztség, 2. a bérmálás, 3. az Oltáriszentség, 4. a bűnbánat szentsége, 5. az utolsó kenet, 6. az egyházi rend, 7. a házasság.

168. Mely szentségeket nem szabad felvennie annak, aki tudja, hogy halálos bűnben van?

Aki tudja, hogy halálos bűnben van, annak nem szabad felvennie a bérmálást, az Oltáriszentséget, az utolsó kenetet, az egyházi rendet és a házasságot.

Ezeket „élők” szentségeinek nevezzük, mert csak az veheti fel őket, akiben természetfölötti élet van. Ha valaki halálos bűnben veszi fel őket, szentségtörést követ el.

A keresztséget és a bűnbánat szentségét a „holtak” szentségeinek nevezzük. A „holtak” szentségei megadják, az „élők” szentségei növelik bennünk a megszentelő kegyelmet.

169. Mely szentségeket szabad csak egyszer felvennünk?

Csak egyszer szabad felvennünk a keresztséget, a bér-málást és az egyházi rendet.

Ezek a szentségek eltörölhetetlen jelt nyomnak lelkünk-re. Ezekkel a szentségekkel Istennek adjuk át magunkat örökre és visszavonhatatlanul. A keresztség által Isten gyermeke, a bér-málás által Krisztus katonája, az egyházi rend által Krisztus papja lesz az ember.

SENT PÁL írja: „Megigazultunk ingyen a megváltás által Jézus Krisztus kegyelméből, akit Isten küldött engesztelésül.” Rómaiakhoz 3, 24. 25.

KÉRDÉS: Mely szentséget vettél már fel és mily szentsé-geket szeretnél még felvenni?

30. A KERESZTSÉG

170. Mi a keresztség?

A keresztség az első és legszükségesebb szentség, mely az eredeti bűntől megtisztítja és megszenteli az ember lelkét és az anyaszentegyház tagjaivá tesz bennünket.

Aki nagyobb korában keresztkedik meg, az a keresztség előtt elkövetett más bűneitől is megtisztul, ha megbánja azokat.

A keresztséget az újjászületés szentségének is nevezzük, mert általa új, természetfeletti élet támad bennünk és Isten természetének részesei leszünk.

171. Miért az első szentség a keresztség?

Azért az első szentség a keresztség, mert előtte más szentsé- get érvényesen fölvenni nem lehet.

172. Miért a legszükségesebb szentség a keresztség?

Azért a legszükségesebb szentség a keresztség, mert kereszts-ég nélkül az ember nem üdvözülhet.

JÉZUS mondotta: „Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvö-zül, aki pedig nem hiszen, elkárhozik.” Márk 16, 16.

A vízkeresztséget pótolhatja a vérkeresztség és a vágy-keresztség.

Vérkeresztség által az üdvözül, aki Krisztusért vértanú ha-lált hal, mielőtt megkeresztelkedhetett volna.

Vágykeresztség abban van, aki őszinte szeretettel és töké-letes bánattal vágyódik Isten után, de meghal anélkül, hogy a keresztséget elnyerhette volna.

173. Mikor rendelte Krisztus Urunk a keresztséget?

Krisztus Urunk a keresztséget mennybemenetele előtt rendelte, amikor apostolaihoz így szólt: „Elmenvén, tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.”

174. Ki keresztelhet?

Rendszerint csak fölszentelt pap keresztelhet, de ha sürgősen szükséges, akkor akárki keresztelhet.

Szükség esetén más hiányában még a hitetlen vagy pogány is keresztelhet, csak szándéka legyen cselekedni azt, amit Krisztus Urunk rendelt és amit az anyaszentegyház a keresztelekor tenni szokott.

175. Hogyan keresztelünk?

Keresztelekor vizet öntünk a keresztelendő fejére és közben e szavakat mondjuk: „N... én megkeresztellek téged az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.”

A keresztelekor keresztvizet használunk, melyet a plébános vagy helyettese húsvét vigiliáján szentel, és amelyet a keresztkútban őriznek. Szükség esetén azonban bármilyen természetes vízzel is lehet keresztelni.

A keresztségben valamely szentnek nevét kapja az ember, és ez lesz a védőszentje. Védőszentünket úgy tisztelhetjük leginkább, ha névnapján a szentségekhez járulunk, továbbá ha pártfogását kérjük és példáját követjük.

176. Mit fogadtunk meg a keresztségben?

A keresztségben megfogadtuk, hogy a katolikus vallás tanítását hinni és követni fogjuk és a gonosz lélek kísértéseinek ellenállunk.

Kisgyermek helyett a keresztségi fogadást a keresztszülők teszik. A keresztségi fogadást életünkben többször megújítjuk.

177. Mi a keresztszülők kötelessége?

A keresztszülők kötelessége ügyelni arra, hogy keresztyermekük jó katolikus legyen.

Maguknak a keresztszülőknek is jó katolikusoknak kell lenniök. Aki például érvénytelen házasságban él, nem lehet keresztszülő.

A keresztszülő és keresztgyermek között lelki rokonság jön létre és ez a lelki rokonság házassági akadály.

JÉZUS szava: „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába.” János 3, 5.

KÉRDÉS: Ismered-e védőszentek életét?

31. A BÉRMÁLÁS

178. *Mi a bérmálás?*

A bérmálás szentség, amelyben a Szentlélek lelkünkbe száll és megerősít, hogy hitünket állhatatosan valljuk és hitünk szerint éljünk.

E szó „bérmálás”, latin eredetű, és megerősítést jelent.

179. *Ki szolgáltatja ki a bérmálás szentségét?*

A bérmálás szentségét a püspök szolgáltatja ki.

Áldozó pap csak akkor bérmálhat, ha a pápától erre felhatalmazást kap.

Halálos betegnek saját plébániája területén a plébános is kiszolgáltathatja a bérmálás szentségét.

180. *Hogyan bérmál a püspök?*

A püspök felteszi kezét a bérmálandó fejére, kereszt alakjában megkeni homlokát krizmával és közben e szavakat mondja: „N... megjelöllek a kereszt jelével és megerősítelek az üdvösség krizmájával az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen.”

Azután gyengén megüti a bérmálkozó arcát és mondja: „Béke veled!”

Az arcnak megütése a régi békecsókot helyettesíti. Tekintetjük ezt az avatás jelének is, mely által Krisztus katonái leszünk.

Bérmálás kezdetén a püspök kitárt kezekkel lehívja a Szentlelket és kéri kegyelmét és hét ajándékát a bérmálkozókra.

Bérmálás végén újra imádkozik mindnyájukért és rájuk adja áldását. Ezt az áldást a bérmálkozónak meg kell várniuk.

181. *Mi a krizma?*

**A krizma balzsammal kevert faolaj, amelyet a püspök nagy-
csütörtökön szentel.**

A balzsam jóillatú szer és a jó cselekedeteket jelképezi, amelyekre a bér málkózónak törekednie kell.

A faolaj a Szentlélektől kapott kegyelem bőséjét és erejét jelenti. Régen te a birkózók olajjal kenték meg tagjaikat és így készültek a küzdelemre.

182. Milyen kegyelmekben részesít a bér málás szentsége?

A bér málás szentsége 1. növeli lelkünkben a megszentelő kegyelmet, 2. megerősít hitünkben, 3. részesít minket a Szentlélek hét ajándékában.

A Szentlélek hét ajándékát 1. a 106. kérdésben.

183. Hogyan kell a bér málásra készülni?

A bér málás előtt 1. meg kell gyónnunk és áldoznunk, 2. meg kell ígérnünk Istennek, hogy mint hitvalló bátor katolikusok akarunk élni és halni.

Szükséges a bér máláshoz az is, hogy jól ismerjük hitünket, melyet megvallani akarunk.

184. Mi a bér maszülő kötelessége?

A bér maszülő kötelessége, hogy szóval és példával segítse bér magyermekét a lelki harcban.

A bér maszülőnek is jó katolikusnak kellene lennie. Aki nincsen megbér málvá, nem lehet bér maszülő, sem aki egyházilag érvénytelen házasságban él. A bér maszülő bér málás alatt bér magyermeké mögött áll és jobb kezét annak jobb vállára teszi. Közte és bér magyermeké közt lelki rokonság keletkezik, de ez nem házassági akadály.

SZENT PÁL szava: „Nem tudjátok, hogy az Istennek temploma vagytok, és az Isten Lelke lakik bennetek? Azt pedig, aki Isten templomát megrontja, megrontja az Isten. Mert Isten temploma szent, ti vagytok az!” Korinthusiakhoz I. 3, 16. 17.

KÉRDÉS:

Bér málkoztál már?

Miért nem bér málkoztál még?

Mikor fogsz bér málkozni?

Mi a bér maneved?

Bér málási védőszent ed hogyan mutatta meg erős hitét?

32. AZ OLTÁRISZENTSÉG

I. Az Oltáriszentség rendelése

185. *Mi az Oltáriszentség?*

Az Oltáriszentség a legfölségesebb szentség, az Úr Jézus valóságos szent teste és vére a kenyér és a bor külső színe alatt.

Az Oltáriszentség külső színe alatt értjük a kenyérnek és bornak látható és érezhető tulajdonságait, tehát a színt, alakot, ízt stb.

186. *Mikor rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget?*

Krisztus Urunk az Oltáriszentséget az utolsó vacsorán rendelte.

187. *Miképpen rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget?*

Krisztus Urunk kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte, átadta tanítványainak és mondotta: „Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem.” Azután vette a kelyhet a borral és mondotta: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem.” És még hozzátette: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

188. *Mi történt akkor, amikor Jézus e szavakat mondotta: „Ez az én testem, ez az én vérem”?*

Amikor Jézus e szavakat mondotta: „Ez az én testem, ez az én vérem”, akkor a kenyér és a bor átváltozott az ő szent testévé és vérévé.

189. *Mit tett Jézus e szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”?*

E szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”, Jézus hatalmat adott az apostoloknak és utódaiknak, hogy ők is változtassák át a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé.

Az apostolok utódai a püspökök és a papok.

190. *Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és bort Jézus szent testévé és vérévé?*

A püspökök és a papok a szentmisében változtatják át a kenyeret és bort Jézus szent testévé és vérévé.

Az átváltoztatás akkor történik, amikor a pap a kenyér és a bor fölött Jézus e szavait mondja: „Ez az én testem, ez az én vérem.” Utána mindjárt föl is mutatja az Urat.

Mikor a kenyér Jézus testévé változik, hozzájárul a vére is. Mikor a bor Jézus vérévé változik, hozzájárul a teste is. A föl-támadás óta ugyanis Jézus teste és vére többé szét nem választ-ható.

A szentmisénél kovásztalan búzakenyeret használunk, mert az Úr Jézus is ilyent használt az utolsó vacsorán. Ezt ostyának is nevezzük, a latin „hostia”, azaz „áldozat” szóból. A görögszer-tartású katolikusok régi hagyomány alapján kovászos kenyeret használnak.

191. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?

Jézus az Oltáriszentségben mindkét szín alatt testével és vérével, istenségével és emberségével, egészen és osztatlanul van jelen.

Ha a szentostyát széttörjük, akkor is minden részecskében egészen jelen van az Úr Jézus.

192. Mit kell az Oltáriszentség előtt cselekednünk?

Az Oltáriszentség előtt térdre kell borulnunk és az Úr Jézust imádnunk.

Az Oltáriszentséget a szentségtartóban és az áldoztató ke-helyben tartjuk, és a szentségházban őrizzük. Az Úr Jézus szent-ségi jelenlétére az oltár előtt égő öröklámpa figyelmeztet. A templomba belépve térdet hajtunk az oltár felé, ahol az örök-lámpa ég. Rendszerint a főoltáron őrzik az Oltáriszentséget.

A kitett Oltáriszentség előtt két térdet hajtunk.

Szentséglátogatást bármikor végezhetünk, ha a templom nyitva van.

Szentségimádást akkor tartunk, ha kiteszik az Oltáriszent-séget.

•Szentségi áldás litániák végén szokott lenni.

193. Mi végett rendelte Krisztus Urunk az Oltáriszentséget?

Krisztus Urunk az Oltáriszentséget avégett rendelte, hogy 1. szent testével és vérével mindig köztünk lakozzék, 2. hogy a szentmisében érettünk újra és újra feláldozza magát, 3. hogy a szentáldozásban lelkünk tápláléka legyen.

JÉZUS mondotta: „Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.” Máté 28, 20.

FELADAT: Mi volt az Oltáriszentség előképe az Ószövet-ségben?

II. A szentmise-áldozat

194. *Mi a szentmise?*

A szentmise az újszövetség áldozata, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és a bor színe alatt mennyei Atyjának föláldozza magát.

195. *Mi a különbség a szentmise- és a keresztdózat között?*

A szentmise- és a keresztdózat között az a különbség, hogy a keresztfán vérontással áldozta föl magát az Úr Jézus, a szentmisében pedig vérontás nélkül áldozza föl magát mennyei Atyjának.

Az ószövetségben az emberek állatokat és terményeket áldoztak Istennek.

Az újszövetség áldozata Jézus, az „Isten báránya”, aki föláldozta magát értünk a kereszten. Istennek oly kedves volt ez az áldozat, hogy ettől fogva minden más áldozat megszűnt. Csak a szentmise-áldozat maradt meg, mint a keresztdózat megújítása.

196. *Kinek mutatjuk be a szentmise-áldozatot?*

A szentmise-áldozatot csak Istennek mutatjuk be, a szentekről csupán megemlékezünk benne.

197. *Mi végett mutatjuk be Istennek a szentmise-áldozatot?*

A szentmise-áldozatot avégett mutatjuk be Istennek, 1. hogy őt imádjuk, 2. hogy neki hálát adjunk, 3. hogy tőle valamit kérjünk és 4. hogy őt bűneinkért engeszteljük.

Ami kegyelmet Jézus a kereszten számunkra szerzett, azt a szentmisében bőven árasztja reánk.

198. *Kik részesülnek a szentmise gyümölcseiben?*

A szentmise gyümölcseiben az élő és megholt hívek részesülnek, különösen pedig azok, akikért a pap a szentmisét bemutatja.

A hívek szoktak misét mondatni halottaikért, betegeikért, jegyesekért, valakinek megtéréséért, esőért, békéért stb.

Akik a szentmisét kérik, misepénzt fizetnek. Ezzel nem a misét fizetik meg, mert az végtelen értékű, amit megfizetni nem lehet. Csupán a papság fenntartásához járulnak hozzá adományokkal. Szent Pál apostol mondja: „Akik az oltárnál szolgálnak, az oltárral együtt részesednek.” Korinthusiakhoz I. 9, 13.

199. Melyek a szentmise főrészei?

A szentmise főrészei 1. a följánlás, 2. az átváltozás, 3. az áldozás.

Följánláskor mi is ajánljuk föl munkánkat, jó cselekedeteinket, szenvedéseinket, gondjainkat Istennek.

Átváltozáskor, illetve Úrfelmutatáskor, imádjuk az Urat ily szavakkal: „Édes Jézus, neked élek; édes Jézus, neked halok; életemben, halálomban, édes Jézus, tied vagyok. Amen.”

Ha nem áldozhatunk, lelki áldozást végezzünk, vagyis indítsuk fel magunkban a vágyat, hogy az Úr Jézussal egyesüljünk.

A szentmise főrészei előtt van az előmise és ebben az evangélium. Evangéliumkor felállunk és kereszttel megjelöljük homlokunkat, szánkat és mellünket annak jeléül, hogy Jézus tanítását elménkkel hisszük, szánkkal megvalljuk és szívünkben megőrizzük.

A szentmise befejező részében van az áldás, melyet térdén állva fogadunk.

Az Úr szava az ószövetségi papokhoz: „Nem kedvellek titeket és az ajándékot nem veszem el kezetekből. Mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta áldozatot fognak bemutatni az én nevemnek.” Malakiás 1, 10. 11.

FELADAT: Tanulj meg ministrálni, hogy közelebb juss az oltárhoz.

III. A szentáldozás

200. Mit veszünk magunkhoz, amikor áldozunk?

Amikor áldozunk, az Úr Jézus szent testét és véréát vesszük magunkhoz.

Jézus mondotta: „Az én testem bizonyval étel és az én vérem bizonyval ital.” János 6, 56.

201. Mely szavakkal rendelte Jézus a szentáldozást?

Jézus a szentáldozást e szavakkal rendelte: „Bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő véréát, nem lesz élet tibennetek.” János 6 ; 54.

A szentáldozás a lélek természetfeletti életét táplálja és erősíti.

202. *Mikor kell az anyaszentegyház törvénye szerint áldozni?*

Az anyaszentegyház törvénye szerint áldozni kell minden évben legalább húsvét táján és halálos veszedelemben.

A halálos betegnek adott áldozást szent útravalónak nevezzük.

203. *Kívánatos-e a gyakori szentáldozás?*

A gyakori szentáldozás nagyon kívánatos, feltéve, hogy kellő készüllettel, és jó szándékkal áldozunk.

A jó szándék akkor van meg bennünk, ha nem az emberek kedvéért áldozunk, hanem azért, mert szeretjük az Üdvözítőt és segítségét óhajtjuk gyarlóságaink ellen.

204. *Mely kegyelmekben részesít minket a szentáldozás?*

A szentáldozás 1. egyesít Jézussal, 2. növeli bennünk a megszentelő kegyelmet, 3. gyengíti bennünk a rosszra való hajlamot és erőt ad a jóra, 4. záloga boldog feltámadásunknak.

Jézus mondotta: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van és feltámasztom őt az utolsó napon.” János 6, 55.

205. *Hogyan készülünk a szentáldozásra?*

A szentáldozásra lelkileg és testileg készülünk.

Lelkileg úgy készülünk, hogy meggyónunk, ha halálos bűnben vagyunk, és elvégezzük a szentáldozás előtti imákat.

Testileg úgy készülünk, hogy megtartjuk a szentségi böjtöt és tisztességesen öltözködünk.

Aki bocsánatos bűnben áldozik, az nem követ el szentségtörést, de azért törekedjünk ezekről is megtisztulni a szentáldozás előtt.

Szentáldozás előtt felindítjuk a hit, remény és szeretet indulatát, valamint bűneink bánatát. Felkeltjük a vágyat is az Üdvözítő után.

A szentségi böjt abban áll, hogy három órával a szentáldozás előtt szilárd ételt nem eszünk és alkoholosat nem iszunk.

Egy órával az áldozás előtt még vehetünk magunkhoz levest, tejet, kávé, teát vagy más efféle nem alkoholos folyadékot.

Tiszta vizet bármikor ihatunk a szentáldozás előtt.

A betegek áldozás előtt bármely órában vehetnek magukhoz orvosságot vagy folyadékot, de alkoholosat nem.

Aki a szent útravalót veszi magához, megáldozhatik akkor is, ha előbb bármit evett és ivott.

Aki könnyen teheti, az délelőtti áldozás esetén éjfél-től kezdve tartsa meg a szentségi böjtöt, bár ez nem kötelező.

Egy nap csak egyszer lehet áldozni, kivéve, ha valakinek hirtelen a szent útravalóra van szüksége.

A tisztességes öltözetet úgy értjük, hogy az a nőknél ne legyen szemérmetlen, vagy hiú módon feltűnő, a férfiaknál pedig legyen lehetőleg tiszta.

206. Mit mondunk, amikor a pap a szentáldozás előtt a szentostyát fölmutatja?

Amikor a pap a szentáldozás előtt a szentostyát fölmutatja, mellünket verjük, és háromszor mondjuk: „Úram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad, és meggyógyul az én lelkem.”

Szentáldozáshoz összetett kézzel, földre szegzett vagy az oltárra irányított tekintettel illik közeledni.

A szentostyát nem rágjuk meg, hanem kevés nyállal keverve lenyeljük.

Mikor a szentostyát magunkhoz vettük, felállunk, térdet hajtunk és helyünkre megyünk.

207. Mit kell tennünk a szentáldozás után?

A szentáldozás után nem szabad mindjárt a templomból távoznunk, hanem el kell végeznünk az áldozás utáni imákat.

Körülbelül negyedórát töltünk áldozás után imában. Köszönjük meg az Úrnak, hogy eljött hozzánk, imádjuk őt és kérjük lelki-testi adományait a magunk és hozzátartozóink számára.

AZ APOSTOL figyelmeztetése:

„Vizsgálja meg magát az ember és úgy egyék ebből a kenyérből és úgy igyék ebből a kehelyből, mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét.” Korinthusiakhoz I. 11, 29.

KÉRDÉS: Miért nem áldoznak a hívek a kehelyből is?

33. A BŰNBÁNAT SZENTSÉGE

I. A bűnbánat szentségéről általában

208. *Mi a bűnbánat szentsége?*

A bűnbánat szentsége az a szentség, amelyben a pap Isten helyett megbocsátja bűneinket.

209. *Mikor rendelte Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét?*

Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét föltámadása után rendelte, amikor az apostolokra lehelt és így szólt: „Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik, és akiknek megtartjátok, meg lesznek tartva.”

Hogy a pap megítélhesse, mit bocsásson meg és mit tartson meg, el kell neki mondanunk bűneinket, azaz meg kell gyónnunk.

210. *Ki és mikor köteles a bűnbánat szentségéhez járulni?*

Minden keresztény katolikus lehetőleg hétéves korától kezdve évenként legalább egyszer köteles a bűnbánat szentségéhez járulni.

Lelkünk üdve megkívánja, hogy a bűnbánat szentségét felvegyük, valahányszor halálos bűnbe estünk.

Ha gyakran járulunk a bűnbánat szentségéhez, akkor jobban megismerjük magunkat, éberebbek leszünk a kísértésekkel szemben és Istentől sok segítő kegyelmet kapunk a jámbor élethez.

211. *Mit kell tennünk, hogy a bűnbánat szentségében bűnbocsánatot nyerjünk?*

Hogy a bűnbánat szentségében bűnbocsánatot nyerjünk,

1. meg kell bánnuhk bűneinket,

2. meg kell gyónnunk,

3. föl kell tennünk magunkban, hogy a feladott elégtételt elvégezzük.

A bánat a bűnbocsánat elengedhetetlen feltétele. Még a bocsánatos bűnök sem engedi el Isten bánat nélkül.

Az ÜDVÖZÍTŐ mondotta: „Mondom nektek, hogy olyan nagy öröm leszen mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.” Lukács 15, 7.

KÉRDÉS: Igaz-e, hogy a papok találták ki a gyónást?

II. A bánat

212. *Mikor van bánatunk?*

Bánatunk akkor van, ha szívből sajnáljuk, hogy Istent megbántottuk és erősen megfogadjuk, hogy a bűnöket kerüljük.

Erős fogadás nélkül nincs igazi bánat. A bánat **lényege** nem az érzelemben és könnyben van, hanem az értelemben és akaratban.

213. *Milyen bűnöket kell okvetlenül megbánni?*

Okvetlenül meg kell bánni minden elkövetett halálos bűnt.

Ha nincs halálos bűnünk, akkor legalább egy bocsánatos bűnt kell megbánnunk.

214. *Hányféle bánattal lehet a bűnbánat szentségét fölvenni?*

A bűnbánat szentségét kétféle bánattal lehet fölvenni: tökéletes és kevésbé tökéletes bánattal.

215. *Mikor van tökéletes bánatunk?*

Tökéletes bánatunk akkor van, ha Isten iránt való szeretetből bánjuk meg bűneinket.

216. *Mikor van kevésbé tökéletes bánatunk?*

Kevésbé tökéletes bánatunk akkor van, ha a pokoltól vagy Isten más büntetésétől való félelemből bánjuk bűneinket. Akkor is kevésbé tökéletes a bánatunk, ha az a bűn utálatából származik.

A jobb lator megbánta bűneit.

Kezdetben bizannyal azért, mert miattuk keresztre feszítettek. Ennek a bánatnak nem volt köze Istenhez és az örök élet-hez, azért természetes bánatnak nevezzük. Természetes bánattal nem nyerhetjük el bűneink bocsánatát.

De a jobb lator bizonyára gondolt arra is, hogy el fog kárhozni. Most már bánta bűneit félelemből, hogy a pokolba jut. Ez a bánat már természetfölötti bánat, — de csak kevésbé tökéletes. Kevésbé tökéletes bánattal a gyónásban már elnyerhetjük bűneink bocsánatát.

Végül az Üdvözítő példájának láttára felébredt a jobb latorban az Isten iránt való szeretet és most már sajnálta, hogy a

jóságos mennyei Atyának hálátlan gyermeke volt. Ez a bánat már tökéletes bánat volt, mert szeretetből fakadt.

217. Milyen hatása van a tökéletes bánatnak lelkünkre?

A tökéletes bánat gyónáson kívül is eltörli még a halálos bűnöket is.

Mindamellett a gyónás kötelessége a halálos bűnökre nézve a tökéletes bánat után is fennmarad, és azért azt mentől előbb el kell végezni.

218. Milyen bánatot kell magunkban felindítanunk, ha életveszedelemben vagyunk és gyónni nem tudunk?

Ha életveszedelemben vagyunk és gyónni nem tudunk, tökéletes bánatot kell magunkban fölindítanunk.

219. Hogyan indíthatjuk föl magunkban a tökéletes bánatot?

A tökéletes bánatot úgy indíthatjuk föl magunkban, hogy rágondolunk Isten végtelen jóságára és mondjuk: „Istenem szeretlek! Bánom bűneimet. Ne vess el magadtól örökre! Irgalmazz bűnös lelkemnek!”

Vagy ezt is mondhatjuk: „Ó Istenem, teljes szívemből szánom és bánom minden bűnömet, mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetre méltó Istenemet megbántottalak. Erősen fogadom, hogy a bűnöket és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm.”

Sőt ennyi is elég: „Istenem, irgalmazz!” — csak szeretetből fakadó bánattal történjék.

220. Mit kel okvetlenül megfogadnunk a bűnbánat szentségében?

A bűnbánat szentségében okvetlenül meg kell fogadnunk,

- 1. hogy elkerüljük a halálos bünt,**
- 2. hogy elkerüljük a halálos bűnökre való alkalmakat,**
- 3. hogy amennyire lehet, jóvátesszük a kárt, amit felebarátunk testi vagy lelki életében, vagyonában vagy becsületében okoztunk.**

Az aggodalom, hogy gyarlóságból újra vétkezni fogunk, nem veszi el az erős fogadás értékét.

A bűnbánó DÁVID imája:

„Könyörülj rajtam, Istenem, nagy irgalmad szerint,

Töröld el gonoszságomat, nagy könyörületességed szerint.”
50. zsoltár 3.

FELADAT: Mondd el a tékozló fiú történetét. (Lukács 15, 11. skk.)

III. A gyónás

221. *Mit kell okvetlenül meggyónni?*

Okvetlenül meg kell gyónni

1. minden elkövetett halálos bűnt, amelyre emlékszünk,
2. a halálos bűnök számát, amenyire tudjuk,
3. a súlyosbító körülményeket.

Ha a halálos bűnök számát nem tudjuk pontosan, akkor megmondjuk, hogy körülbelül hányszor, vagy naponként, hetenként, esetleg hónaponként körülbelül hányszor követtük el azokat. Ez azért szükséges, mert nem mindegy, hogy valaki például egy évben egyszer, vagy ötvenszer mulasztotta el saját hibájából a szentmisét.

Súlyosbító körülmény lehet, ha valaki szülőjét ütötte meg, vagy ha a templomban lopott, vagy ha szegény emberek keresetét sikkasztotta el, vagy ha köztisztületben álló személyt rágalmazott meg stb.

222. *Meg kell-e gyónnunk bocsánatos bűneinket is?*

Ha nincs halálos bűnünk, akkor legalább egy bocsánatos bűnt kell meggyónnunk, mert különben nincs anyaga gyónásunknak.

Általában nagyon jó, ha bocsánatos bűneinket is meggyónjuk, mert így könnyebben megtisztulunk tőlük. Ha nem vagyunk biztosak, hogy valamely bűn halálos, akkor nem vagyunk kötelesek ugyan, de tanácsos azt meggyónni.

Elegendő anyag híján a már meggyónt bűneinket is újra meggyónhatjuk.

223. *Hogyan kell bűneinket meggyónnunk?*

Bűneinket őszintén és érthetően kell meggyónnunk.

Ha valaki halálos bűnt készakarva elhallgat, szentségtörést követ el és gyónása érvénytelen.

Ilyennek az egész gyónást meg kell ismételnie, és azt is meg kell mondania, hogy szentségtörést követett el.

Ha saját hibáján kívül felejtett el valaki halálos bűnt, akkor gyónás~~á~~ érvényes és nyugodtan mehet áldozni, de a legközelebbi gyónáskor a kifelejtett bűnt meg kell gyónnia.

Érthető akkor lesz gyónásunk, ha nemcsak általánosságban vádoljuk magunkat: „rosszat tettem”, „nem szerettem az Istent”, — hanem megnevezzük a bűnt úgy, ahogyan azt a katekizmus vagy a lelki tükör megnevezni szokta.

224. Hogyan nevezzük azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük?

Azt a gyónást, amelyben több gyónásunkat megismételjük, egyetemes gyónásnak nevezzük.

Ha egész éltünkéről végzünk egyetemes gyónást, akkor azt életgyónásnak mondjuk.

Életgyónást tanácsos végezni: 1. ha új életpályát kezdünk, 2. ha valaki több évi mulasztás után lelkigyakorlatot végez, vagy népmisszió~~n~~ vesz részt, végül 3. amikor halálunkra készülünk.

Lehet egyetemes gyónást végezni egyik lelkigyakorlattól a másikig terjedőleg.

A TÉKOZLÓ FIÚ szava: „Fölkelek és atyámhoz megyek, és mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened.” Lukács 15, 18.

KÉRDÉS:

Valaki azt mondja: „Nem gyóonom meg minden bűnömet, mert a pap elmondja.” Mit válaszolsz neki?

És ha azt mondja: „Nem mondja el ugyan, de megvet engem bűnömért vagy megharagszik?”

IV. Hogyan kell gyónnunk?

225. Hogyan kell készülnünk a gyónásra?

A gyónásra úgy kell készülnünk, hogy 1. a Szentlélek-Isten segítségét kérjük, 2. megvizsgáljuk lelkiismeretünket, 3. fölindítjuk a bánatot és az erős fogadást.

226. Miről gondoskodunk akkor, amikor lelkiismeretünket megvizsgáljuk?

Amikor a lelkiismeretünket megvizsgáljuk, akkor a bűnokről gondolkodunk és megjegyezzük, amit elkövettünk.

Visszagondolunk arra is, hogy mikor gyóntunk utoljára és elvégeztük-e a feladot elégtételt.

Halálos bűnöknél a számot és az esetleges súlyosbító körülményeket is megjegyezzük.

A lelkiismeret megvizsgálása legalkalmasabban Isten tizparancsolata, az anyaszentegyház öt parancsolata és a főbűnök szerint történik.

227. Mikor kell megbánnunk bűneinket?

Bűneinket a szentgyónás előtt, vagy legalább a feloldozás előtt kell megbánnunk.

A bánat fölindításánál Isten jóságára és irántunk való szeretetére, az Üdvözítő kinszenvedésére, a bűn utálatos voltára, a pokolra vagy tisztítóhelyre gondoljunk.

A bánattal egybekapcsoljuk az erős fogadást.

228. Hogyan közeledünk a paphoz a gyóntatószékben?

A paphoz a gyóntatószékben úgy közeledünk, 1. mint a bíróhoz, aki ítélni fog lelkünkön, 2. mint lelki orvoshoz, aki tanácsaival és imájával gyógyítgatja lelkünket, és 3. mint lelki atyához, aki Isten helyett megbocsátja bűneinket.

Ha sokan vannak a gyónók, türelemmel várunk, míg ránk kerül a sor. A várakozást is felajánljuk elégtételül bűneinkért.

Aki a gyóntatószék közelében másnak a gyónásából véletlenül meghall valamit, annak a titkot meg kell tartania.

229. Mit mondunk a gyónás elején?

A gyónás elején először keresztet vetünk, azután mondjuk: „Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelki atyám, hogy utolsó gyónásomtól fogva ezeket a bűnöket követtem el. Utoljára gyóntam...”

Most következik a bűnök elsorolása.

Ha a lelkiatya szükségesnek látja, kérdez és erre őszintén felelünk.

Azután figyelünk az intelemre és jól megjegyezzük az elégtételt.

230. Mit mondunk a gyónás végén?

A gyónás végén ezt mondjuk: „Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent megbántottam. Fogadom erősen, hogy a bűnöket és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm. Kérek üdvös elégtételt és feloldozást.”

Feloldozáskor a pap keresztet vet a gyónó felé és e szavakat mondja: „Fölordozlak bűneidtől az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen.”

A feloldozást keresztvetéssel fogadjuk és csak azután távozzunk.

231. Mit teszünk a gyónás után?

A gyónás után: 1. hálát adunk Istennek, hogy bűneinket megbocsátotta, 2. elvégezzük a föladott elégtételt.

Az elégtételt penitenciának is nevezzük.

Az elégtételt mindjárt a gyónás után végezzük, hacsak a gyóntató atya másként nem rendeli.

Súlyosan vétkezik, aki a halálos bűnökért kapott elégtételt hanyagságból elmulasztja.

Vannak, akik félnek a szentgyónástól és nyugtalanul távoznak a gyóntatószékből, mert hátha nem jól gyóntak. Ezek helytelenül éreznek. Isten nem gyötresünkre, hanem könnyítésünkre adta a bűnbánat szentségét, és aki emberi tudása szerint becsületes szándékkal gyónt, az nyugodt lehet bűnei bocsánata felől.

Az ÍRÁS szava: „Élek én, úgymond az Úr Isten, nem akarom a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen.” Ezekiel 33, 11.

KÉRDÉS: A szentgyónás alkalmat ad az önmegtagadás, az alázatosság és őszinteség erényeinek gyakorlására. Miért és hogyan?

V. Az elégtétel. A bűcsú

232. Miért kell elégtételt vállalnunk bűneinkért?

Azért kell elégtételt vállalnunk bűneinkért, mert Isten a gyónásban elengedi az örök büntetést, de nem engedi el teljesen az ideigtartó büntetést.

233. Hogyan nyerhetjük el Istentől az ideigtartó büntetések elengedését?

Az ideigtartó büntetések elengedését Istentől elnyerhetjük, 1. ha a gyónásban kapott elégtételt lelkiismeretesen elvégezzük és önként is vállalunk elégtételt, 2. ha szenvedéseinket engesztelésül felajánljuk, 3. ha bűcsúban részesülünk.

„Ki szereti Istent, bűneit engeszteli.” Sirák fia 3, 4.

234. Mikor részesülünk búcsúban?

Búcsúban akkor részesülünk, ha az anyaszentegyház a gyónáson kívül elengedi nekünk az ideigtartó büntetést.

~ Régente az anyaszentegyház szigorú vezeklést szabott ki a bűnbánókra. Ha ezen vezeklést részben vagy egészen elengedte, akkor azt mondták: búcsút engedélyezett.

235. Hányféle a búcsú?

A búcsú kétféle: teljes búcsú és nem teljes búcsú.

Teljes búcsúban az anyaszentegyház minden ideigtartó büntetést elenged. Nem teljes búcsúban az ideigtartó büntetésnek csak egy részét engedi el. Például: ha valaki 100 napos búcsút nyer, akkor annyi ideigtartó büntetéstől szabadul, amennyiért a régi szigorú egyházi szabályok szerint 100 napig kellett volna vezekelnie.

236. Mi szükséges ahhoz, hogy búcsút nyerjünk?

Hogy búcsút nyerjünk, ahhoz szükséges: 1. hogy lelkünk a halálos bűntől tiszta legyen, 2. hogy az anyaszentegyházról kijelölt jó cselekedeteket elvégezzük.

Ha teljes búcsút akarunk nyerni, akkor a bocsánatos bűnöktől is tisztáknak kell lennünk.

A búcsúhoz kijelölt jó cselekedetek rendszerint: ima, zarándoklás, templomlátogatás, gyónás és áldozás stb.

A legtöbb búcsút fel lehet ajánlani a tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára is.

Az anyaszentegyháznak Krisztustól nyert oldozó hatalmánál fogva joga van az ideigtartó büntetések elengedésére. Mikor nekünk az ideigtartó büntetést elengedi, Istennek felajánlja pótlásul az Úr Jézusnak és a szenteknek érdemeit.

Az ÍRÁS szava:

„Ha valaki vétkezett is, van szószólónk az Atyánál, Jézus Krisztus, az igaz; és ő engesztelés a mi bűneinkért, és pedig nemcsak a mieinkért, hanem az egész világeért is.” János I. 2, 1. 2.

„Ahol előradott a bűn, túlradóbb lett a kegyelem.” Rómaiakhoz 5, 20.

KÉRDÉS:

Ismersz-e búcsújáró helyeket? Miért nevezzük így ezeket? És a búcsú napját miért nevezzük így?

34. AZ UTOLSÓ KENET

237. *Mi az utolsó kenet?*

Az utolsó kenet szentség, amelyet Krisztus Urunk a nagy-betegek számára rendelt lelkük és testük javára.

238. *Hogyan válik az utolsó kenet a lélek javára?*

Az utolsó kenet úgy válik a lélek javára, hogy 1. eltörli még a halálos bűnöket is, ha a beteg már meg nem gyónhatja, de legalább megbánta azokat, 2. türelmet ad a szenvedésben, 3. megerősít a kísértések ellen, 4. előkészít a jó halálra.

Az utolsó kenet szentsége kevésbé tökéletes bánattal is eltörli a bűnöket.

239. *Hogyan válik az utolsó kenet a testnek javára?*

Az utolsó kenet úgy válik a testnek javára, hogy a fájdalmakat enyhíti és az egészséget is visszaszerzi, ha az a betegnek üdvösségére szolgál.

Az utolsó kenet még természetes úton is elősegítheti a gyógyulást, azzal, hogy a léleknek nyugalmat szerez. Nem kell tehát félni, hogy a beteg „megijed” és meghal, ha felveszi az utolsó kenetet.

240. *Hogyan szolgáltatja ki a pap az utolsó kenetet?*

A pap úgy szolgáltatja ki az utolsó kenetet, hogy a betegnek szemét, fülét, orrát, ajkát, kezét és lábát megkeni szentelt olajjal és közben imádkozik, hogy Isten bocsássa meg bűneit.

A betegek olaját a püspök nagycsütörtökön szenteli.

241. *Mikor vegye fel a beteg az utolsó kenetet?*

A beteg akkor vegye fel az utolsó kenetet, amikor állapota súlyosra fordult, és még eszméletén van.

A beteg hozzátartozóinak akkor is szent kötelességük papot hívni, ha a beteg életveszélyben eszméletét veszítette. De azt szándékosan bevárni nem szabad, mert könnyen meghalhat a beteg anélkül, hogy csak a bánatot is felindította volna. Akkor pedig az utolsó kenet nem használ.

Közvetlenül a halál bekövetkezése után is feladhatja a pap az utolsó kenetet, de csak föltételesén. Nem tudjuk ugyanis, mely pillanatban száll el a lélek a testből.

242. *Hányszor lehet az utolsó kenetet fölvenni?*

Az utolsó kenetet annyiszor lehet fölvenni, ahányszor súlyos betegségbe estünk. Ugyanabban a betegségben többször csak

akkor vehetjük fel, ha a halálveszedelem elmúlt, de újra visszatért.

SZENT JAKAB apostol írja: „Beteg valaki köztetek? Hivassa el az egyház papjait és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében, és a hitből fakadó imádság megszabadítja a beteget, és az Úr megkönnyebbíti őt, és ha bűnökben van, megbocsáttatnak neki.” Jakab 5, 14. 15.

KÉRDÉS: Mit kell előkészíteni, ha a papot beteghez várjuk?

35. AZ EGYHÁZI REND

243. *Mi az egyházi rend?*

Az egyházi rend az a szentség, amely által Isten papi hatalmat és ehhez segítő kegyelmet ad azoknak, akiket különös szolgálatára hívott.

Az egyházi rendnek több fokozata van. Vannak kisebb és nagyobb rendek. A nagyobb rendek az alszerpapság, szerpapság, papság és püspökség.

A nagyobb rendek eltörölhetetlen jelt nyomnak az ember lelkére.

244. *Kik szentelhetnek papokat?*

Papokat csak püspökök szentelhetnek.

Csak a püspökben van meg a teljes apostoli hatalom. Ebből ad egy részt az alszerpapoknak, szerpapoknak és papoknak, mikor őket szenteli.

A püspököt három más püspök szokta szentelni.

245. *Hogyan történik a papszentelés?*

A papszentelés szentmise közben hosszabb szertartással történik, amelynek legfontosabb része a kézrátétel.

Szentelés közben a püspök még megkeni szentolajjal a szentelendőnek kezét, mellyel a Krisztus testét érinteni fogja, feladja a miseruhát és átadja a kelyhet és tányérkát ostyával és borral.

246. *Mire kapnak a fölszentelt papok lelki hatalmat?*

A fölszentelt papok lelki hatalmat kapnak

1. szentmise-áldozat bemutatására,
2. a szentségek kiszolgáltatására,
3. az Isten igéjének hirdetésére.

247. *Hogyan készülnek a papjelöltek szent hivatásukra?*

A papjelöltek szent hivatásukra ímával, tiszta étellel és szorgalmas tanulással készülnek.

A kispapok a szemináriumban nevelkednek. A püspök csak azokat szenteli fel, akiket előljáróik méltónak ítélnék.

A papságra előkészítő főiskolát teológiának nevezzük.

JÉZUS szava: „Az aratni való sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratás urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásához.” Lukács 10, 2.

KÉRDÉS: Miért nevezzük az újszövetségi papokat Melkizedek rendje szerint való papoknak?

36. A HÁZASSÁG

248. *Mi a házasság?*

A házasság szentség, amelyben egy férfi és egy nő fölbontatlan életszövetséget kötnek egymással és Istentől kegyelmet nyernek arra, hogy a házastársak kötelességeit híven teljesítsék.

A házasságot Isten a Paradicsomban szerezte.

Krisztus Urunk a keresztyények házasságát szentségi rangra emelte.

249. *Mik a házastársak kötelességei?*

A házastársak kötelességei, hogy egymáshoz hűek legyenek, egymást szeressék és segítsék, gyermekeiket Isten akarata szerint neveljék.

A házastársi hűség megkívánja, hogy a házastársak egymást el ne hagyják és a házasságtörésre való minden kísértést legyőzzenek.

Házastársi kötelességeiket a jegyesek esküvel szokták meg erősíteni, innen a név: „esküvő”.

250. *Kik köthetnek egymással házasságot?*

Házasságot csak azok köthetnek egymással, akik között nem áll fönn sem érvénytelenítő, sem tiltó akadály.

Az érvénytelenítő akadály a házasságot érvénytelenné teszi, ha csak az anyaszentegyház felmentést nem ad alóla.

A tiltó akadály a házasságot nem teszi érvénytelenné, de ha valaki elhallgatja és úgy köt házasságot, súlyosan vétkezik.

Érvénytelenítő akadályra példák: közeli rokonság és sógor-ság, lelki rokonság; valláskülönbség keresztény és nem keresztény között; a papi rend és az ünnepélyes szerzetesi fogadalom.

Tiltó akadályra példák: valláskülönbség katolikus és nem katolikus keresztény között; egyszerű szerzetesi fogadalom.

251. Megengedi-e Isten a házastársaknak a válást?

Isten a házastársaknak a válást nem engedi meg; azért az érvényes házasság fölbonthatatlan.

Jézus mondotta: „Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza!” Máté 19, 6. Az egyházi és világi hatóságok is csak emberek, azért a házasságot ők sem bonthatják fel. Ha tehát valaki mégis elválk és így polgári házasságot köt, akkor bűnben él, fölloldozást nem nyerhet és egyházi temetésben nem részesülhet.

Súlyos okból az egyház néha megengedi, hogy a házastársak külön éljenek, de új házasságot ilyenkor sem köthetnek, ha csak az egyházi törvényszék ítéletében ki nem mondja, hogy házasságuk valamely oknál fogva érvénytelenül kötött.

252. Kinek az érdeke a házasság fölbonthatatlansága?

A házasság fölbonthatatlansága 1. a házasfeleknek, 2. a gyermekeknek, 3. a nemzetnek az érdeke.

A házasfelek csakis úgy bízhatnak egymásban igazán, ha úgy vannak összekötve, hogy csupán a halál választhatja el őket.

A gyermekek nevelése is azt kívánja, hogy szüleik együtt maradjanak.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ahol a házasság fölbontását megengedik, a válások rohamosan szaporodnak, s így pusztulnak a családok és velük a nemzet is.

253. Mi a vegyes házasság?

Vegyes házasság az olyan házasság, amelyben az egyik fél katolikus, a másik fél nem katolikus.

254. Miért tiltja az anyaszentegyház a vegyes házasságot?

Az anyaszentegyház azért tiltja a vegyes házasságot, mert abban 1. a katolikus fél könnyen hitközömbössé, sőt hitetlenné válik; 2. a gyermekek katolikus nevelése meg van nehezítve.

Aki nem-katolikus pap előtt köti meg házasságát és megengedi, hogy gyermeke más vallásban nevelkedjék, azt az anyaszentegyház kiközösíti.

255. Mikor engedi meg az anyaszentegyház a vegyes házasságot?

A vegyes házasságot az anyaszentegyház csak kellő okból és akkor engedi meg, ha biztosítékot kap, hogy 1. a katolikus fél zavartalanul gyakorolhatja vallását; 2. hogy a szülők összes gyermekeiket a katolikus vallásban nevelik.

A kívánt biztosítékot a feleknek írásban kell megadniok. Ezt az írást reverzálisnak nevezzük.

Ezenfelül a katolikus félnek a plébános előtt azt is meg kell ígérnie, hogy jó példával és felvilágosító szavakkal törekszik házastársát a katolikus vallásra vezetni.

Nehezebben engedi meg az anyaszentegyház a vegyes házasságot, ha a másik fél nincsen megkeresztelve.

256. Hogyan történik a katolikusok házasságkötése?

A katolikusok házasságkötése úgy történik, hogy a jegyesek a plébános vagy annak helyettese, és két tanú előtt kijelentik, hogy házasságra lépnek egymással.

257. Megelégedhetnek-e a katolikusok tisztán polgári házassággal?

A katolikusok tisztán polgári házassággal nem elégedhetnek meg, mert ez reájuk nézve Isten előtt nem érvényes.

A világi törvények előírják a polgári házasságot. Ezt is meg kell kötni a törvény iránt való engedelmességből. Aki azonban megelégszik csak polgári kötéssel, az súlyos bűnben él. Az ilyen nem részesülhet a szentségekben és nem lehet keresztszülő sem. Ha bűnbánat nélkül hal meg, nem kaphat egyházi temetést.

258. Hogyan kell a házasság szentségének felvételére készülni?

A házasság szentségének felvételére úgy kell készülni, hogy 1. a jegyesek kellő időben jelentkeznek a plébánosnál, 2. a házasságkötés előtt meggyónnak és megáldoznak.

Legalább három héttel a házasság előtt jelentkezni kell a plébánosnál, hogy hirdethesse a jegyeseket és akadály esetén felmentést kérhessen számukra. A plébános jegyesoktatást is szokott adni, amit tanulékony és készséges szívvel kell fogadni. Ez a közeli készület a házasság szentségére.

Távolabbi előkészület a házasságra 1. a tiszta élet; 2. a gyakori ima jó katolikus házastársért, 3. a szülők tanácsának meghallgatása.

Könnyelmű ismeretségek, elhamarkodott házasságok sok boldogtalanságnak forrásai.

Az ÍRÁS szava: „Isten az embert férfiúnak és asszonynak teremtette. És megáldotta őket és mondotta: szaporodjatok, sokasodjatok és töltsétek be a földet.” Mózes I. 1, 27. 28.

SZENT PÁL intelme: „Házasodjatok, de csak az Úrban!” Korinthusiakhoz I. 7, 39.

KÉRDÉS:

Szentség-e a zsidók és pogányok házassága?
És a másvallású keresztények házassága?

37. SZENTELMÉNYEK

259. Mik a szentelmények?

A szentelmények 1. az anyaszentegyháztól rendelt és a szentségekhez hasonló szent cselekmények, 2. az anyaszentegyháztól megszentelt tárgyak.

A szentelmények abban különböznek a szentségektől, hogy nem Krisztus Urunk rendelte őket, és nem adnak előre meghatározott biztos kegyelmet.

260. Hányfélék a szentelményeknél előírt szent cselekmények?

A szentelményeknél előírt szent cselekmények kétfélék: szentelések és áldások.

A szenteléseknél az anyaszentegyház rendesen szentelt vizet, szentolajat és tömjént szokott használni. Az áldás a kereszttel történik.

A szenteléseknél az anyaszentegyház a közönséges tárgyaktól elkülönít olyan tárgyakat, melyeket Isten tiszteletére rendel, pl. templomot, oltárt, harangot, temetőt. Az áldással Isten oltalmába ajánl személyeket és tárgyakat és Isten segítségét hívja le számunkra. Így pl. megáldja az anyákat, gyermekeket, betegeket és általában a híveket; továbbá házainkat, vetéseinket, ételeinket stb.

Szentelés és áldás gyakran együtt van ugyanazon szent cselekményben.

Különösen ünnepélyes az Oltáriszentséggel való áldás.

261. *Mely szentelt tárgyak szolgálnak leginkább a hívek ájtatos használatára?*

A hívek ájtatos használatára szolgálnak leginkább a szentelt víz, a szentelt érem, a szentelt gyertya, a megáldott fészület és a szentképek.

Óvakodjunk a megszentelt tárgyak babonás használatától. Nincs azokban titkos erő minden baj ellen, sem nem csálhatatlan szerencsehozó eszközök azok. Az anyaszentegyház imája által Istennek kegyelmét és a szentek közbenjárását szerzik meg számunkra aszerint, hogy milyen hittel, bizalommal és áhítattal használjuk azokat.

262. *Miért kell nagyra becsülnünk a szentelményeket?*

A szentelményeket azért kell nagyra becsülnünk, mert általuk az anyaszentegyház imádkozik mivelünk és érettünk.

A híveknek kedves szokása, hogy házukban szentelt vizet tartanak, és ezzel belépéskor és lefekvéskor meghintik magukat, hogy Istentől a gonosz lélek incselkedései ellen segítséget kapjanak.

JÉZUS szava a tanítványokhoz: „Ha valamely házba bemennek, először azt mondjátok: Békesség e háznak! És ha ott békesség fia vagyon, rája száll a ti békességetek.” Lukács 10, 5. 6.

KÉRDÉS: Mit szoktak szentelni háromkirályok napján? február másodikán és harmadikán? hamvazószerdán? virágvasárnap? nagycsütörtökön? nagyszombaton? április huszonötödikén?

38. AZ IMÁDSÁG

I. Az imádságról általában

263. *Mit cselekszünk, amikor imádkozunk?*

Amikor imádkozunk, akkor elménket és szívünket Istenhez emeljük és Ővele beszélünk.

Az imádság az angyalok és emberek kiváltsága!

Legtöbbször szóbelileg imádkozunk, de lehet elmélkedve is imádkozni.

264. *Hányféle az imádság?*

Az imádság dicsőítő, hálaadó, kérő és engesztelő.

265. Miért kell imádkoznunk?

Azért kell imádkoznunk, mert 1. Isten megparancsolta, 2. mert imádság nélkül nem kaphatjuk meg az üdvösséghez szükséges kegyelmeket.

266. Mikor kedves imádságunk Isten előtt?

Imádságunk akkor kedves Isten előtt, ha alázatosan és ájtatosan imádkozunk.

Ha valaki ima közben akaratlanul elszórakozik, nem vétkezik és imája nem lesz hiábavaló.

267. Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?

Ha Istentől valamit kérünk, akkor 1. bizalommal, 2. állhatatosan, 3. Isten akaratán megnyugodva kell imádkoznunk.

Bizalommal kell imádkoznunk, mert Jézus mondotta: „Kérjétek és adni fognak nektek.” Máté 7, 7.

Állhatatosan kell imádkozni, mert azt is mondotta az Úr Jézus: „Keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitattik nektek.”

Isten akaratán megnyugodva kell imádkozni, mert Isten jobban tudja, mi válik javunkra. Ha talán nem adja meg azt, amit kérünk, ad helyette más hasznosabb és üdvösebb dolgot.

268. Mikor imádkozzunk?

Mindennap imádkozzunk, de kiváltképpen kísértés idején és más veszedelemben, továbbá fontos dolgaink megkezdése előtt.

Napi imánk a reggeli és esti ima.

Jó katolikus ember evés előtt és után is szokott imádkozni.

269. Különösen kikért imádkozzunk?

Különösen szüleinkért és testvéreinkért, jótevőinkért és ellenségeinkért, egyházi és világi előjáróinkért, a szükségben szenvedő élőkért és a megholtakért imádkozzunk.

270. Miért szereti Isten a közös imát?

Isten azért szereti a közös imát, mert azzal mutatjuk, hogy egy Atyának gyermekei vagyunk, és mert a közös ima növeli a hitatunkat.

Különösen kedvesek Istennek a közös családi imák, amikor a szülők és gyermekek együtt imádkoznak szentkép vagy szent szobor előtt.

Szeressünk a templomban énekelni, mert aki szépen énekel, kétszeresen imádkozik.

271. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?

Az imádságot kereszttetéssel kezdjük és végezzük.

A kereszttetés Jézus halálára emlékeztet, és vele megvalljuk katolikus hitünket.

Az anyaszentegyház így szokta befejezni imáit: „A mi Urunk Jézus Krisztus által.” Az Úr Jézus ugyanis azt mondta: „Amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja nektek.” János 16, 23.

FELADAT: Mondd el a farizeus és vámos történetét. (Lukács 18, 10. skk.)

II. A Miatyánk és az Üdvözlég

272. Melyik a legszentebb imádság?

A legszentebb imádság az Úr imádsága, vagyis a Miatyánk.

273. Hány kérést tartalmaz a Miatyánk?

A Miatyánk hét kérést tartalmaz. Az első háromban azt kérjük, hogy az emberek Istent tiszteljék, uralmát elismerjék és akaratát megtegyék; a következő négyben pedig a magunk számára kérjük a szükséges testi és lelki jókat.

274. Mit szoktunk a Miatyánk után imádkozni?

A Miatyánk után az Üdvözlégyet szoktuk imádkozni.

275. Hány részből áll az Üdvözlég?

Az Üdvözlég három részből áll: 1. Gábor főangyal köszöntéséből, 2. Szent Erzsébet üdvözlő szavaiból, 3. az anyaszentegyház könyörgéséből.

Gábor főangyal szavai: „Üdvözlég, malasztal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között.”

Szent Erzsébet szavai: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse.”

Az anyaszentegyház könyörgése: „Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Ámen.”

276. *Mit imádkozunk a hajnali, déli és esti harangszóra?*

A hajnali, déli és esti harangszóra az Űrangyalát imádkozzuk.

Az Űrangyala a Fiú-Isten megtestesülésére emlékeztet.

A déli harangszót III. Kaliksztus pápa Hunyadi János nádorfehérvári győzelmének emlékére rendelte el 1456-ban.

277. *Mi a szentolvasó?*

A szentolvasó a katolikus hívek kedvelt ájtatossága, amelyben főleg Máriát köszöntjük és Szent Fiát áldjuk, közben pedig megváltásunk titkairól elmélkedünk.

Az örömdetes olvasó titkai Jézus szent gyermekségéről, a fájdalmas olvasó titkai Jézus kínszenvedéséről, a dicsőséges olvasó titkai pedig Jézus és Mária megdicsőüléséről szólnak.

Az olvasót szemlélődvé végezzük, azaz, miközben az egyes titkokat mondjuk, elképzeljük Jézus életének eseményeit.

278. *Mit jelent imádságaink végén ez a szó: „Amen”?*

Imádságaink végén ez a szó: „Amen” azt jelenti, hogy „úgy legyen”, „úgy van”.

A ZSOLTÁROS mondja:

„Közel van az Űr mindazokhoz, akik segítségül hívják...

Teljesíti akarátát azoknak, akik őt félik...

Hirdesse szájam az Űr dicséretét.

És minden élő áldja szent nevét

Örökkön-örökké.” 144. zsoltár 18. skk.

HARMADIK RÉSZ
A PARANC SOLATOK,
MELYEKET JÉZUS ELÉNK ADOTT

„Én vagyok az út.”

39. A PARANC SOLATOKRÓL ÁLTALÁBAN

279. Hogyan szól a főparancsolat?

A főparancsolat így szól:

- 1. Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből és teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből.**
- 2. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.**

A főparancsolatban benne van a többi parancs is, mert aki Istent szereti, megadja, amivel neki tartozik, és nem öl, nem lop, felebarátját nem csalja meg stb.

280. Mondd el Isten tízparancsolatát!

Isten tízparancsolata:

- 1. Én vagyok a te Urad, Istened. Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.**
 - 2. Isten nevét hiába ne vegyed.**
 - 3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.**
 - 4. Atyádat és anyádat tiszteljed.**
 - 5. Ne ölj.**
 - 6. Ne paráználkodjál.**
 - 7. Ne lopj.**
 - 8. Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen.**
 - 9. Felebarátod feleségét ne kívánjad.**
 - 10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.**
- Amen.**

Egy ifjú megkérdezte Jézustól: „Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem?” — És Jézus azt felelte: „Tartsd meg a parancsolatokat!” Máté 19, 17.

281. *Hogy szól az anyaszentegyház öt parancsolata?*

Az anyaszentegyház öt parancsolata így szól:

1. **Az anyaszentegyház kötelező ünnepnapjait megüljed.**
2. **Vasár- és ünnepnap misét becsületesen hallgass.**
3. **A böjt és a hústilalom napjait tartsd meg.**
4. **Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben áldozzál.**
5. **Házasságodat az anyaszentegyház törvénye szerint kösd meg. Ámen.**

Az anyaszentegyház parancsolatait éppúgy meg kell tartani, mint Jézus parancsolatait. Ő mondotta ugyanis az apostoloknak és utódaiknak: „Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyekben is, és amiket föloldoztok a földön, fel vannak oldozva a mennyekben is.” Máté 18, 18. „Kötözni” itt annyit jelent, mint parancssal, törvénnyel kötelezni, „föloldozni” pedig, mint a törvények kötelező erejét megszüntetni.

JÉZUS szava: „Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja... Aki engem nem szeret, az én beszédemet nem tartja meg.” János 14, 23. 24.

FELADAT: Mondd el, hogyan hirdette ki Isten a tízparancsolatot!

40. A JÓ CSELEKEDETEK ÉS ERÉNYEK

282. *Mely jó cselekedetek szereznek érdemet az üdvösségre?*

Csak azok a jó cselekedetek szereznek érdemet az üdvösségre, melyeket a megszentelő kegyelem állapotában és jó szándékkal cselekszünk.

Halálos bűnben végzett jó cselekedetekért nem kapunk jutalmat a mennyországban.

Azért ilyen jó cselekedetek sem haszontalanok, mert kapunk értük földi jutalmat, sőt megkaphatjuk értük Istentől a megtérés kegyelmét.

283. *Mikor cselekszünk jó szándékkal?*

Jó szándékkal akkor cselekszünk, ha Isten kedvéért cselekszünk.

Jó keresztény mindent Isten kedvéért cselekszik, ha nem is gondol rá, vagy nem is mondja. Mindamellet üdvös dolog fölkeltetni magunkban gyakran a jó szándékot ily szavakkal. „Istenem, mindent a te nagyobb dicsőségedre!” Szép szokás az

is, ha Jézus nevében kezdjük dolgainkat és tesszük a jót, amit tesszünk.

Elrontja jó cselekedetei értékét az, aki hiúságból vagy földi érdekből cselekszik, pl. aki ezért segíti a szegényeket, hogy dicsérjék, vagy azért járul gyakran a szentáldozáshoz, hogy a hívek bizalmát megnyerje.

Jó cselekedetek nélkül nem lehet üdvözülni. Jézus mondotta: „Minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tűzre vettetik.” Máté 7, 19.

284. Hogyan nevezzük a jóra való állandó készséget?

A jóra való állandó készséget erénynek nevezzük.

285. Melyek a legfőbb erények?

A legfőbb erények az isteni erények, vagyis a hit, remény és szeretet.

286. Miképpen indítjuk föl magunkban az isteni erényeket?

Az isteni erényeket ekképpen indítjuk föl magunkban:

Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy.

Istenem, remélek tebenned, mert végtelenül hű és irgalmas vagy.

Istenem, mindennél jobban szeretlek Téged, mert végtelenül jó és szeretetre méltó vagy.

A hit-, remény- és szeretetnek mind a tárgya, mind az indítóoka Isten. Azért hívjuk ezeket isteni erényeknek.

Az isteni erényeket különösen vasár- és ünnepnapokon, a szentségek felvétele előtt és halálos veszedelemben indítjuk föl magunkban.

287. Hogyan nevezzük a többi erényt?

A többi erényt erkölcsi erényeknek nevezzük, mert segítenek minket az erkölcsös életben.

Az isteni erényeket Isten önti a lelkünkbe, az erkölcsi erényeket gyakorlással szerezzük. Azért azokat belénk öntött erényeknek, ezeket pedig szerzett erényeknek is nevezzük.

288. Melyek a sarkalatos erények?

A sarkalatos erények: az okosság, az igazságosság, a lelki erősség és a mértékletesség.

Ezeket fontosságuk miatt nevezzük sarkalatos erényeknek.

Az okosság arra készítet, hogy mindig azt cselekedjük, ami üdvösségünkre szolgál.

Az igazságosság készségessé tesz bennünket, hogy mindenkinek megadjuk a magáét.

A lelki erősség arra képesít, hogy nehéz körülmények közt, szenvedések árán, sőt halálos veszedelemben is megtegyük kötelességünket.

A mértékletesség megtartatja velünk a kellő határokat mindenben, különösen az élvezetekben.

289. Ismersz-e még más erkölcsi erényeket?

Más erkölcsi erények: a szelídség, az alázatosság, az engedelmesség, a tisztaság, az őszinteség, az igazmondás, a türelem, a szorgalom stb.

JÉZUS szava: „Tanuljatok tőlem, mert én szelíd vagyok és alázas szívű!” Máté 11, 29.

KÉRDÉS:

Hogyan mutatta Jézus szelídségét és alázatosságát?

Mily erényeket tanulhatunk még az Úr Jézustól?

(Férfias bátorságot, hősiességet, nemes önérzetet, irgalmaságot, engedelmességet, türelmet, emberszeretetet, istenszeretetet stb.)

41. A HIT ERÉNYE

290. Mikor van meg bennünk a hit erénye?

A hit erénye akkor van meg bennünk, ha erős meggyőződéssel igaznak tartjuk és valljuk mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott és az anyaszentegyház tanít.

291. Miért kell erősen hinnünk mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott és az anyaszentegyház tanít?

Azért kell erősen hinnünk mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott és az anyaszentegyház tanít, mert Isten csak igazat mondhat és mert anyaszentegyházát is megóvjá a tévedéstől.

Erősen akkor hiszünk, ha a hitigazságokban nem kételkedünk.

Csak a kinyilatkoztatott igazságokat kell okvetlenül hinnünk. Emberi véleményeket és jámbor legendákat nem tartozunk elhinni. Hogy mi a kinyilatkoztatott igazság, azt az anyaszentegyház mondja meg.

A csodák közül hinni kell azokat, amelyek a Szentírásban vannak, azonfelül általában hinnünk kell, hogy csodák ma is lehetségesek.

Hiszékeny ember az, aki válogatás nélkül mindent elhisz.

292. *Ki vétkezik bensőleg a hit ellen?*

Bensőleg a hit ellen az vétkezik, aki nem hisz, vagy a hit-igazságokban szántszándékkal kételkedik.

293. *Ki vétkezik külsőleg a hit ellen?*

Külsőleg a hit ellen az vétkezik, aki a hit ellen beszél, vagy katolikus hitét szégyenli, sőt megtagadja.

Bűn a hitközömbösség is. Az Úr Jézus mondotta: „Aki nincs velem, az ellenem.” Máté 12, 30.

294. *Különösen mi veszedelmes hitűnkre?*

Hitűnkre különösen veszedelmes, ha a katolikus vallással ellenkező dolgokat hallgatunk vagy olvasunk.

Nem szabad másvallásúak szertartásain kellő ok nélkül részt venni, sem prédikációikat hallgatni. Ezt rádióon sem szabad tennünk.

295. *Mi a kötelességünk hitűnkkel szemben?*

Hitűnkkel szemben kötelességünk: a hit erényéért imádkozni; tanulással, olvasással és szentbeszéd hallgatásával hitűnket erősíteni; hitűnket bátran megvallani és ha támadják, megvédeni.

Így vallhatjuk meg hitűnket: feszület vagy templom előtt levesszük kalapunkat vagy keresztet vetünk; az Oltáriszentség előtt térdet hajtunk, körmeneteken részt veszünk; „Dicsértésék”-kel köszöntünk stb.

296. *Csak a magunk hitére kell gondolnunk?*

Nemcsak a magunk hitére kell gondolnunk, de kötelességünk a hit terjedését is előmozdítani.

297. *Hogyan mozdíthatjuk elő a hit terjedését?*

A hit terjedését előmozdíthatjuk, ha a pogány misszióért imádkozunk és azokat anyagilag támogatjuk.

Amit mi a pogány misszióért teszünk, az csak csekélység a nagy áldozathoz képest, amit maguk a misszionáriusok hoznak Jézusért.

298. *Miért üdvözít a hit?*

A hit azért üdvözít, mert már itt a földön összekapcsol Krisztussal, a legszentebb példaképpel és minden kegyelem forrásával.

Csak az eleven hit üdvözít. Akkor eleven a hitűnk, ha hitűnk szerint élünk.

JÉZUS mondotta:

„Aki énbennem hisz, annak örök élete van.” János 6, 17. — „Aki nem hisz, elkárhozik.” Márk 16, 16.

„Mindenki, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom az Atyám előtt, aki mennyekben van; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt Atyám előtt, ki mennyekben van.” Máté 10, 32. 33.

FELADAT: Mondd el a kafarnaumi százados történetét és a „hitetlen” Tamás történetét.

42. A REMÉNY ERÉNYE

299. *Mikor van meg bennünk a remény erénye?*

A remény erénye akkor van meg bennünk, ha erősen bízunk, hogy Isten megadja nekünk az örök üdvösséget és mindazt, ami annak elnyeréséhez szükséges.

Földi dolgokat is remélhetünk, de aki csak földi dolgokat remél Istentől, annak nincsen igazi keresztény reménye.

300. *Miért kell Istentől az örök üdvösséget remélni?*

Azért kell Istentől az örök üdvösséget remélni, mert ő azt megígérte és Jézus Krisztus számunkra halálával kiérdemelte.

Jézus ígérete így szól: „Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözl.”

301. *Ki vétkezik a remény ellen?*

A remény ellen vétkezik, 1. aki nem bízik abban, hogy Isten neki megbocsát és megsegíti őt, 2. aki vakmerően bizakodik.

Isten irgalmában nem bízott és kétségbeesett Kain és Júdás. Vakmerően bizakodik az, aki bátran vétkezik, mert azt tartja: „Jó az Isten, majd megbocsát.” Az is vakmerően bizakodik, aki a maga erejében bízva kiteszi magát bűnvesztélynek.

Az ÍRÁS szava:

„Istennél minden lehetséges.” Máté 19, 26.

„Aki azt hiszi magáról, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.” Korinthusiakhoz I. 10, 12.

FELADAT: Szent Péter „elesett”. Mondd el történetét.

43. A SZERETET ERÉNYE

302. *Mikor van meg bennünk a szeretet erénye?*

A szeretet erénye akkor van meg bennünk, ha Istent mindennél jobban szeretjük, felebarátunkat pedig úgy szeretjük, mint magunkat.

A szeretet nyilvánulhat érzelmekben, ez azonban nem lényeges. Lényegesek a jóakarat és a jócselekedetek.

I. Isten szeretete

303. *Miért kell Istent mindennél jobban szeretnünk?*

Azért kell Istent mindennél jobban szeretnünk, 1. mert ő mindennél jobb és szeretetreméltóbb, 2. mert ő mindenkinél jobban szeret minket, és tőle kapunk minden jót.

304. *Mikor szeretjük Istent mindennél jobban?*

Akkor szeretjük Istent mindennél jobban, ha megtésszük mindazt, ami neki kedves, és őt senkinek és semminek kedvéért meg nem bántjuk.

Aki Istent mindennél jobban szereti, készebb meghalni, mintsem Istent súlyos bűnnel megbántani.

Rossz cserét csinál, aki jó állásért, házasságért, sőt élete megmentéséért megtagadja vagy súlyosan megbántja Istent, azután elkárhozik.

305. *Ki vétkezik Isten szeretete ellen?*

Isten szeretete ellen vétkezik általában az, aki bűnt követ el; különösképpen pedig az, aki Istent káromolja és rendelései ellen zúgolódik.

306. *Mik az istenszerető ember tulajdonságai?*

Az istenszerető ember tulajdonságai:

vidám a kötelességteljesítésben,

türelmes a szenvedésben,

erős a kísértésben,

készséges a segítségben.

Az ÍRÁS szava:

„Szeretet az Isten, s aki a szeretetben marad, Istenben marad és az Isten őbenne.” János I. 4. 16.

„Szeressük Istent, mert Isten előbb szeretett minket.” Ugyanott 19.

II. A felebarát szeretete

307. *Ki a mi felebarátunk?*

Minden ember a mi felebarátunk, akár jóakarónk, akár ellenségünk.

308. *Miért kell minden embert szeretnünk?*

Azért kell minden embert szeretnünk, 1. mert Jézus ezt megparancsolta, 2. mert minden ember Isten képére alkotott és Krisztus vérével megváltott testvérünk.

309. *Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat?*

Akkor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat, ha megtesszük Jézusnak e parancsolatát: „Amit akartok, hogy nektek cselekedjenek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.”

310. *Miért kell ellenségünket is szeretnünk?*

Ellenségünket is szeretnünk kell, mert ő is felebarátunk, és mert Krisztus Urunk külön megparancsolta, hogy szeressük ellenségeinket.

Jézus a kereszten így imádkozott ellenségeiért: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek.”

311. *Mire kötelez minket a felebarát szeretete?*

A felebarát szeretete arra kötelez minket, hogy

- 1. ne kívánjunk és ne is tegyünk neki rosszat,**
- 2. segítsük őt bajaiban,**
- 3. megbocsássunk neki, ha megbántott.**

A felebaráti szeretettel ellentétes bűnök a harag és gyűlölet.

Aki nem bocsát meg felebarátjának, annak Isten sem bocsát meg.

312. *Hogyan segíthetjük felebarátunkat bajaiban?*

Felebarátunkat bajaiban az irgalmasság testi és lelki cselekedeteivel segíthetjük.

Az irgalmasság testi cselekedetei: 1. az éhezőknek ételt adni, 2. a szomjúzóknak italt adni. 3. a szegényeket ruházni, 4. az utasoknak szállást adni, 5. a rabszolgákat kiváltani, 6. a betegeket látogatni, 7. a holtakat eltemetni.

Az irgalmasság lelki cselekedetei: 1. a bűnösöket meginteni, 2. a tudatlanokat tanítani, 3. a kételkedőknek jó tanácsot adni, 4. a szomorúakat vigasztalni, 5. a bántalmakat békével tűrni, 6. az ellenünk vétetteknek megbocsátani, 7. az élőkért és holtakért imádkozni.

Ezek ősrégi szabályai az irgalmasságnak, de némi módosítással valamennyit ma is alkalmazhatjuk. Például: az irgalmasság cselekedeteit gyakorolja az is, aki a pogány missziókat támogatja.

JZUS mondotta: „Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek!” Máté 25, 40.

III. Önmagunk szeretete

313. Mikor szeretjük önmagunkat helyesen?

Akkor szeretjük önmagunkat helyesen, ha lelkünk üdvösségével többet törődünk, mint az ideigtartó dolgokkal.

Földi életünket feláldozhatjuk valami nagy és szent célért, de lelki üdvösségünket semmiért sem szabad feláldoznunk.

314. Kit nevezünk önzőnek?

Önzőnek azt nevezzük, aki csak saját kényelmével és érdekével törődik és nem hajlandó áldozatot hozni sem Istenért, sem embertársaiért, de még a maga üdvösségéért sem.

315. Miért van szükségünk önmegtagadásra?

Azért van szükségünk önmegtagadásra, mert önmegtagadás nélkül semmi hasznos földi dolgot sem tudunk véghezvinni, még kevésbé tudjuk örök üdvösségünket elérni.

Önmegtagadás által fékezzük és legyőzzük alsóbb ösztöneinket, hogy a felsőbb lelki erők szabadabban érvényesüljenek.

JÉZUS szava:

„Aki föl nem veszi keresztyét és nem követ engem, nem méltó hozzám.” Máté 10, 38.

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja.” Máté 16, 26.

FELADAT: Olvasd el Szent Pál apostol dicséretét a szerezetről a korinthusiakhoz írt I. levél 13. fejezetében.

44. ISTEN ELSŐ PARANCSOLATA

„Én vagyok a te Urad, Istened; Uradat, Istenedet imádjak és csak neki szolgálj!”

I. Isten tisztelete

316. Mit parancsol Isten az első parancsolattal?

Isten az első parancsolattal azt parancsolja, hogy őbenne higgyünk és reméljünk, őt szeressük és imádjuk.

(A hit, remény és szeretetről már tanultunk az erényeknél.)

317. Mikor imádjuk az Istent?

Akkor imádjuk az Istent, amikor őt mint legfőbb Urunkat tiszteljük, főképpen pedig, amikor áldozatot mutatunk be neki.

318. Mit tesz az: áldozatot bemutatni?

Áldozatot bemutatni annyit tesz, mint valamely kedves tárgyunkat följánlani Istennek, hogy őt ezáltal a mindenség Urának elismerjük.

Imádás és áldozat egyedül és kizárólag csak Istent illeti!

Az ószövetségben bárányt, tulkot, vagy terményt ajánlottak föl Istennek áldozatul, oltárra tették, egészben vagy részben elégették, részben eledelül magukhoz vették.

Az újszövetségben kenyeret és bort ajánlunk fel áldozatul, azt Krisztus testévé és vérévé változtatjuk, azután magunkhoz vesszük, amint Krisztus Urunk megparancsolta.

Áldozatot az ószövetségben és újszövetségben is csak az Istentől kiválasztott papok mutathattak és mutathatnak be törvényes szertartások szerint.

319. Hányféleképpen tartozunk Istent tisztelni?

Istent belsőképpen és külsőképpen tartozunk tisztelni.

Hogy Istent belsőképpen kell tisztelni, azt az Úr Jézus így mondotta: „Lélek az Isten, és akik őt imádják, lélekben és igazsággal kell őt imádniok.” János 4, 24.

De külsőképpen is tartozunk Istent tisztelni, mert az ember nemcsak lélekből, hanem testből is áll.

320. Miért kell Istent közösen is tisztelni?

Istent közösen is tisztelni kell azért, mert az ember társas lény, és mert az Isten közös istentiszteletet is rendelt.

Közös istentisztelet a szentmise, a közös litániák, a körmenetek.

321. Ki vétkezik Isten imádása ellen?

Isten imádása ellen az vétkezik, 1. aki nem imádkozik, 2. aki szent dolgokkal tréfát vagy gúnyt űz, 3. aki szentségtörést, bálványimádást vagy babonát követ el.

1. Szentségtörést az követ el, aki Istennek szentelt személyeket, tárgyakat vagy helyeket meggyaláz. Az is szentségtörést követ el, aki valamely szentséget méltatlanul vesz fel, pl. halálos bűnben áldozik.

2. Bálványimádást az követ el, aki Istent kívül mást imád. A régi pogányok imádták a napot, holdat, csillagokat, faragott képeket.

3. Babonával az vétkezik, aki valamely személynek, vagy dolognak, vagy eseménynek olyan titkos erőt tulajdonít, aminőt Isten nem adott neki; pl. hogy a 13-as szám vagy a pénteki nap szerencsétlenséget hoz. Az is babona, ha valaki a kártyavetésben, álmoskönyvben és hasonló jóslásokban hisz, vagy azt hiszi, hogy bizonyos titokzatos jelekkel és szavakkal betegeket lehet gyógyítani (kuruzslás).

A babonával rokon a szellemidézés vagy spiritizmus. Az Egyház ezt szigorúan tiltja, mert a jó lelkek nem jelennek meg a kíváncsi emberek kedvéért, ha pedig gonosz lelkek jelennek meg a szellemidézéskor, ezek csak rosszra vezetnek bennünket. A spiritiszta jelenségek jó része csalásnak tulajdonítható.

ISTEN szava: „Én vagyok az Úr, ez az én nevem; dicsőséget nem engedem át másnak, sem dicséretemet a bálványoknak.” Izaiás 42, 8.

KÉRDÉS: A sátán azt kívánta, hogy Jézus őt imádjá. Mit felelt erre Jézus?

II. A szentek tisztelete

322. Imádjuk-e a szenteket?

A szenteket nem imádjuk, hanem csak tiszteljük.

A földön élő jeles és erényes embereket is tiszteljük. Annál inkább tisztelni kell a szenteket, akiket Isten erényeikért fölmagasztalt.

323. Kit tisztelünk a szentek közül leginkább?

A szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát tiszteljük.

A boldogságos Szűz Mária Istennek anyja és imádságával legtöbbet tehet érettünk Istennél.

Isten őt az eredeti bűntől és minden más bűntől megóvta és halála után test szerint is fölvette az égbe. Ő a mi égi anyánk.

A szentek közül még különösen tiszteljük Szent Józsefet, az anyaszentegyház védőszentjét, és saját védőszentünket. Mi magyarok buzgón tiszteljük Szent István királyt, Szent Imre herceget és a többi magyar szentet.

324. Hogyan tiszteljük a szenteket?

A szenteket úgy tiszteljük, hogy: 1. példájukat követjük, 2. közbenjárásukat kérjük, 3. ünnepeiket megüljük, 4. képeiket és ereklyéiket megbecsüljük.

325. Miért tiszteljük a szentképeket?

A szentképeket azért tiszteljük, mert az Úr Jézusra és a szentekre emlékeztetnek minket és mert ájtatosságra indítanak bennünket.

Katolikus háznak a legszebb ékessége a feszület és a szentképek.

Ha a szentek képei vagy szobrai előtt imádkozunk, az nem bálványimádás, mert nem imádjuk a képet, hanem fohászkodunk ahhoz, akit a kép ábrázol.

326. Mik a szent ereklyék?

A szent ereklyék Jézustól vagy a szentektől ránk maradt becses emlékek.

A legszentebb ereklye az Üdvözítő keresztje, vagy annak egy része.

Nagy tiszteletben tartjuk a szentek tetemeit. Minden oltárköben van ereklye szent vértanúk csontjaiból.

Az ÍRÁS szava a szentekről: „Nevük él nemzedékről nemzedékre, népek emlegetik bölcsességüket, és dicséretüket hirdeti a gyülekezet.” Sirák fia 44, 14. 15.

KÉRDÉS:

Mily szavakkal tisztelte Gábor főangyal a boldogságos Szűz Máriát?

Melyik a legismertebb nemzeti ereklyénk?

45. ISTEN MÁSODIK PARANCSOLATA

„Isten nevét hiába ne vegyed!”

327. Hogyan kell Isten nevét kiejteni?

Isten nevét tisztelettel kell és csak tisztelettel szabad kiejteni.

A „Miatyánk”-ban ezt mondjuk: „szenteltessék meg a te neved”.

Jézus nevére fejet szoktunk hajtani.

328. Ki vétkezik Isten második parancsolata ellen?

Isten második parancsolata ellen az vétkezik, 1. aki Isten nevét könnyelműen mondja ki; 2. aki káromkodik; 3. aki átkozódik; 4. aki vétkeesen esküszik; 5. aki fogadalmát meg nem tartja.

Káromkodik az, aki Istent, Szűz Máriát, vagy a többi szenteket rút szavakkal gyalázza.

Átkozódik az, aki haragjában azt kívánja, hogy Isten rosszat tegyen neki vagy másnak.

329. Mit tesz esküdni?

Esküdni annyit tesz, mint Istent bizonyságul hívni, hogy igazat mondunk.

Istent ily szavakkal szoktuk bizonyságul hívni: „Esküszöm az élő Istenre”, „Istén bizony!” „Isten a tanúm”, „Isten engem úgy segéljen”.

330. Ki esküszik vétkeesen?

Vétkeesen az esküszik: 1. aki szükségtelenül esküszik; 2. aki hamisan vagy kétséges dologban esküszik; 3. aki megesküszik, hogy rosszat tesz, vagy a jót elhagyja.

Aki megesküszik, hogy rosszat tesz, vagy a jót elhagyja, annak ezt az esküt nem szabad megtartania.

331. Mit követ el az, aki esküvel ígért valamit és azt nem tartja meg, bár megtarthatná?

Aki esküvel ígért valamit és azt nem tartja meg, bár megtarthatná, esküszegést követ el.

Sokan szegik meg a házassági esküjüket.

332. Kiről mondjuk, hogy fogadalmat tesz?

Arról mondjuk, hogy fogadalmat tesz, aki Istennek valami jó cselekedetet ígér bűn terhe alatt.

Ha valaki feltette magában, hogy valami jót cselekszik, de Istennek bűn terhe alatt azt nem ígérte, akkor nem tett fogadalmat.

Fogadalmat csak komoly megfontolás után tegyünk.

Ha valaki fogadalmát nem tudja teljesíteni, akkor kérjen tanácsot a lelkiatjától.

333. Kik tesznek nyilvános fogadalmat?

Nyilvános fogadalmat a szerzetesek és szerzetesnők tesznek, Ők szegénységet, tisztaságot és engedelmességet fogadnak.

Az a nyilvános fogadalom, amelyet az Anyaszentegyház színe előtt tesz valaki. Nyilvános fogadalmat szoktak tenni közösségek és városok is. (Fogadalmi diplomák! Fogadalmi ünnepek stb.)

Nyilvános fogadalom alól csak a pápa menthet föl.

SZENT PÁL szava: „Jézus nevére hajoljon meg minden térd, az égieké, a földieké és az alvilágiaké.” Filippiekhez 2, 10.

Szent Jakab apostol mondja: „Ugyanabból a szájból ered áldás és átok. Nem kellene ennek így lennie, testvéreim.” Jakab 3, 10.

KÉRDÉS: Nemzeti bűn a káromkodás. Hogyan engesztelhetjük azt?

46. ISTEN HARMADIK PARANCSOLATA

„Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed”

334. Mit parancsol Isten a harmadik parancsolattal?

Isten a harmadik parancsolattal azt parancsolja, hogy az Úr napját, vagyis a vasárnapot szenteljük meg.

Az ószövetségben a szombat volt az Úr napja. Mi keresztények a vasárnapot tartjuk, mert ezen a napon támadt fel az Úr Jézus.

335. Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk?

A vasárnapot úgy kell megszentelnünk, hogy: 1. szentmisét hallgatunk, 2. köznapi munkát nem végzünk és másokkal sem végeztetünk.

Fontos, hogy vasárnap szentbeszédet is hallgassunk. Aki egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán hallgat szentbeszédet,

vétkezik, mert megveti Isten ígését és elhanyagolja hitét. Kíváncos, hogy vasárnap a szentségekhez járuljunk, jó könyveket olvassunk és az irgalmasság cselekedeteit gyakoroljuk.

336. Melyek a köznapi munkák?

Köznapi munkák az olyan munkák, amelyek inkább a testet, mint az értelmet foglalkoztatják, és amelyek az ünnepi hangulatot zavarják.

A földműves, a kézműves és kereskedő munkája köznapi munkák, a tanulás, olvasás, írás nem köznapi munkák. Aki vasárnap több órán át köznapi munkát végez, súlyosan vétkezik akkor is, ha azt szórakozásból teszi.

337. Mely esetben szabad vasárnap köznapi munkát végezni?

Vasárnap csak abban az esetben szabad köznapi munkát végezni, ha azt a közjó vagy a felebaráti szeretet kívánja, vagy ha azzal súlyos kárt kell elhárítani.

A közjó kívánja vasárnap is a vasutasok munkáját.

Okvetlenül szükséges dolgozni tűzvész vagy árvíz esetén.

Szabad a szénát behordani, ha megázás fenyegeti, és ezáltal a gazdát súlyos kár érné. De szentmisét ilyenkor is kell hallgatni.

Szükség esetén a vasárnapi szentmise és munkaszünet alól egyeseknek felmentést adhat a plébános.

338. Mire ügyeljünk a vasárnapi szórakozásnál?

A vasárnapi szórakozásnál arra ügyeljünk, hogy az ne akadályozza a szentmishallgatást és ne legyen testünknek, lelkünknek kárára.

Sokan mértéktelen evéssel, ivással és kicsapongással szentsegtelenítik meg az Úr napját.

Azt mondja az ÍRÁS: „Hat napot dolgozzál és végezd minden munkádat, a hetedik nap nyugalom legyen az Úrnak, a te Istenednek tiszteletére.” Mózes V. 5, 13. 14.

KÉRDÉS: Hogyan szoktad tölteni a vasárnapokat?

47 ISTEN NEGYEDIK PARANCSOLATA

„Atyádat és anyádat tiszteljed!”

I. A gyermekek és alattvalók kötelességei

339. Mit parancsol Isten a negyedik parancsolattal?

Isten a negyedik parancsolattal azt parancsolja, hogy szüleinket tiszteljük, szeressük és nekik engedelmeskedjünk.

Aki szüleit tiszteli, az figyelmes hozzájuk, nem felesel velük és hibáikat nem beszéli el.

Aki szüleit szereti, hálás irántuk és törekszik nekik örömet szerezni. Segíti őket és imádkozik értük.

Aki szüleinek engedelmes, készségesen, morgolódás nélkül megteszi, amit parancsolnak.

340. Miért kell szüleinket tisztelnünk és szeretnünk?

Szüleinket azért kell tisztelnünk és szeretnünk, mert Isten föllebbvalóinkká tette őket, és mert itt a földön ők a mi legnagyobb jótevőink.

Minden társaságban kell föllebbvalóknak és alattvalóknak lennie. A legrégebb és legtermészetesebb társaság a család. Ebben a szülők a föllebbvalók. A föllebbvalók Isten helyettesei, ezért nekik tisztelet jár.

A szülők Isten után a legnagyobb jótevőink is. Tehetetlenül jöttünk a világra és nélkülük elpusztultunk volna.

341. Mivel tartozunk különösen a szegény, beteg vagy öreg szülőknek?

A szegény szülőket nem szabad szégyenleni vagy elhagyni, a beteg vagy öreg szülőket szeretettel kell ápolni és gondozni, szükség esetén a szentségekkel való ellátásukról kell gondoskodni.

342. Mit ígért Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik?

Isten azoknak a gyermekeknek, akik szüleiket tisztelik, áldást és boldogságot ígért.

343. Mi vár azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik?

Azokra a gyermekekre, aki szüleiket nem tisztelik, az emberek megvetése és az Isten büntetése vár.

Az ilyenek a hálátlanság rút bűnével is vétkeznek.

Családunk többi tagját is szeretnünk kell; nagyszüleinket tiszteljük, kisebb testvéreinknek pedig jó példát adjunk.

344. Szüleinken kívül kiknek jár még tisztelet és engedelmesség?

Szüleinken kívül tisztelet és engedelmesség jár még a törvényes egyházi és világi előjáróknak.

Egyházi és világi előjáróinknak abban kell engedelmeskednünk, amit hivatalukból kifolyólag parancsolnak.

Egyházi előjárók a pápa, a püspökök és a lelkipásztorok.

Világi előjárók a hatóságok, gyámok, tanítók és mesterek.

345. Mely esetben nem szabad szüleinknek és előjáróinknak engedelmeskednünk?

Szüleinknek és előjáróinknak abban az esetben nem szabad engedelmeskednünk, ha olyasmit parancsolnak, ami Isten törvénye ellen van. Ilyenkor „inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek”. Apostolok cselekedetei 5, 29.

Az ÍRÁS szava: „Kincseket gyűjt, ki megbecsüli anyját; ki tiszteli atyját, örömét leli gyermekeiben, amikor imádkozik, meghallgatásra talál.” Sirák fia 3, 5. skk.

FELADAT: Próbáld kiszámítani, mennyibe kerültél szüleidnek: 1. pénzben; 2. gondban és aggodalomban, mikor valami bajod volt; 3. szomorúságban, mikor háládatlan, hanyag vagy rossz voltál.

II. A szülők kötelességei gyermekeikkel szemben

346. Mi a szülők kötelessége gyermekeik lelkével szemben?

A szülők kötelessége gyermekeik lelkével szemben: 1. őket megkereszteltetni és vallásos nevelésben részesíteni, 2. hibáikat megjavítani és nekik jó példát adni.

347. Mi a szülők kötelessége gyermekeik testével szemben?

A szülők kötelessége vigyázni gyermekeik testi épységére és egészségére.

Nem szabad a gyermek minden kívánságát teljesíteni és őt elkényeztetni, mert így elpuhul és képtelen lesz az élet küzdelmeire. Vö. Példabeszédek 13, 24.

348. Mi a szülők kötelessége gyermekeik jövőjével szemben?

A szülők kötelessége gyermekeik jövőjével szemben, őket megfelelő életpályára előkészíteni.

Leányoknál gondolni kell a hitvesi és anyai hivatás előkészítésére, és ezért helyesen cselekszenek a szülők, ha háziasan nevelik őket.

Az ÍRÁS szava: „Aki övéinek, főképpen háznépének gondját nem viseli, megtagadja a hitét és rosszabb a pogánynál.” Timótheushoz I. 5, 8.

III. Kötelességeink a hazával szemben

349. Mik a kötelességeink a hazával szemben?

Kötelességeink a hazával szemben: tisztelni a törvényt és teljesíteni polgári és honvédelmi kötelességeinket.

350. Mi a kötelességünk idegen államok polgáraival szemben?

Idegen államok polgárait is szeretnünk kell, mert felebarátaink; tisztelni kell jogaikat és ápolni kell velük a békét.

Az idegengyűlölet pogány dolog és gyakran kegyetlen háborúkra vezet.

351. Mik az állam kötelességei polgáraival szemben?

Az állam kötelességei polgáraival szemben védeni a jogot, fenntartani a rendet, gondoskodni a szükséges közművekről és előmozdítani az alattvalók tisztességes megélhetését.

Az ÍRÁS szava:

„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, Istennek, ami az Istené.” Máté 22, 21.

„Nincsen hatalom, hanem csak Istentől.” Rómaiakhoz 13, 1.

FELADAT: Mondd el az adópénz történetét. (Máté 22, 15. skk.)

48. ISTEN ÖTÖDIK PARANCSOLATA

„Ne ölj”

352. Mire figyelmeztet bennünket az ötödik parancsolat?

Az ötödik parancsolat az élet és egészség megbecsülésére figyelmeztet bennünket.

Tartozunk testünket gondozni, neki a szükséges pihenőt megadni és betegség esetén gyógyítani.

Nem szabad azonban testünket kényeztetni, hanem önmegtagadást gyakorolva a léleknek alá kell vetni.

Felebarátunk egészségét és életét az irgalmasság testi cselekedeteivel kell védeni és segíteni.

353. Ki vétkezik Isten ötödik parancsolata ellen?

Isten ötödik parancsolata ellen vétkezik:

1. a gyilkos és öngyilkos,
2. aki másnak testi épségében vagy egészségében kárt tesz,
3. aki a maga egészségét vagy életét szükség nélkül veszélynek teszi ki.

354. Milyen bűn a gyilkosság?

A gyilkosság égbekiáltó bűn.

Gyilkosságot az követ el, aki ártatlan emberi életet szándékosan kiolt.

A meg nem született emberi élet kioltása is gyilkosság.

Nem gyilkosság azonban: 1. a bűnösnek törvényes és igazságos ítélet alapján való kivégzése; 2. az igazságos háborúban a fegyveres ellenség megölése; 3. a jogos önvédelem akkor, ha életünkre tör valaki, és másként nem tudunk megmenekülni, mint hogy megöljük az igazságtalan támadót.

355. Miért oly nagy bűn az öngyilkosság?

Az öngyilkosság azért oly nagy bűn, mert az öngyilkos nemcsak testét öli meg, de a lelkét is a kárhozatba dönti.

Az öngyilkosnak legtöbbször már nincs ideje a bűnbánatra.

Az anyaszentegyház az öngyilkostól megtagadja a temetést, kivéve ha igazolják, hogy tette nem volt teljesen beszámítható, vagy ha halála előtt még bűnbánat jelét adta.

Isten az élet ura, nincs jogunk azt magunktól eldobni.

356. Mely okból szabad egészségünket vagy életünket veszélynek kitenni?

Egészségünket vagy életünket csak súlyos okból szabad veszélynek kitenni; ilyen ok a közjó, vagy embertársaink testi és lelki életének megmentése.

A tudósok a közjó érdekében sokszor veszélyes kísérleteket végeznek és ilyenkor nem vétkeznek.

Nem vétkezik az sem, aki mást tűzből, vízből élete kockáztatásával kiment, vagy aki ragályos beteget ápol. A hithirdetők sem vétkeznek, akik a lelkek megmentésére egészségtelen és veszedelmes vidékekre mennek. Sőt az orvosnak, papnak, katonának kötelessége lehet, hogy életét veszélynek tegye ki. Mindezek hősi fokban gyakorolják a szeretet erényét, mert az Üdvözítő mondotta: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért.” János 15, 13.

357. Mit kell tartanunk a sportról?

A sportról azt kell tartanunk, hogy mint a testnek edzése és a léleknek fegyelmezése hasznos; a túlzott sport azonban árt a testnek és a lélek eldurvulásához vezethet.

Elítélendő az a sport, amely a vasárnap és ünnepnapok megülését gátolja, és az is, amelyet a szemérem megsértésével üznek.

358. Csak a testi életet védi Isten törvénye?

Isten törvénye nemcsak a testi, hanem a lelki életet is védi.

359. Ki vétkezik felebarátja lelki élete ellen?

Felebarátja lelki élete ellen az vétkezik, aki őt megbotránkoztatja, azaz bűnre vezeti.

Nemcsak szóval, de rossz példával is lehet mást bűnre vezetni.

Különösen nagy bűn az ártatlan kisdedek megbotránkoztatása. Ők hajlamosak a nagyok utánzására és még nem is sejtik a fenyegető lelki veszedelmet. Ezt jól meg kellene gondolniuk azoknak, akik gyermekek előtt káromkodnak, illetlent beszélnek vagy cselekszenek.

360. Mit kell tennie annak, aki felebarátja testi vagy lelki életében kárt tett?

Aki felebarátja testi vagy lelki életében kárt tett, annak az okozott kárt jóvá kell tennie, amennyire csak lehet.

Az állatkinzás is lehet bűn, de nem az ötödik parancsolat ellen, hanem azért, mert durva lelkületre vall. Az állatkinzó visszaél azzal a hatalommal, amelyet Isten az embernek az állatok fölött adott.

Az ÍRÁS szava:

„Aki gyűlöli testvérét, gyilkos az.” János I. 3, 15.

„Aki megbotránkoztat egyet a kicsinyek közül, jobb volna annak, hogyha malomkövet kötnének nyakára és a tenger mélységébe merítenék.” Máté 18, 6.

KÉRDÉS: Szabad-e párbajozni?

49. ISTEN HATODIK PARANCSOLATA

„Ne paráználkodjál!”

361. *Mit kíván tőlünk Isten a hatodik parancsolattal?*

Isten a hatodik parancsolattal azt kívánja tőlünk, hogy tiszták legyünk gondolatainkban és szemérmetesek viselkedésünkben.

A tisztaság erénye az a készség, mellyel fékezzük magunkban a nemi ösztönt. A nemi ösztönt Isten oltotta belénk, és természetes kielégítése tisztességes dolog, de csak a törvényes házasságban.

A szemérmetességet Isten oltotta belénk a tisztaság erényének védelmére. Ez készítet minket arra is, hogy testünket tartsuk meg.

362. *Miért szereti Isten különösképp a tisztaság erényét?*

Isten azért szereti különösképp a tisztaság erényét, mert ebben nyilvánul meg leginkább a lélek uralma a test fölött és mert nemes érzésről tesz tanúságot, aki azt magában megbecsüli és megőrzi.

Viszont gyengeségre, sokszor lelki ildurulásra és az önbecsülés hiányára vall a tisztaság könnyelmű és szemérmetlen elvetése.

A tisztaságot anyagi erénynek is nevezzük.

363. *Ki vétkezik Isten hatodik parancsolata ellen?*

Isten hatodik parancsolata ellen az vétkezik, aki bűnös akarattal gondol, beszél, néz, kíván vagy cselekszik szemérmetlen dolgot.

A szemérmetlen gondolatot és kívánságot el kell űzni, szemérmetlen képtől vagy látványtól el kell fordulni, az ilyen beszédet nem szabad meghallgatni, az ilyen könyvet le kell tenni. Ha ezt tesszük és a kísértésbe bele nem egyezünk, akkor nincs vétkünk. Kísértés idején arra kell gondolni, hogy Isten lát és minden percben meghalhatunk.

364. Miért kell a szemérmertlenség bűneitől különösen óvakodni?

A szemérmertlenség bűneitől azért kell különösen óvakodni, mert azok nagyon utálatos és veszedelmes bűnök.

Veszedelmesek a szemérmertlenség bűnei, mert romlott természetünk nagyon hajlamos rájuk, és aki egyszer megszokta őket, nehezen szabadul tőlük. Utálatos és nehezen gyógyítható betegségeket is okozhatnak.

365. Mit tegyünk, hogy a tisztaság erényét magunkban megóvjuk?

Hogy a tisztaság erényét magunkban megóvjuk: 1. járjunk gyakran a szentségekhez; 2. tiszteljük és kövessük a szűzi tisztaság példaképeit; 3. kerüljük az alkalmakat, amelyek tisztaságunkat veszedelembé dönthetik.

A szűzi tisztaság legszebb példaképei az Úr Jézus és a boldogságos Szűz Mária. A magyar fiúifjúság szűzi példaképe Szent Imre herceg, a leányifjúságé Szent Margit királyleány.

A tisztaság erényét liliummal jelképezzük.

366. Mik a tisztaság erényének főbb veszedelmei?

A tisztaság erényének főbb veszedelmei a tétlenség, romlott pajtások, rossz könyvek és újságok, erkölcstelen színművek és mozidarabok, strand, és az ivásban való mértéktelenség.

Aki ezeket nem kerüli, tisztaságát könnyen elveszíti. „Aki keresi a veszélyt, elvész abban.” Sirák fia 3, 27.

Az ÍRÁS szava:

„Tisztátalanság szóba se jöjjön köztetek!” Efezusiakhoz 5, 3.

„Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent.” Máté 5, 8.

„Ó, mily szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete... és koszorúval a fején győztesen vonul fel az örökkévalóságban, miután elnyerte a szeplőtelen viadalok jutalmát.” Bölcsesség könyve 4, 1. 2.

KÉRDÉS: Ki volt Jézus Krisztus legkedvesebb tanítványa?

FELADAT: Mondd el Szodoma és Gomorra történetét.

50. ISTEN HETEDIK PARANCSOLATA

I. „Ne lopj!”

367. *Mit véd Isten a hetedik parancsolattal?*

Isten a hetedik parancsolattal a jogos tulajdont védi.

368. *Hogyan kell a tulajdonnal élni?*

A tulajdonnal Isten akarata szerint kell élni, azaz úgy, hogy az ne csak a tulajdonosnak, hanem a köznek javát is szolgálja.

Minden tulajdonnak legfőbb tulajdonosa az Úristen, a földi tulajdonos pedig haszonélvező, aki Istennek számadással tartozik. Önző embernek, pazarlónak és fösvénynek nehéz lesz a számadás.

369. *Ki vétkezik Isten hetedik parancsolata ellen?*

Isten hetedik parancsolata ellen vétkezik:

1. a tolvaj, a rabló, a csaló,
2. aki idegen jószágot jogtalanul magánál tart,
3. aki másnak jószágában kárt tesz.

Az első csoportba tartoznak a sikkasztók, orgazdák és uzsorások is, továbbá azok, akik a munkásoknak a jogos bért nem fizetik meg, vagy akik a vállalt munkát becsületesen nem végzik.

— A második csoportba tartoznak azok, akik a talált jószágot megtartják anélkül, hogy gazdáját keresnék, vagy adósságukat ki nem fizetik, bár tehetnék.

A harmadik csoportra példa, aki gyújtogat, más vétésébe gázol, gépeket megrongál stb.

370. *Mivel tartoznak mindazok, akik Isten hetedik parancsolata ellen vétkeztek?*

Mindazok, akik Isten hetedik parancsolata ellen vétkeztek, kártérítéssel tartoznak, mert különben nem nyerhetik meg bűneik bocsánatát.

Aki nem tudja a kárt megtéríteni, annak törekednie kell, hogy szorgalmával és takarékosságával mentől előbb megszerezze a kártérítéshez szükséges eszközöket.

Ha idegen jószág van nálunk, azt egyszerűen vissza kell adni. A talált józágnak gazdáját komolyan keresni kell és ha

nem találjuk, akkor a talált jószágot megtarthatjuk, de még jobb, ha a szegényeknek adjuk.

Ha kétségünk van a kártérítés ügyében, kérjünk tanácsot a lelkiatyától.

371. Hogyan nevezzük azt az erényt, amely készségessé tesz minket arra, hogy mindenkinek megadjuk a magáét?

Azt az erényt, amely készségessé tesz minket arra, hogy mindenkinek megadjuk a magáét, az igazságosság erényének nevezzük.

Az igazságosság erénye biztosítja a társadalmi békét.

Az ÍRÁS szava: „Többet ér a kevés becsületességgei, mint dús jövedelem igazságtalansággal.” Példabeszédek 16, 8.

FELADAT: Magyarázd meg Jézus e szavait: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol rozsda és moly megemészti, s hol a tolvajok kiássák és ellopják; hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben, hol sem rozsda, sem moly meg nem emészti és ahol tolvajok ki nem ássák és el nem lopják.” Máté 6, 19. 20.

II. A munkáról

372. Mit tanít az anyaszentegyház a munkáról?

Az anyaszentegyház a munkáról azt tanítja, hogy: 1. hasonlónak tesz bennünket Istenhez; 2. hogy eszköz nemcsak földi javak szerzésére, hanem az örök üdvösség elnyerésére is.

Isten most is munkálkodik. János 5, 17.

A munka eszköz az örök üdvösség elnyeréséhez is, mert mikor dolgozunk, Isten akaratát tesszük.

373. Miért bűn a munkakerülés?

A munkakerülés azért bűn, mert a munkakerülő: 1. mások terhére él; 2. nemcsak magát, de családját is nyomorba dönteti; 3. mert a tétlenség bűnös időöltésre vezet.

„Tétlenség az ördög párnája” — mondja a közmondás.

Aki saját hibáján kívül nem tud dolgozni — pl. betegek, öregek, munka- és állásnélküliek — és aki jogos szerzeményéből vagy nyugdíjból él, az nem munkakerülő. De azért keressen hasznos elfoglaltságot az is, aki nem szorul munkára.

374. *Mi ad természetfölötti értéket a keresztény ember munkájának?*

A keresztény ember munkájának a jószándék ad természetfölötti értéket.

Isten előtt a becsülettel végzett napszámosmunka a jó szándék folytán éppoly értékes, mint a legnagyobb tudós munkája. És a legnagyobb tudósnak nincs érdeme Isten előtt, ha munkájával csak a maga dicsőségét keresi.

375. *Mit tanít az anyaszentegyház a munkabérről?*

Az anyaszentegyház a munkabérről azt tanítja, hogy az csak akkor igazságos, ha biztosítja a munkás és családja részére az emberhez illő tisztességes megélhetést.

Az anyaszentegyház elítéli a rabszolgamunkát, mert ennél a munka bére nem a munkásé, hanem a rabszolga gazdájáé.

Az ÍRÁS szava:

„Méltó a munkás a maga bérére.” Lukács 10, 7. Timotheushoz I. 5, 18.

„A munkások megdézsmált bére égbe kiált és kiáltásuk elhat a seregek Urának fülébe.” Jakab 5, 4.

KÉRDÉS: Mit mondasz erre: azért vagyunk a világon, hogy dolgozzunk?

51. ISTEN NYOLCADIK PARANCSOLATA

„Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen!”

376. *Mit kíván Isten a nyolcadik parancsolattal?*

Isten a nyolcadik parancsolattal azt kívánja, hogy igazat mondjunk és tiszteletben tartsuk felebarátunk becsületét.

Nagy kincs a becsület, értékeesebb sok vagyonnál! Prédikátor 7, 2.

A nyolcadik parancs megtartására készségessé tesz bennünket az igazságszeretet, az őszinteség és szótartás erénye. Ezen erények igen fontosak a társadalom szempontjából, mert nélkülük kivész a kölcsönös bizalom az emberek közt.

Jellemes ember adott szavát megtartja!

377. Ki vétkezik Isten nyolcadik parancsolata ellen?

Isten nyolcadik parancsolata ellen az vétkezik, aki hazudik és aki felebarátja becsületében kárt tesz.

378. Ki vétkezik hazugsággal?

Hazugsággal az vétkezik, aki nem mond igazat, hogy más tévedésbe ejtsen.

A hazugságnál is rútabb bűn a képmutatás. Képmutatók voltak a farizeusok, akik bűneiket a jámborság álarcával takarták, vagy Júdás, aki barátságot mutatott Jézus iránt, amikor őt elárulta.

379. Szabad-e szükségből hazudni?

Szükségből sem szabad hazudni, mert minden hazugság sérti az Istent, aki maga az igazság.

A cél nem szentesíti az eszközt!

Az meg van engedve, hogy az igazságot kellő okból elhallgassuk.

A ránc bízott titkot vagy hivatalos titkot nem is szabad elmondani, hacsak kellő ok fel nem ment.

Semmiféle körülmények közt nem mondhatja el a pap a gyónási titkot.

380. Ki tesz kárt felebarátja becsületében?

Felebarátja becsületében az tesz kárt: 1. aki felebarátját kellő ok nélkül gyanúsítja, 2. aki felebarátját megszólja vagy rágalmazza, 3. aki őt csúfolja vagy gyalázza.

Megszólással az vétkezik, aki felebarátja hibáit kibeszéli, amikor ez nem szükséges.

Rágalmazással az vétkezik, aki felebarátjára ráfog valamely bűnt vagy nagyítja hibáját.

381. Mit kell tennie annak, aki felebarátja becsületében kárt tett?

Aki felebarátja becsületében kárt tett, az köteles a kárt a lehetőséghez képest jóvátenni.

Aki megszólít más, az jóváteheti az okozott kárt azzal, hogy felebarátjáról elmondja a jót is, hibáit pedig mentegeti.

Aki hamisan tanúskodott vagy rágalmazott, az köteles visszavonni hamis vallomását vagy a rágalmakat. Ha újságban történt a rágalmazás, akkor a visszavonásnak is újságban kell történnie.

Aki mást csúfolt vagy gyalázott, az bocsánatkéréssel teheti jóvá bűneit.

Ha valaki anyagi kárt is okozott felebarátjának a hamis tanúsággal és rágalommal, és azt előre láthatta, az anyagi kárt is köteles jóvátenni.

Az ÍRÁS szava:

„Utálja az Úr a hazug ajkakát.” Példabeszédek 12, 22.

„Ne ítéljetez, hogy ne ítéltessetek.” Máté 7, 1.

„Mit látod meg a szálkát atyádfia szemében, magad szemében pedig a gerendát sem veszed észre?” Ugyahott 3.

KÉRDÉS: Hogyan rágalmazták Jézust ellenségei? (Máté 9, 34., Lukács 23, 5.)

52. ISTEN KILENCEDIK ÉS TIZEDIK PARANCSOLATA

„Felebarátod feleségét ne kívánjad!”

„Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad!”

382. Mit tilt Isten a két utolsó parancsolattal?

Isten a két utolsó parancsolattal tiltja a szemérmetlen és a kapzsi kívánságokat.

A két utolsó parancsolat arra is figyelmeztet, hogy nemcsak külső cselekedetekkel, de gondolattal és kívánsággal is követhetünk el bűnt.

383. Ki szokta megkívánni másnak jószágát?

Másnak jószágát az elégedetlen, az irigy és kapzsi ember szokta megkívánni.

Az emberek ereje, szorgalma, takarékosága és szerencséje nem egyforma, s ezért tulajdonuk sem egyenlő. Akinek több van, segítse azt, akinek kevesebbje van, vagy semmije sincs. Akinek kevesebbje van, törekedhetik többre, de addig is legyen megelégedett, ha csak megvan neki, ami a megélhetéshez szükséges. Ha ennyije sincs szűgyenkezés nélkül kérheti embertársai segítségét.

Az ÍRÁS szava:

„Tartózkodjatok a testi kívánságoktól, melyek a lélek ellen harcolnak.” Péter I. 2, 11.

„Istenem, ne adj nekem se nyomort, se gazdagságot, csak annyit adj nekem, amennyi elegendő.” Példabeszédek 30, 8.

KÉRDÉS: Jézus mondotta, hogy nehéz a gazdagnak üdvözülni. Miért?

53. AZ ANYASZENTEGYHÁZ ELSŐ PARANCSOLATA

„Az anyaszentegyház kötelező ünnepnapjait megüljed!”

384. Hányfélék az anyaszentegyház ünnepei?

Az anyaszentegyház ünnepei háromfélék: 1. az Úr ünnepei. 2. a boldogságos Szűz ünnepei, 3. más szentek ünnepei.

Az Úr legfőbb ünnepei: karácsony (dec. 25), újév (jan. 1), vízkereszt (jan. 6.), húsvét, áldozócsütörtök, pünkösd, Szentháromság vasárnapja (pünkösd után első vasárnap), Úrnapja (Szentháromság vasárnapja után következő csütörtök) és Krisztus király ünnepe (október utolsó vasárnapja).

A boldogságos Szűz ünnepei: Szeplőtelen fogantatás (dec. 8) és Nagyboldogasszony napja (aug. 15).

Más szentek ünnepei: Szent Péter és Pál (jún. 29) és mindenszentek ünnepe (nov. 1).

A húsvét mozgó ünnep és mindig a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte után következő vasárnapra esik. Hozzá igazodik az áldozócsütörtök (negyven nap) és pünkösd (ötven nap).

385. Hogyan kell az anyaszentegyház kötelező ünnepeit megülni?

Az anyaszentegyház kötelező ünnepeit úgy kell megülni, mint a vasárnapokat.

Az első világháború előtt még parancsolt ünnepek voltak, de már nem kötelezőek: a karácsony, húsvét és pünkösd másodnapja, a Gyertyaszentelő, Gyümölcscsoltó és Kisboldogasszony napja.

Szent István király ünnepe (aug. 20) egyházilag nem parancsolt, de buzgón megtartott nemzeti ünnepünk.

54. AZ ANYASZENTEGYHÁZ MÁSODIK PARANC SOLATA

„Vasárnap és ünnepnap misét becsületesen hallgass.”

386. *Mikor hallgatjuk a szentmisét becsületesen?*

A szentmisét akkor hallgatjuk becsületesen, ha elejétől végig imádkozva vagy énekelve vagyunk jelen a szentmisén.

Illetlenség és figyelmetlenség a szentmiséről elkésni vagy vége előtt eltávozni.

Vigyünk imakönyvet a szentmisére.

387. *Ki köteles vasárnap és ünnepnap szentmisét hallgatni?*

Vasárnap és ünnepnap szentmisét hallgatni köteles hétéves korától kezdve minden katolikus keresztény, hacsak súlyos ok őt föl nem menti.

Ilyen súlyos ok a betegség, ruha hiánya, nagy távolság, haszthatatlan utazás stb.

Aki kellő ok nélkül köteles szentmisét mulaszt, az halálos bünt követ el. Ugyanígy vétkezik, aki a szentmisének egy lényeges részét, tehát a följánlást, Úrfelmutatást vagy áldozást elmulasztja.

Aki csak rádión hallgat misét, nem tesz eleget keresztény katolikus kötelességének.

55. AZ ANYASZENTEGYHÁZ HARMADIK PARANC SOLATA

„A böjt és hústilalom napjait tartsd meg!”

388. *Mit értünk böjten?*

Böjten a lelkünk üdvéért vállalt önkéntes koplalást értjük.

Mózes törvénye szerint a zsidóknak az engesztelés napján semmit sem volt szabad enniök és inniök. Ez böjt volt. Dániel és társai a babiloni király udvarában nem ettek húst, egyebekkel azonban jóllaktak. Ez nem volt igazi böjt, hanem hústól való megtartóztatás, bár köznyelven az utóbbit is böjtnak szokták nevezni.

389. *Hogyan kell az anyaszentegyház böjtjeit megtartani?*

Az anyaszentegyház böjtjeit úgy kell megtartani, hogy napjában legfeljebb egyszer lakhatunk jól és még kétszer ehetünk keveset.

Aki böjti napon délben jóllakik, reggel és este csak keveset ehetik. Ha este lakik jól, akkor reggel és délben ehetik keveset.

390. Ki köteles a böjtöt megtartani?

A böjtöt megtartani köteles minden katolikus, a ki 21-ik életévét betöltötte és még nem érte el a 60-ik évét.

Az anyaszentegyház nem kíván böjtölést, azaz koplalást a fiataloktól, akiknek szervezete még fejlődésben van, sem az öregektől, akiknek szervezete már gyengül.

Akik nehéz testi vagy szellemi munkát végeznek, azok sem kötelesek böjtölni. A hústilalmi napokat azonban ezek is kötelesek megtartani, ha könnyen juthatnak más tápláló ételhez.

391. Minden héten melyik a hústilalom napja?

A hústilalom napja minden héten a péntek. Ezen a napon szenvedett és halt meg értünk Jézus.

Nagypénteken nemcsak hústilalom, de böjt is van.

Halat és zsírosat hústilalom napján is szabad enni, de szalonnát nem.

392. Vannak a pénteken kívül más hústilalmi napok is?

A pénteken kívül más hústilalmi napok is vannak, így például a hamvazószerda, továbbá a szeplőtlen fogantatás előtt és karácsony előtt való nap.

Ezen a napokon böjt is van, azaz nemcsak a hústól kell tartózkodni, de azoknak, akik 21 évesek elmúltak, napjában csak egyszer szabad jóllakniok.

393. Ki köteles megtartani a hústilalmi napokat?

A hústilalmi napokat élete végéig megtartani köteles minden katolikus, aki elmúlt 7 éves.

Betegeknek és azoknak, akik más ételt elegendő mennyiségben nem kapnak, szabad pénteken és más hústilalmi napokon is húst enniök.

394. Mikor van böjt és hústilalom az egyházi törvénykönyv szerint?

Az egyházi törvénykönyv szerint:

1. hústilalom van minden pénteken;

2. egyszerre hústilalom és böjt is van: hamvazószerdán, a negyvennap nagyböjt minden péntekjén és szombatján, a kántorböjtök napjain, végül pünkösöd, szeplőtlen fogantatás, mindenszentek és karácsony vigiliáján.

Csak böjt van hústilalom nélkül a nagyböjt többi napján.

A negyvennapos nagyböjt hamvazószerdán kezdődik és nagy-szombat délig tart.

Kántorböjt minden évszakban van, egy héten három nap: szerda, péntek és szombat. E napokon jó papokért böjttől és imádkozik az egyház.

Vigiliának nevezzük a nagyobb ünnepeket megelőző napot.

Az egyházi törvénykönyvben előírt böjti és hústilalmi napok jó része alól hazánkban az Apostoli Szentszék felmentést adott. Ha a felmentéssel élünk, buzgó imával és jó cselekedetekkel törekedjünk a böjtöt helyettesíteni.

A felmentést a szószékről szokták kihirdetni.

395. Miért böjtölünk?

Böjtölünk: 1. Krisztus iránt való szeretetből, ki nagypénteken érettünk kínhalált szenvedett; 2. bűneink engeszteléséért; 3. azért, hogy testünket a léleknek alá vessük.

396. Ki adhat felmentést a böjt és hústilalom alól?

Égész közösségeket csak püspökök menthet fel a böjt és hústilalom alól, személyeket és családokat egyes esetekben és kellő okból a plébános is felmenthet.

Ha böjtnek vagy hústilalomnak napja vasárnapra vagy kötelező ünnepre esik, akkor nem vagyunk kötelesek megtartani. Eltörölt ünnepen sem kell böjtölnünk, ha ezt a régi keretben és buzgósággal üljük meg.

Az ÍRÁS szava: „Jobb dolog a böjttel kapcsolatos ima meg az alamizsna, mint aranykincs gyűjtése.” Tóbiás 12, 8.

Szent Pál szava: „Magsanyargatom testemet és szolgaságba vetem, nehogy míg másokat tanítok, magam valamiképp elvetésre méltó legyek.” Korinthusiakhoz I. 9, 27.

56. AZ ANYASZENTEGYHÁZ NEGYEDIK PARANC SOLATA

„Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben áldozzál!”

397. Mikor kezdődik és meddig tart a húsvéti idő?

A húsvéti idő nálunk nagyböjt első vasárnapján kezdődik és Szentháromság vasárnapjáig tart.

Aki ebben az időben nem járul a szentáldozáshoz, súlyosan vétkezik.

Jó katolikus nem elégszik meg egy gyónással és áldozással egy évben, hanem többször járul a szentségekhez.

Az ÍRÁS szava:

„Aki bűneit titkolja, nem boldogul,
aki őket megvallja és elhagyja, irgalmat kap.” Példabeszédek 28, 13.

57. AZ ANYASZENTEGYHÁZ ÖTÖDIK PARANCSOLATA

**„Házasságot az anyaszentegyház törvénye
szerint kösd meg!”**

398. Mit tanít az anyaszentegyház a házasságról?

Az anyaszentegyház a házasságról azt tanítja, hogy szentség, miért is azt az ő színe előtt kell megkötni.

A szentségek anyagát és alakját Krisztus Urunk szabta meg. Amely szentségnél ezt nem tette, ott az anyaszentegyházra bízta, hogy megszabja a szentség kiszolgáltatásának módját és feltételeit. A katolikusok házasságát az anyaszentegyház törvényekkel szabályozta és ezeket meg kell tartani.

Az anyaszentegyház másvallásúak házasságát is érvényesnek és fölbonthatatlannak tartja, ha azt akármilyen tőlük választott formában kötik.

399. Az öt parancsolaton kívül vannak az anyaszentegyháznak más parancsolatai is?

Az öt parancsolaton kívül az anyaszentegyháznak más parancsolatai is vannak, így pl. hogy tiltott könyveket nem szabad olvasni, titkos társaságokba nem szabad belépni, másvallásúakkal az istentiszteletben nem szabad társulni stb. Ezeket a parancsolatokat is meg kell tartani, akárcsak Isten tízparancsolatát.

Az anyaszentegyház törvényeinek gyűjteménye az egyházi törvénykönyv, az úgynevezett Kódex.

Az anyaszentegyháznak joga van engedetlen híveire büntetéseket is kiszabni. Ilyen büntetések a kiközösítés, a szentségektől és bizonyos tisztségektől, pl. keresztyanaságtól való eltiltás, a temetési szertartás megtagadása stb.

Mindezt az anyaszentegyház lelkünk javára cselekszi.

JÉZUS az apostolokat és utódaikat ugyanolyan hatalommal ruházta fel, mint aminővel a mennyei Atya őt felruházta. Azt mondotta: „Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket.” János 20, 21.

KÉRDÉS: Nem jobb a másvallásúaknak? Azoknak kevesebb parancsot kell megtartaniuk.

58. AZ EVANGÉLIUMI TANÁCSOK

400. Csak parancsokat adott Jézus tanítványainak?

Jézus tanítványainak nemcsak parancsokat, hanem tanácsokat is adott. E tanácsokat evangéliumi tanácsoknak nevezzük.

401. Melyek az evangéliumi tanácsok?

Az evangéliumi tanácsok a szegénység, a tisztaság és engedelmesség tanácsa.

Akik fogadalommal kötelezik magukat az evangéliumi tanácsok megtartására és bizonyos szabályok szerint közösségben élnek, azokat szerzeteseknek nevezzük.

Aki szegénységi fogadalmat tesz, az minden személyi tulajdonról lemond.

A tisztaság fogadalmasa nem köthet házasságot és fokozott gondnal tartozik őrizni magát a szemérmetlen bűnöktől. A kezdetől fogva megőrzött tisztaságot szüzességnek nevezzük.

Az engedelmesség követői fogadalmuknál fogva is tartoznak szót fogadni előljáróiknak és a nekik kijelölt helyen és beosztásban dolgozni.

402. Miért tökéletesebb állapot az Istenért vállalt tisztaság, mint a házasság?

Azért tökéletesebb állapot az Istenért vállalt tisztaság, mint a házasság, mert nagy lemondást kíván az embertől, ellenben a házasságra az ember természetes hajlama vezeti.

A papoktól is azért kívánja az egyház, hogy a házasságról lemondjanak és tisztaságban éljenek, mert ez a tökéletesebb állapot jobban megfelel szent hivatásuknak; továbbá azért, hogy minden testi köteléktől szabadon, egészen Istennek éljenek.

Az önkéntes-szegénység és engedelmesség is lemondást kíván, és minden lemondás kedves az Istennek, ha az ő dicsőségéért és a lelkek üdvéért történik.

403. Ki volt az első, aki az evangéliumi tanácsokra példát adott?

Az első, aki az evangéliumi tanácsokra példát adott, maga az Úr Jézus volt.

Jézus mondotta magáról: „A rókáknak odvaik vannak és az ég madarainak fészkeik: az Emberfiának pedig nincsen, hová fejét lehajtsa.” Máté 8, 20.

Szüzi tisztaságát még legnagyobb ellenségei sem merték kétségbevonni, mennyei Atyja akaratának pedig mindenben engedelmesen alávetette magát. János 4, 34.

JÉZUS a gazdag ifjúhoz: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, és oszd el a szegényeknek, azután jer, kövess engem.” Máté 19, 21.

KÉRDÉS: Ismersz-e olyan szenteket, akik az evangéliumi tanácsokat követték?

59. A BŰNRŐL

404. Ki követ el bűnt?

Bűnt az követ el, aki tudva és akarva nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.

405. Csak cselekedettel követhetünk el bűnt?

Nemcsak cselekedettel követhetünk el bűnt, hanem gondolattal, szóval és a jónak elmulasztásával is.

406. Egyenlő-e minden bűn?

Nem minden bűn egyenlő; vannak nagy, vagyis halálos bűnök, és vannak kisebb, vagyis bocsánatos bűnök.

Aki halálos bűnt követ el, elveszti a megszentelő kegyelmet és a lélek természetfölötti életét. Ha pedig ilyen bűnben meghal, az „örök halálba”, azaz a pokolba jut.

A bocsánatos bűnöket azért nevezzük így, mert a gyónáson kívül is, tehát könnyebben megnyerhetjük bocsánatukat. Aki bocsánatos bűnben hal meg, a tisztítóhelyre jut.

407. Ki követ el halálos bűnt?

Halálos bűnt az követ el, aki fontos dologban tudva és akarva nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.

408. Ki követ el bocsánatos bűnt?

Bocsánatos bűnt követ el, aki kisebb dologban nem engedelmeskedik Isten parancsolatának; vagy fontos dologban ugyan, de nem egészen tudva és akarva vétkezik.

A bocsánatos bűnöket is kerülni kell, mert azokkal is megbántjuk a mennyei Atyát. Ha könnyen vesszük őket, lassanként halálos bűnre vezetnek.

409. Mit értünk bűnös szenvedélyen?

Bűnös szenvedélyen azt a megszokott bűnt értjük, amely úgy uralkodik lelkünkön, hogy tőle csak különös erőfeszítéssel és nehezen tudunk megszabadulni.

Bűnös szenvedély pl. az ivás vagy bujaság szenvedélye.

Minden szenvedély a lélek szabadságának ellensége, mégha önmagában nem is bűn, pl. a dohányzás vagy kártya szenvedélye. Aki lelkileg szabad akar lenni, vigyázz, nehogy valamely szenvedély úrrá legyen rajta.

Az ÍRÁS szava: „Mindaz, aki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek.” János 8, 34.

KÉRDÉS: Isten sokszor már e földi életben is sújtja a bűnöst. Tudsz-e erre példákat a Bibliából?

60. BŰNÖK KÜLÖNÖSEBB FAJAI

410. Melyek a főbűnök?

A főbűnök: 1. a kevélység, 2. a fősvénység, 3. a bujaság, 4. az irigység, 5. a torkosság, 6. a harag, 7. a restség.

Kevély az, aki magát többre becsüli, mint kellene, felebarátját pedig nem becsüli. Ellentéte az alázatosság erénye.

Fősvény az, aki túlságosan ragaszkodik a pénzhez és keményszívű a szegényekhez. Ellentéte a bőkezűség, különösen a szegényekkel és rászorulókkal szemben.

A bujaság szemérmetlen bűnökre vezet és utálatos testi betegségeket is okoz. Ellentéte a tisztaság erénye.

Irigységgel az vétkezik, aki szomorkodik, ha másnak jó dolga van és örül, ha más baj éri. Ellentéte a jóakaró szeretet.

A torkosság az étel és ital rendetlen élvezete. Legveszedelmesebb fajtája az iszákosság, mely az ember anyagi romlását, testi-lelki pusztulását is okozza. Ellentéte a mértékletesség erénye.

Harag által az vétkezik, aki kellő ok nélkül fölindul vagy nem uralkodik fölindulásán, hanem tör, zúz, káromkodik, üt-ver embert és állatot. Ellentéte a szelidség erénye.

A rest kerüli a munkát és elhanyagolja kötelességét, helyett haszontalan, sőt bűnös dolgokkal foglalkozik. Ellentéte a szorgalom és kötelességteljesítés erénye.

A főbűnök neve nem *onnan van*, mintha ezek volnának a legnagyobb bűnök, hanem *mert* belőlük származik a többi bűn.

411. *Ki vétkezik a Szentlélek ellen?*

A Szentlélek ellen az vétkezik, 1. aki vakmerően bizakodik Isten irgalmasságában; 2. aki Isten kegyelméről kétségbeesik; 3. aki a megismert igazság ellen tusakodik; 4. aki az Isten kegyelmét mástól irigyli; 5. aki az üdvös intelmek ellenére a bűnben megátalkodik; 6. aki mindhalálig nem bánja meg bűneit.

Veszedelmes bűnök ezek, mert a lelket elzárják Isten kegyelme elől. Isten kegyelme nélkül pedig nem lehet üdvözülni.

412. *Ki követ el idegen bűnt?*

Idegen bűnt az követ el, aki mást bűnre vezet, másnak bűnét elősegíti, pártolja vagy leplezi.

Idegen bűnök tehát: bűnre tanácsot adni, vétkes dolgot parancsolni, bűnben mással egyetérteni, mást bűnre ingerelni, másnak bűnös cselekedetét dicsérni, másnak bűnét elhallgatni, másnak bűnét elnézi, mást bűnre segíteni, másnak bűnét oltalmazni.

Aki idegen bűnbe esik, azt bűntársnak vagy bűnrészesnek nevezzük.

413. *Mely bűnöket nevezünk égbekiáltó bűnöknek?*

Égbekiáltó bűnöknek azokat nevezük, amelyek nagy gonoszáguk miatt mintegy égbe kiáltanak bosszúért. Ilyenek a szándékos gyilkosság; a szegények, árvák és özvegyek nyomorítása, a munkások bérének igazságtalan visszatartása.

Az ÍRÁS szava:

„Fuss a bűntől, mint a kígyó színétől,
Mert, ha közel mégy hozzá, hatalmába kerít.
Foga, mint az oroszlán foga,
Megöli az embernek lelkét.” Sirák fia 21, 2. 3.

KÉRDÉS: Milyen példákat tudsz a Bibliából a bűnök különösebb fajaira?

61. A KÍSÉRTÉS. A BŰNRE VEZETŐ ALKALOM

414. *Mi kísért minket a bűnre?*

A bűnre 1. rosszra hajló természetünk, 2. a gonosz lélek, 3. embertársaink kísértének minket.

A kísértés maga még nem bűn. Bűnné csak akkor lesz, ha beleegyezőnk. Isten megengedi a kísértést, hogy megpróbáljon bennünket.

415. *Hogyan győzhetjük le a kísértést?*

A kísértést úgy győzhetjük le, hogy imádkozunk és a kísértésnek mindjárt kezdetben ellenállunk.

416. *Mit nevezünk bűnre vezető alkalomnak?*

Bűnre vezető alkalomnak olyan személyeket, tárgyakat vagy helyeket nevezünk, amelyek könnyen bűnbe visznek minket.

A bűnre vezető alkalmat közelinek nevezzük, ha a bűnveszély nagy. Ha a bűnveszély csekély, akkor távoli az alkalom.

417. *Vétkezik-e az, aki a bűnre vezető alkalmat nem kerüli?*

Aki a bűnre vezető alkalmat nem kerüli, vétkezik és pedig súlyosan, ha az alkalom közeli és halálos bűn veszélyével jár.

Csak megfelelő súlyos ok menti a bűntől azt, aki a közeli súlyos bűnalkalmat nem kerüli el. Ilyenkor a hitnek felindításával, vallásos könyvek olvasásával kell magát megerősítenie.

Az ÚR szava: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek.” Máté 26, 41.

FELADAT: Mondd el, hogyan kísértette meg az ördög őszüleinke? És az Úr Jézust?

62. A LELKIISMERET

418. *Mi inti az embert belsőleg arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen?*

Az embert belsőleg lelkiismerete inti arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen.

Az olyan embert, aki lelkiismerete szavával nem törődik, sőt azt elnyomja, lelkiismeretlen embernek nevezzük.

419. *Milyennek kell lennie lelkiismeretünknek, hogy szavát nyugodtan követhessük?*

Lelkiismeretünknek helyesnek és biztosnak kell lennie, hogy szavát nyugodtan követhessük.

420. *Mikor helyes a lelkiismeretünk?*

Akkor helyes a lelkiismeretünk, ha azt mondja jónak, ami tényleg jó, és azt mondja rossznak, ami tényleg rossz.

421. *Mikor biztos a lelkiismeretünk?*

Biztos a lelkiismeretünk, ha nincs kétségünk helyességéről.

422. *Mikor kétes a lelkiismeretünk?*

Kétes a lelkiismeretünk, mikor nem vagyunk biztosak afelől, hogy mit kell cselekednünk, vagy hogy szabad-e ezt vagy azt cselekednünk.

423. *Mit kell tennünk, ha lelkiismeretünk kétes?*

Ha lelkiismeretünk kétes, megkérdezzük lelkiatyánkat, vagy más úton szerzünk magunknak biztosságot.

Kétes lelkiismerettel nem szabad cselekednünk. Csak a biztos lelkiismeretet szabad követnünk. Ha valaki nem tud biztos lelkiismeretre szert tenni, akkor tegye azt, amiről tudja, hogy nem véték; pl. bőjtöljön, ha nem tudja biztosan, bőjt van-e.

Előfordulhat, hogy lelkiismeretünk téves, mert a rosszat jónak mondja, de mi biztosak vagyunk, hogy jót teszünk. Ilyenkor nem vétkezünk, ha a tévedésről nem tehetünk.

424. *Mit kell tennünk, hogy lelkiismeretünk helyesen irányítson?*

Hogy lelkiismeretünk helyesen irányítson, művelnünk kell azt hittantannal és gyakori lelkiismeretvizsgálással.

425. *Mit tesz lelkiismeretünk cselekedeteink után?*

Cselekedeteink után lelkiismeretünk belső békével tölt el, ha jót tettünk, és furdal, ha rosszat követtünk el.

Az ÍRÁS szava: „Harcold a jó harcot, megtartva a hitet és a jó lelkiismeretet.” Timotheushoz I. 1, 19.

FELADAT: Téves lelkiismeretre példa Saul, aki üldözte a keresztényeket. Meg volt róla győződve, hogy jót tesz. Mondd el ennek történetét. (Apostolok cselekedetei 9, 1. skk.)

63. FELELŐSSÉGÜNK. A SZABADAKARAT

426. *Kinek tartozunk felelősséggel?*

Felelősséggel tartozunk 1. embertársainknak, akik valamivel megbíztak, 2. Istennek, aki az ítéletkor majd számon kéri minden cselekedetünket.

Az Istennek tartozó felelősség alól semmiféle hatalom ki nem vonhatja magát.

427. *Mi csökkentheti Istennek tartozó felelősségünket?*

Istennek tartozó felelősségünket csökkentheti 1. a nem vétkes tudatlanság, 2. értelmünk homálya, 3. az akaratunk szabadságát kívülről vagy belülről csökkentő ok.

A tudatlanság csökkentette felelősségét azoknak a katonáknak, akik Jézust felfeszítették. De nem csökkentette felelősségét a papi tanács tagjainak, kik vétkes tudatlanságból ítélték el az Isten Fiát.

Homályos az értelme annak, aki félálomban, vagy részegen cselekszik.

Akaratunk szabadságát kívülről csökkentheti az erőszak és fenyegetés, belülről az öröklött rossz hajlam, más szóval terhelt-ség, és a rossz szokások.

428. *Honnan tudjuk, hogy szabadakaratunk van?*

Hogy szabad akaratunk van, azt tudjuk 1. bensőnk tanúságából, 2. az emberiség közmegegyezéséből.

429. *Hogyan tanúsítja bensőnk akaratunk szabadságát?*

Akaratunk szabadságát bensőnk úgy tanúsítja, hogy öntudatunk mindig megkülönbözteti azokat a cselekedeteinket, amelyekről tehetünk, és azokat, amelyekről nem tehetünk.

430. *Hogyan tanúsítja az emberiség közmegegyezése az akarat szabadságát?*

Az emberiség közmegegyezése úgy tanúsítja az akarat szabadságát, hogy az emberek minden időben felelősségre vonták a bűnöst, jutalmazták a jót és büntették a rosszat, amit nem tehettek volna, ha nincsen szabadakarat.

Senkinek sem jut eszébe az állatot valamiért felelőssé tenni.

431. *Milyen mértékben csökken felelősségünk?*

Olyan mértékben csökken a felelősségünk, amilyen mértékben csökken beszámíthatóságunk: ahol nincs beszámíthatóság, ott nincs bűn, ahol kisebb a beszámíthatóság, ott kisebb a bűn.

A csökkent beszámíthatóság a halálos bünt is csökkentheti úgy, hogy Isten előtt csak bocsánatosnak számít.

432. Felelősek vagyunk-e cselekedeteink káros következményeiért is?

Cselekedeteink káros következményeiért is felelősek vagyunk, ha azokat előre láthattuk és elháríthattuk volna, de nem tettük.

433. Örökölt rossz hajlamok és rossz szokások mikor csökkentik felelősségünket?

Örökölt rossz hajlamok és rossz szokások akkor csökkentik felelősségünket, ha komolyan küzdünk ellenük, de gyarlóságból itt-ott mégis elesünk. Aki nem törődik örökölt rossz hajlamaival és rossz szokásaival és nem küzd ellenük, annak cselekedetei teljes beszámítás alá esnek.

434. Ki az, aki mellettünk áll a rossz hajlamok és szokások ellen való küzdelemben?

A rossz hajlamok és szokások ellen való küzdelemben Isten áll mellettünk az ő kegyelmével. (Korinthusi levél II. 12, 9.)

JÉZUS szava: „Mondom pedig nektek, hogy minden hiába-való szóról, melyet szólnak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján.” Máté 12, 36.

FELADAT: Olvasd el a talentumokról szóló példabeszédet. (Máté 25, 14. skk.)

64. KERESZTÉNY ÉLETREND

435. Mikor töltjük el jó keresztény módjára napunkat?

Akkor töltjük el jó keresztény módjára napunkat, ha minden cselekedetünket felajánljuk Istennek és semmit sem teszünk akarata ellen.

436. Mit tegyünk ébredéskor?

Ébredéskor vessünk keresztet és mondjuk: „Istenem, neked ajánlom napomat.”

Ilyen röpimát naponként többször is mondhatunk.

437. Mit tegyünk, ha felöltöztünk?

Ha felöltöztünk, végezzük el reggeli imánkat.

A rövid reggeli imához legalább egy Miatyánkot és Üdvözlégyet csatoljunk. Mondjuk el reggel a tízparancsolatot és ötparancsolatot is emlékeztetőül kötelességeinkre.

438. Hogyan szenteljük meg munkánkat?

Munkánkat úgy szenteljük meg, hogy Isten nevében kezdjük, és szívvel-lélekkel, lelkiismeretesen végezzük.

439. Mit tegyünk evés előtt és evés után?

Evés előtt és evés után imádkozzunk, vagy legalábbis keresztet vessünk.

440. Mire figyelmeztet a reggeli, déli és esti harangszó?

A reggeli, déli és esti harangszó az Úrangyalára figyelmeztet, hogy azt elimádkozzuk.

441. Mit kell kerülnünk szórakozásainkban?

Szórakozásainkban kerülnünk kell mindent, ami a lelki tisztasággal, a testi egészséggel és a felebaráti szeretettel ellentétes.

A szórakozás szükséges a testi és lelki pihenéshez. De nem szabad a szórakozás idejének a kellő mértéket túlhaladnia.

442. Mit kell kerülnünk beszélgetéseinkben?

Beszélgetéseinkben kerülnünk kell a távollevők megszólását, a hazugságot és a szemérmertlenséget.

443. Mit kell tennünk, ha kísértés környékezik?

Ha kísértés környékezik, Istent kérjük, óvjon meg a bűntől.

Elég a Miatyánk e kérése: „ne vigy minket a kísértésbe!”

444. Mit kell tennünk, ha bűnt követtünk el?

Ha bűnt követtünk el, megbánjuk, Isten bocsánatát kérjük és feltesszük, hogy hamarosan a szentgyónáshoz járulunk.

445. Hogyan kell fogadni az elháríthatatlan bajokat és kellemetlenségeket?

Az elháríthatatlan bajokat és kellemetlenségeket Isten akaratában megnyugodva kell fogadni és fel kell ajánlani engesztelésül a magunk és mások bűneiért.

446. Mit kell tenni pályaválasztás előtt?

Pályaválasztás előtt imádkozni kell, hajlamainkat és képességeinket meg kell vizsgálnunk és szüleink vagy előljáróink tanácsát kell kérnünk.

447. Mit tegyen az, aki házastársat választ?

Aki házastársat választ, az ne csak testi, hanem elsősorban lelki tulajdonságok szerint válasszon, és jól fontolja meg azt is, megvannak-e a családfenntartáshoz szükséges anyagi feltételek.

Nagy felelősséget vállal, aki házasságot köt. Vállalja hitvese boldogítását és családjá fenntartását. Ellenben sokan teszik tönkre egymás életét és okozzák gyermekeik nyomorát, akik betegen, vagy kellő kenyérkereset nélkül házasodnak. Csak azt nézik, hogy testi vágyaikat kielégítsék, és későn ébrednek rá, hogy a házassághoz más is szükséges

448. Hogyan fejezzük be napunkat?

Napunkat az esti imával és lelkiismeretvizsgálattal fejezzük be és e fohással: „Jöjj Uram Jézus, vedd magadhoz lelkeimet. Amen.”

A rövidebb vagy hosszabb esti ima után mondjuk el legalább a Miatyánkot, Üdvözlégyet és Hiszekegyet. A lelkiismeretvizsgálat után indítsuk fel a bánatot.

Igen szép szokás a közös esti ima; Isten áldását hozza le a családra.

449. Hogyan fejezzük be egykor földi életünket?

Földi életünket egykor a szentségekkel megerősítve fejezzük be és a fohással: „Jöjj Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet. Amen.”

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ RÉSZ

[illegible]

ELSŐ RÉSZ

A hitigazságok, melyeket Jézus tanított

3. Az apostoli hitvallás	5
4. Isten léte	6
5. Isten tulajdonságai	7
6. A Szentháromság titka	8
7. A világ teremtése. Az isteni gondviselés	10
8. Az angyalok	11
9. Az első emberek	13
10. Őszüleink bűnbeesése	14
11. A Megváltó	16
12. A megtestesülés titka	17
13. Jézus élete	19
14. Jézus kínszenvedése és halála.	20
15. Jézus temetése és feltámadása	21
16. Jézus mennybemenetele	22
17. Az utolsó ítélet	23
18. A Szentlélek Isten	24
19. Az anyaszentegyház. Az anyaszentegyház alapítása és szervezete	25
20. A hívők	27
21. Az anyaszentegyház tanító hivatala	29
22. Az anyaszentegyház szent könyve: a Szentírás. A Szenthagyomány	30
23. Az anyaszentegyház ismertető jelei	31
24. A szentek egysége	33
25. A bűnbocsánat	34
26. Halál, feltámadás	35
27. Sorsunk a halál után	36

MÁSODIK RÉSZ

A kegyelemeszközök, melyeket Jézus üdvösségünkre rendelt

28. Isten kegyelméről	38
29. A szentségekről általában	40
30. A keresztség	41
31. A bérálás	43
32. Az Oltáriszentség	45
33. A bűnbánat szentsége	51
34. Az utolsó kenet	59
35. Az egyházi rend	60
36. A házasság	61
37. Szentelmények	64
38. Az imádság	65

HARMADIK RÉSZ

A parancsolatok, melyeket Jézus elénk adott

39. A parancsolatokról általában	69
40. A jó cselekedetek és erények	70
41. A hit erénye	72
42. A remény erénye	74
43. A szeretet erénye	75
44. Isten első parancsolata	78
45. Isten második parancsolata	81
46. Isten harmadik parancsolata	82
47. Isten negyedik parancsolata	84
48. Isten ötödik parancsolata	86
49. Isten hatodik parancsolata	89
50. Isten hetedik parancsolata	91
51. Isten nyolcadik parancsolata	93
52. Isten kilencedik és tizedik parancsolata	95
53. Az anyaszentegyház első parancsolata	96
54. Az anyaszentegyház második parancsolata	97
55. Az anyaszentegyház harmadik parancsolata	97
56. Az anyaszentegyház negyedik parancsolata	99
57. Az anyaszentegyház ötödik parancsolata	100
58. Az evangéliumi tanácsok	101
59. A bűnről	102
60. A bűn különösebb fajtái	103
61. A kísértés. A bűnre vezető alkalom	105
62. A lelkiismeret	105
63. Felelőségünk. A szabadakarat	107
64. Keresztény életrend	108

Ára: 4,50 Ft